

**HATÁROZAT-TERVEZET BÁTASZÉK VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
2019. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ KÉSZÜLT KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS
ELFOGADÁSÁRÓL**

Bátaszék Város Önkormányzatának Képviselő-testülete *az épített környezet alakításáról és védelméről* szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdése, és az *egyek tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról* szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet előírásai alapján az alábbi döntést hozza:

Bátaszék Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Bátaszék város településrendezési eszközeinek 2019. évi felülvizsgálatához készült Környezeti értékelést elfogadja.

1. melléklet: Bátaszék város településrendezési eszközeinek 2019. évi felülvizsgálata - Környezeti értékelés

Bátaszék, 2020. ...

.....
dr. Bozsólik Róbert
polgármester

.....
Kondriczné dr. Varga Erzsébet
jegyző

1. MELLÉKLET BÁTASZÉK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
SZÁMÚ HATÁROZATÁHOZ

**BÁTASZÉK VÁROS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
FELÜLVIZSGÁLATA**

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

5-KÉ/2019.

2020. JÚNIUS

**BÁTASZÉK VÁROS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
FELÜLVIZSGÁLATA**

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SZAKÉRTŐ:

**Lovasi Katalin
SZKV-vf/02-0675, SZKV-hu/02-0675
SZVV-3.1-02-0675**

5-KÉ/2019.

2020. JÚNIUS

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA

1.1. Előzmények

A Kokas és Társa Tervező Kft., Pap Zsuzsa településtervező állítja össze a Bátaszék város településrendezési eszközei készítéséhez szükséges egyeztetési dokumentációt a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2012. évi Kormányrendelet) szerint.

Az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet és a többször módosított, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerint „a település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv” esetén minden esetben környezeti vizsgálat készítése szükséges.

A 2012. évi Kormányrendelet követelményei szerint a településrendezési eszközök felülvizsgálatához elkészült a helyzetfeltáró és elemző munkarész, amely a jelenlegi stratégiai környezeti értékelési dokumentációnak a részét képezi.

A környezeti értékelés elkészítése a tervezési folyamat szerves részét képezi.

1.2. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész módszertana

Az általános követelmények figyelembevételével, a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva, a vizsgálat általános szempontjai a következők szerint rögzíthetők:

- A helyzetfeltárás keretében történik a környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében.
- A vizsgálatok során megállapításra kerül a településrendezés eszközeivel való elvárt intézkedések köre és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.
- A tervezési folyamat követi a 2012. évi Kormányrendelet szerinti helyzetelemzés és a helyzetértékelés, az 1997. évi LXXVIII. törvényben meghatározott településrendezési tervezési folyamatot.
- A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek, az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba. Ezért szükséges az államigazgatási szervek érdemi véleményének a megismerése.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeltéréseket egyeztető tárgyalás során – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni.
- A tervet készítő önkormányzat, illetve a tervező az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni köteles döntését.
- A környezeti értékelés készítésénél az önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, terület-felhasználásra hatással bíró tervei, statisztikai és környezetterheléssel összefüggő adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közüzemi szervek előzetes adatszolgáltatásai, véleményei vehetők figyelembe.
- A tervkészítésre, rendelkezésre álló időszak nem teszi lehetővé kutatások, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a településrendezési eszközök.

1.3. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész tematikája

A településrendezési eszközök felülvizsgálatának készítői a jogszabályi követelményeknek megfelelően, a megrendelői akarattal egyezően készítették el a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészt, a terv dokumentálásakor, szerkesztésekor figyelembe vették a környezeti értékelés általános követelményeit.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete tartalmazza, amely a 2012. évi Kormányrendelet 2. sz. melléklete figyelembevételével alkalmazható a településrendezési eszközök felülvizsgálatának kidolgozása során.

A településszerkezeti és szabályozási tervek, valamint a helyi építési szabályok módosításának készítésével szemben támasztott követelmények figyelembevételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikája a következők szerint rögzíthető:

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamata
Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása, a kidolgozás egyéb szempontjai.
2. A településrendezési tervek célja és tartalma
A településfejlesztési elképzelések és tervek rövid ismertetése, a településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal.
3. A környezeti hatások értékelése, helyzetfeltárás, helyzetelemzés
 - 3.1. A településrendezési eszközök készítése során figyelembe vett tervek és programok
 - 3.2. A környezeti állapot értékelése és a településrendezési eszközök készítése során figyelembe vett meglévő környezethasználatok.
 - A talaj és a vizek védelme
A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a talaj- és vízvédelmi követelmények.
 - A levegőminőség védelme
A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények.
 - Hulladékgazdálkodás
A jelenlegi helyzet elemzése, helyzetértékelése, a hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények.
 - Zaj elleni védelem
A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.
 - Táj- és természetvédelem
A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.
 - Épített környezet és kulturális örökség védelme
A jelenlegi állapot elemzése, épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények.
4. A településrendezési eszközök alkalmazása esetén várható környezetre érő hatások
 - 4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel
 - 4.2. A környezetre érintő hatások előrejelzése, helyzetértékelés és alátámasztó javaslat
 - A talaj és a vizek védelme
 - A levegőminőség védelme
 - Hulladékgazdálkodás
 - Zaj elleni védelem
 - Természetvédelem

- Épített környezet és kulturális örökség
5. Javaslat a településrendezési eszközökhöz kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra.
 6. Összefoglalás

1.4. A környezeti vizsgálat településrendezési eszközök más részeihez való kapcsolódása

A vizsgálaton alapuló környezeti értékelés eszközök felülvizsgálatának megalapozó, elhagyhatatlan tervrészlete és kiemelt szerepkörű a környezetkímélő építések helyi rendjének, szabályozásainak kialakításában.

Településszerkezeti terv az a településrendezési eszköz, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településrendezési eszközök megalapozója, eredményei szervesen beépülnek és meghatározói a településszerkezeti terveknek, illetve a helyi építési szabályzatoknak.

1.5. A kidolgozás egyéb szempontjai

A környezeti értékelés készítésekor, a környezetalakítási munkarész kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a tervek érvényességének időkorlátait is, valamint a magasabb szintű tervek (országos, megyei) hatályos követelményrendszerét.

A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról, vagy új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A megváltozott országos és megyei területrendezési tervek is indukálják a felülvizsgálat elvégzését.

A helyi építési szabályzatnak és a szabályozási tervnek a jóváhagyott településszerkezeti tervvel összhangban kell lennie, eltérés szükségessége esetén a településszerkezeti tervet előzetesen módosítani kell.

A követelményeknek megfelelően tehát a környezeti értékelést is tízéves időintervallumra szükséges meghatározni, ebben azonban jelenleg hat év felett a környezetvédelmi tervi ellátottságok hiányában gyengeségek várhatók.

Különös figyelmet érdemel az Országos Területrendezési Terv (OTRT) figyelembevétele.

Az OTRT-hez készített stratégiai környezeti értékelés meghatározta a város és térsége infrastruktúra hálózatának kialakítását, így ezekhez alkalmazkodni a kell településrendezési eszközök készítése során.

2. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK CÉLJA ÉS TARTALMA

2.1. A településfejlesztési célok, elképzelések

A terület- és településrendezési tervezés célja, hogy a társadalmi-gazdasági igényeket szolgáló új terület-felhasználási módok javítsanak a társadalom életkörülményein, a fenntartható fejlődés pedig megkívánja, hogy mindez a meglévő nemkívánatos környezeti állapotokon való javítással történjen.

Bátaszék város településrendezési eszközei környezetalakítási és környezetvédelmi vizsgálatának a fő célja – a tervezési folyamat szerves részeként – az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a településrendezési eszközök és így a terület fejlesztése környezetbarát legyen.

A terv készítése során fentiek alapján figyelembevételre került, hogy a településen megvalósítható létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés;
- kizárja a környezetkárosítást.

A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a zavaró hatások (zaj, hulladékkeletkezés) elleni védelemmel kell megvalósítani.

2.2. A település közigazgatási területén kialakult, illetve tervezett terület-felhasználás ismertetése

Bátaszék város településrendezési eszközei készítésének keretei:

Beépítésre szánt területek

Lakóterületek

A település jelenlegi lakóterületei az OTÉK szerinti „kisvárosias lakóterület”, „kertvárosias lakóterület” és „falusias lakóterület” terület-felhasználási kategóriába sorolhatók.

Területi fejlesztések

Kisvárosias lakóterületen többlet területigénnyel jelentkező fejlesztés helyett minőségi átalakulás várható.

Kertvárosias lakóterületen

Az újonnan beépíthető területek a következők:

rövid- és középtávon

- *A Dr. Hermann Egyed utca környékén* – kb. 70 építési telek
- *A Toldi utcában* – kb. 5 lakótelek

hosszútávon

- *A Lajvér utca nyugati lezárásában* – kb. 23 építési telek
- *A tervezett strandtól nyugatra* – kb. 11 építési telek

nagytávon

- *A tervezett strand és a Lajvér utca közti területen* – kb. 50-60 építési telek

A település területén kertvárosias lakóterületen elhelyezhető lakóépületek száma rövid- és középtávon kb. 75 db, hosszútávon kb. 34 db, ezen felül nagytávon kb. 50-60 db.

Falusias lakóterületen új területek kijelölését igénylő fejlesztés nem várható

Vegyes területek

A város vegyes területei az OTÉK szerinti „településközpont terület” és intézmény terület” kategóriába sorolhatók.

Bátaszék városközpontja jól lehatárolható, igazi településközpont vegyes terület. Településközpont vegyes területbe sorolható a Szentháromság tér és a Szent István tér környéke, valamint a Budai út két oldala a Kápolna utcáig. Itt található a városi szintű közintézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve.

Intézmény területbe a város településközponton kívüli, oktatási és szociális rendeltetésű épületei tartoznak a Bezerédj utcában (idősek otthona, tanuszoda, óvoda).

Területi fejlesztések

A városközpont területén a zömmel már kialakult zárt sorú beépítés folytatását kell szorgalmazni. Az egységes utcakép kialakulása érdekében a Budai út nyugati oldalának a Szentháromság tér és a Bezerédj utca közötti szakaszán az épületek magasságának növelésével lehetővé kell tenni a földszint + emelet (+ tetőtér) beépítést.

Intézményi területen a művelődési központ építése színházteremmel, könyvtárral a volt malom, és a mögötte lévő telek felhasználásával – kb. 1 ha területen

Gazdasági területek

A település gazdasági területei az OTÉK szerinti „kereskedelmi szolgáltató terület” és „ipari terület” területfelhasználási kategóriába sorolhatók.

Kereskedelmi, szolgáltató terület

- Az 56 sz. út szekszárdi kivezető szakasza mentén, a vasúttól északra található telephelyek
- A Budai út és a Lajvér utca északi sarkán található autószerelő műhely

Egyéb ipari terület

- A Bonyhádi út északi oldalán található ipari park és egyéb telephelyek
- A Bonyhádi út déli oldalán, az Ady Endre utca és a Perczel Mór utca közötti szakaszon található telephelyek
- 56 sz. út mohácsi bevezető szakasza nyugati oldalán található telephelyek
- A volt téglagyár területe

Területi fejlesztések

Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület

- A Kövesdi-árok délnyugati oldalán, a hulladékudvar térségében a lakó- és az ipari funkciók közti átmeneti sávban lakókörnyezet-barát funkciók számára – kb. 2,5 ha
- Az 56. sz. út régi és új nyomvonalának találkozásánál, a 0409 hrsz. északi részén – kb. 2000 m²

Egyéb ipari terület

- A Bonyhádi út ipari parkkal szemközt, déli oldalán a 0635 hrsz.-ú út és a felhagyott vasútvonal közti területen – kb. 15 ha – önkormányzati beruházásban

- A volt téglagyárral szemben, az 5604 sz. út északi oldalán, a 0139/17 és a 0140/2 hrsz.-ú földrészletek felhasználásával – kb. 16,5 ha - magánberuházásban

Különleges területek

A területek részben kialakultak, a terv távlatában megtartandók, esetenként bővítendők.

Temető

A temetők területe megtartandó, a katolikus temető a Lajvér-patak töltéséig bővítendő.

Kálvária

Országos védelem alatt áll, megtartandó.

Pincesorok (Kövesd és Lajvér)

A területen a kialakult telekstruktúra és beépítés megőrzésére kell törekedni.

Különleges területek kereskedelmi, szolgáltató funkciók számára

A Bajai út északi oldalán (benzinkút és kereskedelmi létesítmények)

A Nepomuki Szent János kápolnától északra (benzinkút és térsége)

Különleges területek hulladékgazdálkodási célra

Hulladékudvar a Kövesdi-árok déli oldalán, a húsüzemtől északra (1973/119 és 1973/12 hrsz.)

Szennyvíztelep területe rendeltetésszerű használatáról és folyamatos karbantartásáról gondoskodni kell. Területe távlatban is megfelelő, bővítést nem igényel.

Mezőgazdasági üzemi területek

Majorok a külterület több pontján nagyüzemi állattartó, terménytároló és -feldolgozó funkciókkal

Különleges terület autópálya mérnökség és rendőrség számára

Az M6 autópálya csomópontjához kapcsolódóan, a szerkezeti terven ábrázolt területen

Idegenforgalmi funkciók számára fenntartott terület

A szőlőfeldolgozáshoz és a borturizmushoz kapcsolható funkciójú építmények elhelyezésére Lajvér településrész délkeleti részén – Szeleshát borászat

Területi fejlesztés

Különleges terület kereskedelmi, szolgáltató funkciók számára

Fokozatos funkcióváltással a vasútállomás előtti telkeken – kb. 6700 m²

Különleges terület strand számára

A Zentai út északi oldalán, a 019/10 hrsz. ingatlan területén – kb. 4 ha

A terület megközelíthetősége autóval, vagy tömegközlekedési eszközzel egyaránt ideális, a központ könnyen elérhető.

Különleges terület hulladékgazdálkodási célra

Hulladékgazdálkodási terület kijelölése a tervezett szérűskerthez kapcsolódva speciális hulladékok számára – kb. 7000 m²

Beépítésre nem szánt területek

Közlekedési és közmű területek

Kötőpályás közlekedési területek

A 46. számú Sárbogárd- Szekszárd-Bátaszék vasútvonal

Az 50. számú Dombóvár- Bátaszék vasútvonal

A 154. számú Bátaszék-Baja-Kiskunhalas vasútvonal

Közüti közlekedési területek

A település közigazgatási területét a M6.-os számú autópálya, az 55. és 56.-os számú főutak, az 56.-os számú út tehermentesítő szakasza, illetve az 5603., 5604 és az 5513.-os számú összekötő utak érintik.

Külterületen településközi mezőgazdasági utak, mezőgazdasági gyűjtő és feltáró találhatók. Belterületen kiszolgáló és gyalog utak biztosítják a település lakói számára a közlekedés lehetőségét. Meg kell említeni az kül- és belterületi kiépített kerékpárúkat is.

Zöldterületek

A település meglévő zöldterületei az alábbi köztertek:

- Közkert a Kövesdi utca és a Babits utca sarkán
- Közkertek a Bonyhádi út Budai úti csomópontjában
- Közkert a Nyéki utca és a Kolozsvári utca sarkán
- Közkert a Szentháromság téren
- Közkert a Szent István téren

Területi fejlesztések

- Közparkok

Városi szintű ligetes rendezvénytér kialakítása az 56. sz. út mohácsi bevezető szakasza mentén alkalmi rendezvények (pl. cirkusz, vásárok) fogadására – kb. 5,6 ha

- Közkertek
 - A Lajvér utca nyugati végéről nyíló lakóterület fordulójában – kb. 750 m²
 - A Kövesdi-árok nyugati partján a Diófa utcától a Bezerédj utcáig – kb. 9400 m²
 - A Kövesdi-árok déli-délnyugati oldalán a Dr. Hermann Egyed utcától délre – kb. 880 m²
 - Parkosítás a Sóház utca és a Lajvér-patak töltése között – kb. 2300 m²
 - Parkosítás Lajvér területén, a 2238-2241 hrsz.-ú telkek felhasználásával – kb. 680 m²
 - Parkosítás Lajvér területén, a bekötőút bevezető szakasza és a Lajvér-patak között – kb. 820 m²
- Zöldfelületi rendszer kialakítása érdekében a meglévő és tervezett köztertekhez kapcsolódva
 - Belterületi árokpartok (Kövesdi-árok, Cigány-árok) rendezése kertészeti eszközökkel
 - Sétány kialakítása a Lajvér utca – Diófa sor – Hársfa sor – Park sétány – Toldi utca vonalában kertépítészeti terv alapján
 - További utcafásítás

Erdőterületek

Az erdők területi aránya a síkságon csekély, csak a város közvetlen környezetét fedik jelentősebb erdőtömbök. A dombvidéki területen az erdők aránya jelentős, itt nagyobb összefüggő, a tájat meghatározó erdőtömbök alakultak ki. A kialakult erdőterületek zömmel gazdasági rendeltetésű, faanyag termelő erdők, de nem elhanyagolható arányú a védelmi rendeltetésű sem (talajvédelmi, településvédelmi, Natura 2000 és szaporítóanyag-termelő erdő). A kialakult erdők távlatban is megőrzendők.

Területi fejlesztés

Az Országos Területrendezési Terv 12.§ (3) bekezdésében foglaltakhoz igazodva, új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg védelmi erdősávok kijelölésére kerül sor az alábbi területeken:

- Az 56. sz. út régi és új nyomvonalának találkozásánál kijelölt kereskedelmi, szolgáltató terület déli szélén
- A Bonyhádi út ipari parkkal szemközti, déli oldalán a 0635 hrsz.-ú út és a felhagyott vasútvonal közti területen kijelölt ipari terület nyugati szélén
- A volt téglagyárral szemben, az 5604 sz. út északi oldalán, a 0139/17 és a 0140/2 hrsz.-ú földrészletek felhasználásával kijelölt ipari terület északi szélén

Mezőgazdasági területek

A külterületi tájszerkezetre a mezőgazdaság dominanciája jellemző. A domborzati viszonyokat követve a keleti magasártér területén, valamint a nyugati dombháton nagyterjedésű szántóföldek alakultak ki.

A rét- és legelőterületek helyét, kiterjedését is elsődlegesen a domborzati viszonyok határozzák meg. A dombvidéki területen az észak-dél irányú völgyeket, a sík területen a vízfolyás-völgyeket kísérik. Értékes ökoszisztémák hordozói.

A szőlő- és gyümölcsültetvények területi aránya a kedvező fekvés és éghajlat következtében jelentős. Kövesd környékén jellemző a hagyományos kiskerti szőlőművelés és –feldolgozás, míg a városra néző keleti domboldalat nagyüzemi jellegű, teraszos művelésű szőlőterületek borítják. Leperd-pusztá felé a dombtetőn nagyterjedésű gyümölcsösök találhatók.

A településszerkezeti terv a Kövesd térségében elterülő, hagyományos kiskert-gazdálkodási területeket, illetve a nagyüzemi szőlő- és gyümölcsültetvényeket egyaránt kertes mezőgazdasági területként határolja le.

A településszerkezeti terv a magasártéri, nagyterjedésű szántókat, illetve a dombsági részeken található réteket, legelőket és szántókat általános mezőgazdasági területként határolja le.

Fejlesztési célok

A meglévő kertes, szőlő és gyümölcsös területhasználatokat javasolt fenntartani, előregedés esetén az ültetvények újratelepítésére kell törekedni.

A Szekszárdi-borvidék Bátaszék területére vonatkozó dűlőtérképét alapul véve a településszerkezeti terven a kertes mezőgazdasági terület bővítésére kerül sor, megteremtve ezzel a lehetőséget további szőlőültetvények telepítésére. Általános mezőgazdasági terület

A termőföld védelme érdekében a tájpotenciálnak megfelelő mezőgazdasági tájhasznosítás

a jövőben is fenntartandó.

A vízfolyás menti gyepfelületek és mocsarak jelenlegi állapotukban őrzendők meg.

Vízgazdálkodási területek

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szélét nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz).

Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizét összegyűjtő Kövesdi-víz és Zsizsáki-árok. A Kövesdi-víz mellékágai a belterületen haladó Cigány-árok, és a külterületi Zentai-árok. A külterület keleti részén a Szekszárd-bátai főcsatorna kanyarog, ebbe az alsónyéki közigazgatási határon vezető Kányafoki-csatorna torkollik. A nyugati dombsági területeken több kisebb vízfolyás található (Belső-réti-patak, Martinca-patak, Lánka-patak).

A Kövesdi-víz egyes szakaszai és a Martinca-patak nem szerepelnek külön helyrajzi számon a földnyilvántartásban.

Fejlesztési célok

- Az állandó vízfolyások karbantartását folyamatosan biztosítani kell, fokozott gondot kell fordítani a növényzet eltávolítására illetve az árkokban keletkező eróziós károk kijavítására.
- A földnyilvántartásban nem szereplő árokszakaszok felmérését és tulajdonjogi rendezését el kell végezni, a műszaki rendezés szükségessége ez alapján tisztázható.

Természetközeli területek

A Dombóvár-Bátaszék vasútvonaltól északra fekvő vízenyősebb területeken viszonylag nagykiterjedésű, a település külterületének egyéb, magas talajvíz állású részein pontszerűen, kisebb területű nádasok maradtak fenn.

Fejlesztési célok

- A nádasok az itt található értékes ökoszisztémák védelme érdekében távlatban is megőrzendők.
- Természetközeli területen épület nem építhető.

Különleges beépítésre nem szánt területek

Mivel az alapterv készítésének idején ilyen terület-felhasználási kategória még nem létezett, a településen az alapterven különleges beépítésre nem szánt területként jelölt terület nem található.

Különleges beépítésre nem szánt területnek tekintendő az 56. sz. út Malom utcai kereszteződéséből megközelíthető *sportpálya* a város déli belterületi határán (739/1 és 743 hrsz.). A sportpálya területe megtartandó, bővítés nem szükséges. Megközelítését a térség távlati funkciójának, valamint a Malom utca – 56. út találkozásában található ideiglenes autóbusz forduló megszüntetésének függvényében felül kell vizsgálni.

Fejlesztési területek

- *Különleges beépítésre nem szánt terület kialakítása rekreációs célra a volt agyagbánya területén, a bányató keleti oldalán, a 0219/1 hrsz.-ú földrészlet felhasználásával – kb. 10 ha*

2.3. A településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal

A település fejlődése, „működése” is hatással van a környező tájra, módosíthatja, változtathatja annak elemeit. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz- és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a település és környéke környezeti minőségét.

Az Országos Területrendezési Terv és a Tolna Megyei Területrendezési Terv igen kedvező helyzetbe hozta a települést.

A településkörnyék a helyi adottságoktól függően többé-kevésbé sajátos konfliktusterület, amelynek fejlesztése, rendezése az országos közúthálózat-fejlesztéssel és a település érdekeivel összhangban, együttesen történhet.

A települési környezet minőségét a későbbiekben bemutatott föld-, víz-, levegőtisztaság-védelem, valamint a jelentős hatások (zajterhelés, hulladékok) elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A környezeti elemek védelme és a jelentős hatások elleni védelem, valamint a település működésének, működtetésének összehangolt tevékenysége túlmutat a helyi építési szabályzat elkészítésének keretein. A környezet védelmét is szolgáló fejlesztési program különösen nagy súllyal jelentkezhethet a település életében és az önkormányzatok feladatainak ellátásában.

Az építésügyi igazgatás feltételeinek biztosítása, a településüzemeltetés, a vállalkozási tevékenység támogatása, a költségvetés nehézségeiből adódó konfliktusok kezelése és az életkörülmények javítását szolgáló intézkedések, valamint a nem kívánatos környezeti állapotokon való javítás érdekében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben megfogalmazottak szerint kell elkészíteni a környezetvédelmi programot.

A hivatkozott törvény alapján a települési környezetvédelmi programot a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a rendezési tervekkel összhangban kell kialakítani, melyben természetesen szerepelnek az építésügyi igazgatásra vonatkozó intézkedések és az üzemeltetéssel kapcsolatos projektek is.

A környezetvédelmi jogszabályok jelentős módosulása, a feladat- és hatáskörök változása miatt célszerű a program folyamatos aktualizálása, időszakonként, de legalább kétévente felül kell vizsgálni azt, és a végrehajthatóság érdekében szükség esetén módosítani kell.

Az Országos Területrendezési Terv (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MTrT) Második rész) övezeti rendszeréhez való illeszkedés alapvető szempont.

A szerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási előírások az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK) szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet szerint készíthetők el.

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során az OTÉK övezeteivel történő egyezőséget a tervező a szerkezeti terv módosítása dokumentumban részletezte, összesítette.

3. A KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉRTÉKELÉSE

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

A rendezési tervek készítése során elsősorban a következő tervek és programok lettek figyelembe véve:

- OTvT - Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXCV. törvény (MvT) Második rész
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv
- Tolna megye Területrendezési Terve (TmTvT)

3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett környezethasználatok

A hatályos jogszabályok követelményei szerint a környezetvédelmi szempontokat a területrendezés során érvényre kell juttatni.

A területfejlesztés, területrendezés környezetvédelemmel kapcsolatos igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő települési környezet jelenlegi állapotának értékelése, a jellemző környezetterhelések elemzése,
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismertetése.

3.2.1. A talaj- és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

Talaj, földtan

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is. A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

A földtani adottságok alapján a település területe a "Magyarország kistájainak katasztere" alapján a Duna völgy jobb partján, a Tolnai-Sárköz kistáj déli részén helyezkedik el.

A helyzetértékeléshez részletes mérnökgeológiai szakvélemény készült, amelynek az összefoglalása a következő:

Bátaszék igazgatási területe – a településre és környezetére jellemző felszíni formák értékelése alapján – valójában több magyarországi nagytáj területére kiterjedő. A település alacsony fekvésű, közel sík részlete – ahol a város belterületének döntő hányada kialakult – az Alföld nevezetű nagytájhoz tartozónak tekintett. A nagytájon belüli helyzetet a Duna menti síkság középtájhoz való tartozás pontosítja, míg és az azon belül elkülönített kisebb egységek közül a Tolna-Sárköz nevezetű kistájhoz tartozó a város keleti részlete. A nyugati és jóval tagoltabb részlet (Kövesdpusztá és Lajvérpusztá valamint közvetlen környezetük) a Dunántúli-dombság nagytájhoz tartozó Mecsek és Tolna-Baranyai dombvidék középtájhoz került besorolásra és annak Szekszárdi-dombság nevezetű kistáján belüli helyzettel került pontosításra.

A település igazgatási területének keleti részlete valójában az egykori, szabályozások előtti Duna időszakos árterülete. Az évezredek óta nyugati irányú mederbővüléssel mutakozó folyam által elmosásra nem került löszös roncok közül az egyik védettebb helyzetű kiválasztással történt a város kezdeményének létrehozása. A későbbi szabályozások kedvezőbb lehetőséget biztosítottak a lakóterület bővüléséhez, így az egykori, napjainkra már feltöltődésre került holtágak igénybevételel is bővült a lakóterület. A város nyugati részlete a dombsági terület pereme, ahol a kiszélesedett patak völgyek elvégződéseinel az emeltebb és így védettebb alacsony hajlású lejtőrészletek igénybevételel alakultak ki a jelenlegi településrészek (Kövesdpusztá, Lajvérpusztá).

A település alatti – felszínhez közeli – földtani felépítést mindenütt a laza üledékek általános és jelentős vastagságú előfordulása jellemzi. A valamikori árterületen az erodálódott löszroncsok mellett a finom szemű homok, a szeszélyesen kiékelődő kőzetliszt, valamint a pangóvízes környezetben kialakult agyagok jelenléte egyaránt ismert. Az említettek nagy hányada az utóbbi évezredek holocén korú dunai lerakódásoknak tekintettek. A város kiemeltebb helyszínein az eolikus kőzetliszt előfordulása dominál, hiszen a patakos völgytalpak kivételével mindenütt összefüggő területi elterjedéssel megtalálható. A dombsági területrészen a pleisztocén korú kőzetliszt alatti felső-pannóniai finomszemcsés és kötött rétegek (homok aleurit és agyag) csak foltszerűen bukkannak elő, így jelenlétük nem meghatározó, habár a közelmúltban befejezett téglagyártás alanyagaként nagy területrészen megnyitásra kerültek.

A településre jellemző rétegtani viszonyok valamint a morfológiai jellemzők olyan hegységszerkezeti helyzetre utalnak, hogy a település igazgatási területén a morfológiai formák és rétegtani jellemzők alapján igen fiatal geológiai szerkezet jelenléte mutatható ki. A város nagy része a folyam nyomvonala menti u.n. Duna-árok területén található, míg a dombsági részlet valójában a Mórággyi-rög pereméhez tartozó. Utóbbi jelenléte árulkodó arra nézve, hogy a lassú kiemelkedése mellett az előtérben megvalósult lassú süllyedés is hozzájárult a napjainkra jellemző morfológiai helyzet kialakulásában. Az elmúlt évtizedek földtani kutatásai és időszakos térképezései szerint aktívnak tekinthető hegységszerkezeti elem napjainkban már nincs. A mélység irányából induló földtani veszélyforrást jelentő események és folyamatok kialakulása nem várható, tehát a szerkezeti elemek nem jelenthetnek veszélyeztetést az épített környezetre. A város igazgatási területe tektonikai szempontok alapján nyugodtnak minősített, azonban a laza üledékekből álló kőzettér az eróziós hatásokra nagyon érzékenyen reagál, továbbá egyes rétegek állapotváltozásához kapcsolódóan gravitációs tömegmozgások is kialakulhatnak.

A város jelenlegi igazgatási területén már sok évszázada megkezdődött az alkalmazhatónak megismert vagy annak tekintett helyi ásványi nyersanyagok termelése és felhasználása. A sokáig csak a helyiek által felhasznált ásványi nyersanyagok közül a változatos szemű, ám iszappal is keveredett homokot, valamint a vályogvetéshez alkalmas iszapokat a jelenlegi belterület környezetében és attól keletre a dunai árterületen termelték. Az időszakosan végzett művelésekkel kis kiterjedésű gödröket hagytak vissza, hiszen a talajvíz közelsége miatt nem lehetett a kőzetek mélységi kiterjedését követni. A dombsági területen szintén a vályogvetés alapanyagát jelentő domboldalakon szinte mindenütt előforduló kőzetlisztet termelték. Utóbbi helyszíneken a szintén időszakosan végzett termeléssel úgy formálták a felszínt, hogy a későbbi lakóterületek helyét is előkészítették.

A város területén található, földtani kutatásokkal azonosított jó minőségű ásványi nyersanyagok előfordulására alapozottan 1972-től kezdődően nagyüzemi téglagyártás történt. A gyár Kövesd településrész közelében létesült, míg az alapanyagot a közelben kitermelt pleisztocén és felső-pannóniai korú kőzetliszt és agyagvázlatok biztosították. A fokozatosan bővülő gyártáshoz alakították ki a Bátaszék I. – agyag védnevű bányatemet, ahonnan több évtizeden keresztül történt az ásványi nyersanyagok beszállítása a felhasználást jelentő gyárhoz.

A XXI. század elején a kereslet növekedéséhez és a piac által keresett termékek bővítéséhez szükség volt újabb alapanyagokra, így az I. bányatelektől nyugatra a Csábrág nevezetű területén kialakították a Bátaszék II.- agyag védnevű bányatelet.

A hamarosan elkövetkező gazdasági válság következtében a kereslet azonban visszaesett, így a bányászati tevékenység több lépcsőben felszámolásra került. Elsőként a Bátaszék II.- agyag védnevű bányatelek megszüntetése történt (Csábrág), majd hamarosan a Bátaszék I. – agyag bányatelek (Kövesd) bezárása történt. A bányatelek földtani kutatások eredményeként kerültek kialakításra, továbbá a termelések során a teljes ásványvagyon nem került kitermelésre. Ennek eredményeként a visszahagyásra került ásványvagyon felvételre került az országos ásványvagyon nyilvántartásba, így a településrendezési tervben Kü-b (bányaterület) övezetek elkülönítésére és lehatárolására nincs szükség. A bányatelek megszüntetése után a város igazgatási területén 2 helyszín azonban az ásványvagyon gazdálkodási övezetbe tartozik annak érdekében, hogy a korábbi bányászati tevékenységek befejezése után a visszahagyott ásványvagyon a jövőben megszerezhető legyen.

1. Bátaszék I. – agyag bányatelek területe, mely a továbbiakban ásványvagyon gazdálkodási övezet az alábbi sarokpontokkal közrefogott egységként (Bátaszék 0216, 0219, 0217/3, 0217/4, 0217/5, 0217/6, 0218/5, 0218/6, 0218/7, 0218/8, 0218/9, 0218/10, 0218/11, 0218/12, 0218/15, 0218/16, 0218/17, 0218/18, 0220/5, 0220/10, 0220/11, 0235/1, 0235/3, 0235/4, 0235/5, 0235/7, 0235/8, 0235/9, 0235/10, 0235/14, 0235/15, 025/16, 0235/17, 0235/18, 0235/19, 0236/1, 0236/2, 0236/3, 0236/4, 0236/5, 0236/6, 0236/7, 0237/1, 0237/2, 0237/3, 0237/4, 0237/5, 0238/3, 0238/19, 0238/20, 0238/22, 0238/24, 0756, 0757, 0759/2, 0781, 0782, 0783, 0784, 0785, 0786, 0787, 0369/5, 0369/6, 0369/7, 0213/1, 0213/2, 0213/3, 0213/4, 0213/5, 0213/6, 0213/9, 0213/10, 0213/12, 0213/13, 0215/1, 0754, 0755 hrsz-ú földrészletek).

2. Bátaszék II. – agyag bányatelek területe, mely a továbbiakban ásványvagyon gazdálkodási övezet az alábbi sarokpontokkal közrefogott egységként (Bátaszék 0369/6 hrsz-ú földrészlet).

A település mérnökgeológiai adottságai valamint morfológiai viszonyai alapján, továbbá az emberi jelenlétet kötődően alakultak ki a város területén azon földtani veszélyforrások helyszínei, amelyek napjainkig omlások és csúszások voltak. A mozgó tömeget az eseményeknél minden esetben a pleisztocén kőzetliszt alkotta, hiszen nemcsak erózióra érzékeny, hanem gyorsan megvalósuló állapotváltozásai is alkotóan hozzájárultak az események kialakulásához, továbbá az egyik legelterjedtebb képződmény a város területén.

Az omlások előfordulási helyei jellemzően Kövesdpuszta és Lajvérpuszta településrészek voltak.

Az események egy része kötődött az emberi jelenlét során kialakított kőzETFalak természetes fellazulásának eredményeként megvalósuló hámláshoz, míg másik része a kőzETFalakba vájt pincék tönkremenetelének eredménye volt. Az omlások bekövetkezése a településrészekben szeszélyesen történt, továbbá már évtizedek óta jellemzően csak egyes telkeket érintően jelentkeztek az események.

Amikor a közterületet is veszélyeztették a káresemények (az 1990-es évek közepétől kezdődően) a város a vis major alapokra többször is pályázott (1992-től a sikeres Pince és Partfal pályázatok). A központi pénzalapok igénybevételével és saját finanszírozással Kövesdpuszta és Lajvérpuszta területén elsősorban a közterületek védelmébe érdekében végeztek helyreállítási tevékenységeket (bélésfal építés, pincetömedékelés, övÁrok megújítás stb.).

Napjainkra a településrészekben már csak olyan helyszínek maradtak, ahol a nyitott, felületi védelem nélküli falak okkal várható omlásai a továbbiakban már úgy valósulhatnak meg, hogy sem lakóépületet, sem közterületet közvetlenül nem veszélyeztethetnek.

A lakóterületi részletek eseményeinél jóval nagyobb területen alakultak ki az elmúlt évtizedek során csúszások az igazgatási területen. Az archív eseményeket rögzítő kataszterekben szereplő legnagyobb mozgások a volt bányászati helyszínhez (Bátaszék I. – agyag) kötődnek. Már 1976-ben bekövetkezett azon mozgás, amely az akkori bányateleken belül a kitermelési rézsú igen jelentős részét felszámolta. A mozgás a tereplépcsővel tagolt takarósáv elmozdulásával történt a felső-pannóniai agyagos kőzetliszt felett. A továbbiakban is voltak a termelési területen olyan csúszások, amelyek nehezítették a kitermelést, de tartós fennakadást nem eredményeztek.

A csúszások általános jellemzője volt, hogy a bányászattal igénybevett területen, valamint annak peremvonalához közel a jelentősebb csapadékos időszakot követően történtek az elmozdulások. Minden esetben a felszínről beszivárgó vizeknek a felső-pannóniai rétegsorozatban megvalósult oldalirányú szivárgásai kezdeményezték az eseményeket. A löszös takarósáv alatti felső-pannóniai üledéksorozat változatossága (finom homok, aleurit, agyag megismétlődése) miatt az egyes rétegek szivárgási tényezői között nagyságrendbeli eltérések vannak. Ennek eredményeként a közbetelepült homokos sávokban a szivárgó víz összegyülekezett és a megnyitott bányafal irányában vezetődött. A lassú szivárgás során a homoksávok a feküjüket jelentő agyagsávok jelenléte miatt vízzel teltek fel és szerkezeti szétesésük következményeként bekövetkeztek az agyagrétegek feletti csúszások.

A csúszásos jelenségek kialakulása a bányaterületek tájrendezése után sem szűnt meg. Ennek eredményeként alakult ki azon helyzet, hogy a 2013-ban befejezett tájrendezés után az I. bánya nyugati részletében napjainkra olyan csúszás alakult ki, amely jelenleg már több ha-nyi területen mutat aktivitást.

A 2019. júniusában felvételezett csúszás során olyan több száz méteres frontszakadás alakult ki, amelynek nyomvonala, valamint a mozgás során kialakult szintkülönbsége alapján megalapozottan várható, hogy a mozgás a jelenleginél nagyobb területre fog kiterjedni.

A jelenlegi állapotok szerint a frontszakadás nyomvonala még nem irányul a mozgásba jutó terület lezárására, így északra és délre várhatóan bővül a terület. Az 1-10 m-es szintkülönbségű szakadás falában látható vízjelentkezési helyek alapján okkal valószínűsíthető az is, hogy a jövőben a magasabb háttér felé (nyugatra) is terjeszkedik majd a csúszásos helyszín.

A földtani veszélyforrások területi előfordulása és a jelenleg szabadon érvényesülő természeti folyamatok, valamint a továbbiakban várható események alapján ideiglenes építési tilalomra javasolt a Bátaszék I. – agyag bánya termelése során kialakított tó nyugati oldala egészen az erdőhatárig tartóan.

A mozgás jelenlegi aktivitása és a morfológia valamint földtani jellemzők alapján mindenképpen várható a csúszás területének növekedése, tehát a korlátozásokat szükséges kiterjeszteni.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A földhasználó erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szélrózió (a továbbiakban: erózió) megakadályozása érdekében köteles

- a) szántó művelési ágú földrészleten
 - aa) a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztani, és
 - ab) olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy
 - ac) szintvonalas művelést folytatni;
- b) ültetvény területen
 - ba) szintvonalakkal párhuzamos irányú telepítést végezni, vagy
 - bb) a sorközök fedettségét gyepesítéssel, talajtakarással biztosítani;
- c) rét, legelő (gyep) művelési ágú földrészleten
 - ca) fokozott gondot fordítani a talajt kímélő legeltetésre, valamint
 - cb) ahol a gyeptakaró a talajvédelem követelményeinek nem felel meg, azt felújítással helyreállítani.

Amennyiben az előző felsorolásban írt kötelezettségek teljesítése sem alkalmas az erózió megakadályozására, úgy a földhasználó köteles

- a) a művelési ágot megváltoztatni, vagy
- b) gyeptakaró, cserje- és erdősávot létesíteni, vagy
- c) talajvédelmi műszaki beavatkozásokat, valamint létesítményeket alkalmazni.

Az erózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatokat, gyeptakarókat, cserje- és erdősávokat meg kell őrizni.

A felszín alatti vizeket a jelenleg még művelésben tartott területeken mezőgazdasági eredetű terhelések érik. Mezőgazdasággal összefüggésben meghatározó az erdőgazdálkodás és szántóföldi növénytermesztés.

A településen irányadó jelleggel be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet előírásait és az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

Felszíni és felszín alatti vizek

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki. A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szélét nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz). Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizét összegyűjtő Kövesdi-víz és Zsizsáki-árok. A Kövesdi-víz mellékágai a belterületen haladó Cigány-árok, és a külterületi Zentai-árok. A külterület keleti részén a Szekszárd-bátai főcsatorna kanyarog, ebbe az alsónyéki közigazgatási határon vezető Kányafoki-csatorna torkollik. A nyugati dombsági területeken több kisebb vízfolyás található (Belső-réti-patak, Martinca-patak, Lánka-patak).

A Kövesdi-víz egyes szakaszai és a Martinca-patak nem szerepelnek külön helyrajzi számon a földnyilvántartásban.

Bátaszék Város a Duna jobb partján, sík területen helyezkedik el. A dunai árvizekkel szemben lokalizációs töltésekkel védett. A város csapadékvizeinek közvetlen befogadója a Lajvér csatorna. A csatorna viszonylag nagy szelvénnel, de ugyanakkor kis eséssel épült ki. A nagyvizek idején a Lajvér vízszintje meghaladhatja a város vizeit elvezető oldalárok és csatornák bekötési szintjét, így azok visszaduzzasztását okozza. A legkritikusabb csatlakozási pont ebből a szempontból a település déli részén a Kövesdi árok csatlakozása. Ezen a ponton a Lajvér árvizeinek kizárására a lokalizációs töltésbe iker zsilipet építettek be.

A Kövesdi árok vizeit árvízkor átemelővel juttatják a Lajvér csatornába. Amennyiben az érkező csapadékvizek mennyisége meghaladja a meglévő átemelő telep kapacitását, bérelt mobil szivattyúkkal történik a vizek átemelése a Lajvérba.

A város keleti részén lévő utcák csapadékvizeit általában zárt csatornával vezetik be a Lajvér patakba, a visszaduzzasztást a csővégekre szerelt csappantyúkkal oldották meg. A keleti területek viszonylag magasabb tengerszint feletti magassága miatt a csappantyúk zárt helyzete esetén is csak viszonylag kisebb problémák adódnak. Az északkeleti városrész vizeit a Bajai út alatt kiépített átereszekon mély fekvésű területre vezeti ki. (Malomszög). A területnek nincs lefolyása. A viszonylag kis felületű vízgyűjtő miatt a területen az összegyülekező víz elszikkad, illetve magasabb vízálláskor a Lajvér patak felé elszivárog. A terület mély fekvése miatt csak jelentős feltöltés után hasznosítható elsősorban egyéb kereskedelmi célra. A feltöltés után a terület vízelvezetését a Lajvér felé meg kell oldani.

A feltöltés ütemes kiépítését célszerű a Bajai úttal párhuzamosan végezni. A rendezési terv szerinti szélességben végrehajtott töltés északi szélén, a feltöltött területen célszerű egy vízelvezető árok kiépítése a Lajvér patak felé, a patakba gravitációs bevezetéssel. A Lajvér árvizeinek kivédésére célszerű a Lajvér töltésébe zsilip beépítése egy kapcsolódó átemelő teleppel. A Bajai út és a Lajvér patak közti területen lehetséges egy záportároló létesítése is.

A keleti területek csapadékvíz elvezető árcai és csatornái ugyanakkor folyamatos karbantartásra, kiegészítésre szorulnak.

Az 56-os úttól nyugatra lévő területek fő befogadója jelenleg az önkormányzati kezelésben lévő Cigány árok. Az árok megfelelő vízhozamra történő kiépítése és burkolása részben megtörtént. A kis terepesés miatt a burkolást célszerű az árok teljes hosszán elvégezni. Ügyelni kell ugyanakkor arra, hogy magas talajvízállás esetén az árokburkolat tegye lehetővé a talajvizek beszivárgását a mederbe.

A Cigány árok közvetlen befogadója a lakóterületet jelenleg nyugatról határoló Kövesdi árok. A Kövesdi árokba csatlakozástól párszáz méterre van az előzőekben jelzett lokalizációs töltés a töltésbe épített zsilippel. A zsilipnél lévő átemelő telepet terheli tehát a település 56-os úttól nyugatra eső teljes területének, valamint a Kövesdi árok külterületi vízgyűjtőjének csapadékvize is. Fontos ezért a Kövesdi árkon a lokalizációs töltés előtt kialakult nagyobb szélességű meder tároló képességének kihasználása, a szivattyúk teljesítményének és a mederben történő tárolásnak az összehangolása.

A rendezési terv készítése során a lakóterület bővítés elsősorban a Kövesdi ároktól nyugatra lévő területeket célozza. A terület – a település többi részéhez hasonlóan - mély fekvésű. Nagy része a Kövesdi árok töltéskoronájának szintje alatt helyezkedik el. A gravitációs vízelvezetés biztosítása érdekében elkerülhetetlen a terület legmélyebb részeinek feltöltése lehetőleg 89,00, de minimum 88,50 m. Balti tenger feletti szintre. A feltöltés után a vízelvezető árkok a Kövesdi illetve a Kövesdi árokba csatlakozó Zentai árokig 2-3 ‰ lejtéssel kiépíthetők. Az árkokat a kis esés miatt vízáteresztő burkolattal kell építeni! Tekintettel a terület mély fekvésére, a telekosztás előtt szükséges a teljes nyugati városrészre kiterjedően egy részletes vízrendezési terv készítése!

A tervezett lakótelepen pince vagy alagsor építése csak a magas talajvízszint figyelembe vételével javasolható.

Lajvér és Kövesd településrészekén a vízelvezetést felszíni árkokkal és folyókákkal a befogadó vízfolyásokig megoldották.

Az M6-os autópálya Bátaszéktől nyugatra halad. Az autópálya miatt Lajvér-pusztá keleti végénél a Lajvér patakot ki kellett váltani. Az autópálya tervezői a kiváltás nyomvonalát és a meder kiépítési méreteit a vízfolyás kezelőjével, a Szekszárd-paksi vízi társulattal egyeztetették.

Lajvér-pusztánál a belterületi árkok továbbra is a Lajvér patakba csatlakoztathatók.

Bátaszék vízkár-elhárítási biztonságának növelése érdekében a Szekszárd-Paksi Vízgazdálkodási társulat javaslatainak beépítését javasoljuk a rendezési tervbe. Mindenképpen szükségesnek tartjuk a Lajvér-patakra és a Kövesdi-árokra vonatkozó vízrendezési elképzelések részletes, vízjogi engedélyezési szintű kidolgozását Bátaszék belvíz-mentesítése érdekében.

Bátaszék város területét érinti az országos vízminőség-védelmi terület övezete.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004.(VII.21.) Korm.rendelet „Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolása” című 2. számú melléklete, valamint a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004.(XII.25.) KvVM rendelet melléklete alapján Bátaszék közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé tartozik.

A 2019/2004, (VII. 21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerinti besorolás alapján a felszín alatti víz állapota szempontjából az 1.a, 2.a, 2.c, 2.e, 3 alkategóriába esnek a településhatáron belüli területek.

A földtani közeg és megvalósulása esetén a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékeket be kell tartani. A földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet követelményei határozzák meg a határértékeket.

A település külterületének ÉNy-i szélét érinti a Mórágyszéki községi vízbázis előzetesen lehatárolt vízbázis-védelmi területe. Az érintett területen be kell tartani a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Korm rendelet követelményeit.

Bátaszék település nyílt karszt területeket nem érint.

A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos szennyezőanyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

Bátaszék, Alsónyék, Pörboly és Báta vízellátására kis regionális vízellátó mű üzemel. A vízellátó mű vízbázisai fúrt kutak, melyek közül Bátaszéken 3 db és Alsónyéken 1 db üzemel.

Bátaszéken a Zenta IV/A jelű kút, az V. számú kút és a t Zenta IV jelű tartalék kút található. Bátaszéken megoldott a szennyvizek elvezetése és kezelése.

Talaj- és vízvédelmi követelmények

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza. Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Baranya Megyei Kormányhivatal, mint talajvédelmi hatóság engedélye szükséges a következő esetekben a törvény szerint:

- erózió elleni talajvédelmi beavatkozások, ha a talajművelési eljárásokkal, termesztett növények szakszerű területi elhelyezésével, a gye-, cserje- és erdősávok létesítésével kellőképpen nem lehetséges az erózió ellen megóvni a termőföldet,
- a növények által kivont, a kilúgozás által eltávozott kalcium mennyiségének pótlására, a talaj savanyúsági viszonyainak megszüntetésére, továbbá a savanyító hatású légköri ülepedés semlegesítése céljából történő meszezés,
- szikesedés elleni talajjavítás,
- homoktalajok javítása,
- tereprendezés a felszín hullámosságának és az egyenetlen terepalakulatok megszüntetésének érdekében,
- mélyforgatás, ha azt a talajviszonyok indokolják,
- szennyvíz, szennyvíziszap és egyéb nem veszélyes hulladékok termőföldön történő elhelyezése,
- hígtrágya kijuttatása termőföldre.

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Bátaszék nem nitrátérzékeny területű település.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint Bátaszék nem nitrát-érzékeny területű település, azonban irányadó jelleggel így is be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésével szembeni védeleméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól szóló, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet szerint a „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

A 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet 8.§ (1)-(3) bekezdései meghatározzák az állattartó telepekre vonatkozó szabályokat és a védőterületek és védősávok nagyságát. Bátaszék vonatkozásában be kell tartani, hogy „állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető felszíni víztől, valamint jogszabály által nem szabályozott, ivóvízkivételt szolgáló felszín alatti vízkivételtől számított 100 méteren belül”.

Az 1955-ben létrehozott Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség bányászati igazgatási első fokú szervei - a bányarendészeti kirendeltségek székhelyén kialakított - kerületi bányaműszaki felügyelőségek voltak. A kerületi bányaműszaki felügyelőségek jogutódai a bányakapitányságok voltak. 2015. április 1-jétől a következők szerint módosult a szervezetrendszer.

Bányafelügyeletként és az állami földtani feladatokat ellátó szervként a Kormány a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatot (a továbbiakban: MBFSZ), továbbá a Baranya, a Borsod-Abaúj-Zemplén, a Jász-Nagykun-Szolnok, a Pest és a Veszprém Megyei Kormányhivatalt (a továbbiakban: kormányhivatal) jelöli ki. A kormányhivatalok illetékességi területét és

székhelyét a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatról szóló 161/2017. (VI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 1. melléklete tartalmazza.

A kormányhivatal bányafelügyeleti és állami földtani feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 9. § g)-i) pontjában meghatározott, valamint a törvényességi és szakszerűségi ellenőrzési hatásköröket szakmai irányító miniszterként a - bányászati ügyekért felelős - az innovációért és technológiáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) gyakorolja.

A kormányhivatal bányafelügyeleti hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekkel összefüggésben az Áht. 9. § f) pontjában és kizárólag ezekhez kapcsolódva az Áht. 9. § h) pontjában meghatározott hatásköröket, a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság feladatait az MBFSZ gyakorolja.

A bányafelügyelet hatáskörébe tartozó hatósági ügyekben - a 4. § (2) bekezdésében, az 5., 6. és a 10. §-ban foglalt kivétellel - első fokon a kormányhivatal jár el. Az MBFSZ bányafelügyeleti és állami földtani feladatokat ellátó szervként hatósági ügyekben országos illetékességgel jár el. Döntése kizárólag közigazgatási perben támadható meg. Több kormányhivatal illetékességi területét érintő, a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó ügy esetben az eljáró kormányhivatalt az MBFSZ elnöke jelöli ki.

A bányafelügyeletként eljáró kormányhivatalok feladat- és hatásköre:

A bányafelügyelet engedélyezi egyebek mellett:

1. nyílt területen az ásványi nyersanyagkutatást,
2. a bányatelek megállapítását követően az ásványvagyon feltárását és kitermelését, valamint a kitermelés szüneteltetését, földgáz tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatását, kiképezését és tárolásra történő hasznosítását, ha ez a környezetet nem veszélyezteti,
3. a cseppfolyós propán-, butángázok és ezek elegyei tartályban vagy palackban történő forgalmazását, a cseppfolyós propán-, bután gázok és ezek elegyei töltő és tároló létesítményeinek, valamint elosztóvezetékének létesítését, használatba vételét és elbontását, valamint felhagyását,
4. a geotermikus energia kinyerését és hasznosítását, valamint az ehhez szükséges földalatti és felszíni létesítmények megépítését, ha a tevékenység nem vízjogi engedély köteles,
5. a bányászati hulladék kezelését,
6. a polgári robbantási tevékenységet és a polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazását,
7. a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó nyomástartó berendezések és rendszerek engedélyköteles létesítését, javítását, átalakítását, használatbavételét,
8. a földtani kutatást,
9. a vizek kártételei elleni védelem és védekezés célját szolgáló közcélú vízilétesítmények létesítéséhez szükséges ásványi nyersanyag-kinyerő helyek létesítését, üzemeltetését, megszüntetését,
10. az ásványvagyon-gazdálkodási célokat szolgáló, a szénhidrogén kutatása és kitermelése során alkalmazott rétegrepesztést, rétegsavazást, gázbesajtolást, rétegenergia-pótlást, valamint a rétegrepesztési technológia és rétegenergia-pótlás céljából alkalmazott vízbesajtolást,
11. a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 1. § (1) bekezdés a)-m) pontjában meghatározott tevékenységek gyakorlásához szükséges építmények, létesítmények és berendezések, továbbá a cseppfolyós propán-, butángázok és ezek elegyei töltő és tároló létesítményeinek és elosztóvezetékének építését, használatbavételét, javítását, átalakítását, bontását és felhagyását, valamint

12. egyes nyomástartó berendezések építését, használatbavételét, javítását, átalakítását,
13. meddőhányók létesítését, hasznosítását és megszüntetését,
14. a robbanóanyagok gyártását - ideértve a robbanóanyag helyszíni kezelését is -, megszerzését, tárolását, felhasználását.

A bányatelket kérelemre, külfejtéses művelésre vonatkozó bányatelek esetében az ingatlantulajdonosoknak a bányatelekkel lefedni tervezett ingatlanok várható igénybevételi ütemtervével és az ingatlanok használati, hasznosítási, illetve rendelkezési jogával kapcsolatos észrevételei figyelembevételével a bányafelügyelet határozatban állapítja meg.

A bányafelügyelet által engedélyezett létesítmény felhagyását, lebontását - ha ahhoz hatósági engedélyre nincs szükség - a munkálatok megkezdése előtt legalább 15 nappal be kell jelenteni a bányafelügyeletnek. A robbanóanyag-raktár felhagyását be kell jelenteni a rendőr-főkapitányságnak is. Ha a bányafelügyelet az említett időtartam alatt intézkedést nem tesz, a felhagyás, lebontás végrehajtható.

A bányafelügyelet védőpillér kijelölésére kötelezi a bányavállalkozót, ha megállapítja, hogy az alkalmazott bányaműveletek védett létesítményt veszélyeztetnek.

A hatósági ellenőrzési és felügyeleti jogkör alapján a bányafelügyelet például:

1. a munkaügyi ellenőrzés során kötelezheti egyebek mellett a foglalkoztatót a szabálytalanság meghatározott időn belüli jövőre nézve történő megszüntetésére, megtilthatja a további foglalkoztatást, szabálysértési eljárást folytathat le és munkaügyi bírságot is kiszabhat.
2. köteles megvizsgálni a súlyos balesetet és a súlyos üzemzavart, ennek során megállapítja a baleset, illetőleg az üzemzavar okát, és megteszi a hasonló esetek megelőzéséhez szükséges intézkedéseket.

A bányafelügyelet azt, aki jogosulatlanul bányászati tevékenységet végez vagy végeztet, bírsággal sújtja, és eltiltja a tevékenység folytatásától, valamint kötelezi a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére. A bányafelügyelet azt a jogi vagy természetes személyt, amely bányászati hulladékkezelési tevékenységet engedély nélkül vagy engedélytől eltérően végez vagy végeztet, bírsággal sújtja és eltiltja a szabálytalanul végzett tevékenység folytatásától, valamint kötelezi a jogellenes állapot megszüntetésére. Ha a bányavállalkozó a bányászati tevékenységet szabálytalanul gyakorolja, a bányafelügyelet a bányavállalkozót bírsággal sújthatja, a tevékenység folytatását felfüggesztheti, az engedélyt visszavonhatja és elrendelheti az eredeti állapot helyreállítását, vagy, ha ez már nem lehetséges, a tájrendezést, vagy a bányavállalkozó bányászati jogát törölheti, amely esetben a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 26/A. § (6)-(7) bekezdését is alkalmazni kell. Koncesszió esetén a bányafelügyelet a koncessziós szerződés megszüntetését is kezdeményezheti.

A bányafelügyelet által kiadott hatósági engedélyhez kötött gázipari tevékenység (pl. földgáz tárolása, vezetéken történő elosztása, szállítása, tartályban vagy palackban történő forgalmazása) engedély nélküli végzésének következménye szintén bírság és a tevékenység folytatásától való eltiltás lehet.

A bányafelügyelet építésügyi hatósági és építésfelügyeleti hatáskörébe tartozó építményekre, valamint e létesítmények elvi építésének, építésének, ideiglenes használatbavételének, használatbavételének, fennmaradásának, átalakításának, megszüntetésének, továbbá rendeltetésük megváltoztatásának első- és másodfokú engedélyezési eljárásában - az engedély hatályának meghosszabbítása iránti kérelem elbírálásának kivételével -, a Kr. 2. mellékletében meghatározott feltételek esetén a kormányhivatal a Kr. 2. mellékletében meghatározott szakkérdéseket vizsgálja. Az e bekezdés szerinti másodfokú eljárásokban, ha a fellebbezés érinti az elsőfokú eljárásban

vizsgált szakkérdést, az MBFSZ a Kr. 2. mellékletében meghatározott szakkérdés vizsgálatára az ott megjelölt hatóságot rendelheti ki szakértőként.

A bányafelügyelet bányászati szakigazgatással kapcsolatos első- és másodfokú engedélyezési eljárásaiban, a Kr. 3. mellékletében meghatározott feltételek esetén a kormányhivatal a Kr. 3. mellékletében meghatározott szakkérdéseket vizsgálja. Az e bekezdés szerinti másodfokú eljárásokban, ha a fellebbezés érinti az elsőfokú eljárásban vizsgált szakkérdést, az MBFSZ a Kr. 3. mellékletében meghatározott szakkérdés vizsgálatára az ott megjelölt hatóságot rendelheti ki szakértőként.

Illetékesség

Bányafelügyeletként és állami földtani feladatokat ellátó szervként eljáró kormányhivatalok megnevezése és illetékességi területe Cserkút vonatkozásában:

Baranya Megyei Kormányhivatal (Baranya, Tolna, Somogy és Zala megye).

A bányászati tevékenység és az ásványvagyon-gazdálkodás követelményeit a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény és a végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet tartalmazza.

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki.

A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

A település külterületének ÉNy-i szélét érinti a Mórág községi vízbázis előzetesen lehatárolt vízbázis-védelmi területe. Az érintett területen be kell tartani a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási-művek védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Korm rendelet követelményeit.

A vízbázis védelme érdekében a különböző védőövezetek által érintett területeken a 123/1997. (VII.18.) Korm rendelet 5. számú mellékletének korlátozásait kell érvényesíteni a területek igénybevételekor.

	Felszíni és felszín alatti vízbázisok		Felszín alatti vízbázisok hidrogeológiai	
	belső	külső	A	B
	védőövezetek		védőövezetek	
Beépítés, üdülés				
Lakótelep; új percellázás üdülőterület kialakítása	-	-	-	o
Lakó- vagy irodaépület csatornázással	-	x	+	+
Lakóépületek csatornázás nélkül	-	-	x	o
Szennyvízcsatorna átvezetése	-	x	o	o
Szennyvíztisztító telep	-	-	o	+
Házi szennyvíz szikkasztása	-	-	o	o
Települési folyékonyhulladék-lerakó létesítése és üzemeltetése	-	-	-	x
Települési hulladéklerakó (nem veszélyes hulladékok lerakása)	-	-	-	o
Építési hulladék lerakása	-	-	o	+
Temető	-	-	x	+
Házikertek, kiskertművelés	-	-	o	o

Sátorozás, fürdés	-	x	+	+
Sportpálya	-	x	+	+
Ipar				
Erősen mérgező vagy radioaktív anyagok előállítása, feldolgozása, ilyen hulladékok tárolása, lerakása	-	-	-	-
Mérgező anyagok előállítása, feldolgozása, tárolása	-	-	-	o
Mérgező anyagokkal nem dolgozó üzemek, megfelelő szennyvízelvezetéssel	-	x	o	+
Ásványolaj és –termékek előállítása, vezetése, feldolgozása, tárolása	-	-	x	o
Veszélyeshulladék-ártalmatlanító	-	-	-	x
Veszélyeshulladék-lerakó	-	-	-	-
Veszélyes hulladék üzemi gyűjtő	-	-	x	o
Élelmiszer-ipari szennyvizek szikkasztása, hulladékaik tárolása	-	-	-	o
Egyéb ipari szennyvízszikkasztás	-	-	-	-
Salak, hamu lerakása	-	-	o	o
Mezőgazdaság				
Erdőtelepítés és művelés vegyszeres kezelés nélkül	-	+	+	+
Növénytermesztés	-	o	o	o
Komposztálótelep	-	-	x	o
Önellátást meghaladó állattartás	-	-	x	o
Legeltetés, háziállattartás	-	o	o	+
Szervestrágyázás	-	o	o	+
Műtrágyázás	-	o	o	o
Hígtrágya és trágyalé kijuttatása termőföldre	-	-	-	o
Hígtrágya- és trágyalé leürítés	-	-	-	-
Szennyvízöntözés	-	-	-	o
Tisztított szennyvízzel való öntözés	-	-	o	+
Növényvédőszeres alkalmazása	-	o	o	o
Növényvédőszer-kijuttatás légi úton	-	-	-	o
Növényvédőszer-tárolás és –hulladék-elhelyezés	-	-	-	x
Növényvédőszeres eszközök mosása, hulladékvizek elhelyezése	-	-	-	o
Szerves- és műtrágya raktározása és tárolása	-	-	x	o
Szennyvíziszap tárolása	-	-	x	o
Szennyvíziszap termőföldön történő elhelyezése	-	-	x	o
Állati hullák elföldelése, döngkutak létesítése és működtetése	-	-	-	o
Haltenyésztés, haletetés	-	-	o	o
Közlekedés				
Autópálya, autóút, vízzáróan burkolt csapadékvízárók-rendszerrel	-	x	o	+
Egyéb út, vízzáróan burkolat csapadékvízárók-rendszerrel	-	x	+	+
Egyéb út	-	-	x	+
Vasút	-	-	o	+
Gépkocsi parkoló	-	-	o	+
Üzemanyagtöltő-állomás	-	-	x	o
Gépkocsimosó, javítóműhely, sódeponia	-	-	o	+

Egyéb tevékenység				
Bányászat	-	-	x	o
Fúrás, új kút létesítése	-	o	o	o
A fedő- vagy vízvezető réteget érintő egyéb tevékenység	-	-	o	o

Jelmagyarázat:

- = tilos
- x = új létesítménynél, tevékenységnél tilos, a meglévőnél a környezetvédelmi felülvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat eredményétől függően megengedhető
- o = új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat, illetőleg a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető
- + = nincs korlátozva

A település szennyeződéserzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos szennyezőanyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

A földtani közeg és megvalósulása esetén a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékeket be kell tartani. A határértékeket a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet követelményei határozzák meg.

Élővízbe és a közcsontra-hálózatba bocsátott szennyvíz vagy folyékony hulladék esetén a szennyezőanyag tartalomra vonatkozó határértékeket, küszöbértékeket be kell tartani a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló, módosított 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint. A település szennyvízcsatorna hálózatának fejlesztésénél a határértékek betartása kiemelt szempont.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, melynek 28. § (1) bekezdése szerint vízjogi engedély szükséges – jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – vízimunka elvégzéséhez, illetve vízlétesítmény megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez (létesítési engedély), továbbá annak használatba vételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz (üzemeltetési engedély), figyelembe kell venni.

A beruházási programok megvalósítása során, új kút fúrásakor, szennyvíz-előkezelésnél, csatornázásnál, átfogó vízrendezésnél, vízfolyás-rendezésnél stb. a szükséges engedélyezéseket a területileg illetékes vízügyi hatóságnál kell lefolytatni.

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet szerint kell összeállítani az engedélyezési dokumentációt.

A tervek engedélyezése csak a szabályozási előírásokban rögzített, és minden esetben kötelezően bevonandó szakhatóságok, valamint a szakterületük szerint érintett szakhatóságok, és más eljárásban eljáró hatóságok pozitív állásfoglalása alapján történhet.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (I. 31.) Korm. rendelet előírásait be kell tartani, valamint az előírásoknak megfelelő védősáv fennmaradását biztosítani kell.

A kizárólag állami tulajdonú vízfolyások, tavak és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig, a nem az előzőkébe tartozó vizek és közcélú vízellátási létesítmények partvonalától számított 3 méterig parti sávot kell biztosítani.

Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán levő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos, vagy a használó saját felelősségére történhet.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet szerint kell az erre vonatkozó tevékenységet (műszaki tervezés, kivitelezés, fenntartás, üzemeltetés) folytatni.

A vizek és közcélú vízi-létesítményekkel kapcsolatban a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet előírásait kell érvényesíteni.

Az ivóvíz- és ásvány-gyógyvízkezelő, -tározó műtárgyak és szállító vezetékek védőterületeiről és védősávjairól a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete rendelkezik. Különösen fontos a kutak körüli védőterület meg- és fenntartása, amely a vízgazdálkodási övezetek lehatárolásával és szabályozásával biztosított.

Az EU tagországokban, így Magyarországon is be kell tartani az Európai Unió új vízpolitikáját meghatározó 2000/60/EK irányelvet, az úgynevezett „Víz Keretirányelvet”.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet rögzíti az előzetes (környezeti) vizsgálat, a környezetvédelmi és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások szabályait.

Az építési engedélyezési eljárások során az illetékes Kormányhivatal a környezeti hatások jelentőségének vélelmezése esetén dönthet a környezetvédelmi engedélyezési kötelezettségről a Kormányrendelet 2/A. §-a szerint.

Az előzetes vizsgálati eljárás során a Kormányhivatal dönt arról, hogy környezeti hatásvizsgálat (további eljárást igényel!) elvégzését szükségesnek tartja-e.

3.2.2. A levegőminőség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A levegő minőségének megőrzéséről és javításáról a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni.

A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.

Bátaszék közigazgatási területének levegőminőségi állapotát jellemzően a mezőgazdasági és lakossági tevékenység, valamint a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás környezethasználata határozza meg. A lakossági eredetű tevékenységnél különös tekintettel a fűtés jön számításba. Jelentős környezetterhelő hatású, bejelentés köteles légszennyezőanyag-kibocsátó Bátaszéken nem üzemel.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatával – figyelembe véve a település lakossági szokásait, tevékenységét is - várhatóan nem romlik a település levegőminőségi állapota.

A város levegőminőségét

- az egyedi fűtések,
- a közlekedés és az
- egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek

emissziója határozza meg.

Az **egyedi és lakossági fűtések** energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gáztüzelésből származó átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlításával jellemezhetők.

A területeken való beruházások során energiatakarékos műszaki megoldásokat és környezetkímélő energiahordozókat (földgáz, megújuló) kell alkalmazni az elérhető legjobb technika szintjének megfelelően.

A fajlagos értékek alapján szorgalmazni kell a földgázrendszer fenntartását és a megújuló energiahordozók igénybevételét. Az energia árak növekedése miatt jellemzően ismételten a vegyes tüzelés került előtérbe, amely nagyobb porterhelést eredményez.

A település levegőminőségi állapotára a **közlekedésből származó légszennyezőanyag-kibocsátás** is hatást gyakorol.

A közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása az utak mellett elhelyezkedő területeken észlelhető légszennyezőanyag-terhelés.

A település közigazgatási területét az M6.-os számú autópálya, az 55. és 56.-os számú főutak, illetve az 5603., 5604 és az 5513.-os számú összekötő utak érintik.

Külterületen településközi mezőgazdasági utak, mezőgazdasági gyűjtő és feltáró találhatók. Belterületen kiszolgáló és gyalogutak biztosítják a település lakói számára a közlekedés lehetőségét. Meg kell említeni a kiépített kerékpárutakat is.

Közlekedési eredetű légszennyezés az autópálya mellett a településen haladó, és a belső közlekedést biztosító út térségében jellemző, amely zömében a helyi lakosság közlekedéséből származik. Kedvező a kerékpár utak használata.

Jelenleg belterületen nem tapasztalható a közlekedési eredetű légszennyező anyagok jelentősebb zavaró hatása. A település kellően átszellőzött.

A légszennyezőanyag-terhelés csökkentése érdekében meg kell oldani az eddig még szilárd burkolattal el nem látott utak por-mentesítését, csapadékos időjárásban a sárfelhordások megszüntetését, az útpadkák rendezését.

Az **egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek** során a diffúz jellegű kibocsátások okozhatnak zavaró hatást (por, bűz). A településen jelenleg nem folytatnak olyan jelentős légszennyező hatású tevékenységeket, melyek jelentős határérték túllépést eredményeznének.

Az ipari eredetű légszennyezőanyag-terhelés általában szintén hőenergia termelésből (fűtés és melegvíz) származik, valamint technológiai eredetű.

A településen megszűnt az építőanyag gyártás, így mérséklődött a légszennyezőanyag-terhelés. Megállapítható, hogy az elérhető legjobb technika szintjén nem okoznak a létesítmények irritáló, zavaró hatást.

Az állattartás volumenének csökkenésére tekintettel nem tapasztalható jelentős bűzterhelés. A vonatkozó új jogszabályok betartásával, elsősorban a "jó mezőgazdasági gyakorlat" szabályairól szóló előírások megkövetésével és betartásával hosszú távon elkerülhetők a bűzpanaszok.

A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények

A levegő minőség megőrzéséről és javításáról a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni.

A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani. A levegőterheltségi szint határértékeit és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeit a 4/2011.(I.14.) VM rendelet tartalmazza.

A levegőterheltségi szint, a helyhez kötött légszennyező pontforrások, a diffúz források (pl.: hígtrágya tárolók stb.) vizsgálatára, ellenőrzésére és értékelésére, valamint mindezek üzemeltetőire a 6/2011.(I.14.) VM rendelet követelményei vonatkoznak.

A légszennyezettség egészségügyi határértékei egyes légszennyező anyagokra vonatkozóan

Légszennyező anyag [CAS szám]	Veszélyességi fokozat	Határérték (µg/m ³)		
		órás	24 órás	éves
Kén-dioxid [7446-09-5]	III.	250	125	50
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	II.	100	85	40
Szén-monoxid [630-08-0]	II.	10.000	5.000*	3.000
Szálló por (PM ₁₀)	III.	-	50	40

* Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az órás átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani.

A város jelenlegi állapotának megfelelő, az alapállapotot jelentő levegőminőségi helyzetének megítéléséhez a terület légszennyezettség paramétereit az egészségügyi határértékekkel kell összevetni.

A nagyobb hőteljesítményű (140 kW_{th} és ennél nagyobb, de 50 MW_{th}-nál kisebb névleges bemenő teljesítményű) tüzelőberendezések légszennyezőanyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről a 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet tartalmaz előírásokat. A fűtőmű, erőmű nagyságrendű teljesítményekre (50 MW_{th} felett) külön jogszabályok rendelkeznek.

Egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásainak korlátozásáról, illetve az oldószer-felhasználás küszöbértékeiről, valamint kibocsátási határértékeiről külön jogszabály rendelkezik a 10/2001. (IV. 19.) KöM rendelettel.

Figyelembe kell venni az ózonréteget lebontó anyagokkal és egyes fluor tartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységekről szóló 310/2008. (XII. 20.) Kormányrendelet követelményeket.

A tervek készítése időszakában a 3 kg hűtőközeg töltetű légkondicionáló vagy hűtőberendezéseket be kell jelenteni a környezetvédelmi hatóságnak.

A levegő védelméről szóló, módosított 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 5.§-a szerint a bűzkibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek esetén védelmi övezetet kell kialakítani.

A védelmi övezetben nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építmény.

A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek viselése a légszennyezőt terhelik.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során állapítja meg a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás szabályait a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet határozza meg.

3.2.3. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás jelenlegi helyzete

A hulladék az ember mindennapi élete, munkája, gazdasági tevékenysége során keletkező, a keletkezés helyén feleslegessé vált, ott közvetlenül fel nem használható anyag, amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.

A hulladékok keletkezésük és fajtájuk szerint az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- kommunális szilárd és folyékony hulladék
- termelési hulladék
- veszélyes hulladék

A településen megoldott a kommunális jellegű szilárd hulladékok engedéllyel rendelkező lerakóba való szervezett szállítása.

A település a Cikói Hulladékgazdálkodási Társuláshoz csatlakozott, megoldott a települési hulladékok elszállítása. A közszolgáltatás keretében az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi a hulladékok elszállítását. A hulladékok szelektív gyűjtése és elszállítása házhoz menő szállítással biztosított.

Regionális hulladéklerakót nem kívánnak a településen megvalósítani, így a településen ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani. A szelektív gyűjtést hulladékgyűjtő udvar és pontok segítik.

A beruházások a fejlesztések során kialakult új övezetek közszolgáltatásba való bevonásával valósíthatók meg.

A hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. Törvény

- 32/A. § (1) bekezdés d.) pontja szerint az állam az, aki elkészíti az Országos Hulladékgazdálkodási Közzolgáltatási tervet, amely többek között meghatározza a közzolgáltatás ellátásának optimális területi lehatárolását és az adott területen minimálisan ellátandó közzolgáltatási feladatokat,
- 32/A. § (3) bekezdés c.) pontja szerint a Koordináló szerv az, aki az érintett közigazgatási szervezeteknek javaslatot tesz a hulladékgazdálkodási közzolgáltatás szabályozására.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről, történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.

A településen keletkezett lakossági hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag-tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növény védőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján az önkormányzat hulladékgazdálkodási feladatainak ellátása során gondoskodni kell a hulladéklerakók felülvizsgálatáról és továbbüzemeltetésük lehetőségeinek feltárásáról, a hasznosítható hulladékok szelektív gyűjtésének megteremtéséről, a biológiailag lebomló szerves anyag tartalom csökkentéséről (komposztáló telep létesítése).

Meg kell teremteni a hulladékok átvételére egész évben alkalmas gyűjtőpontok és hulladékudvarok kialakításának lehetőségét, a bontási hulladékok válogatását, értékesítését, a megmaradó anyagok esetleges lerakását biztosító telep létesítését.

A 2012. évi CLXXXV. törvény szerint el kellett készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét. Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet elvárásai teljesülésével a települési környezet környezetterhelése minimalizálható.

A köztisztasággal összefüggő, a rendezési tervvel egyidőben meghozandó rendeletben kell meghatározni a közterületen kijelölendő hulladékgyűjtő pontok helyét. A közzolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közzolgáltatási szerződésről a 317/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet, a települési hulladékkezelési közzolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól a 64/2008. (III. 28.) Kormányrendelet rendelkezik. A hulladékok jegyzékét a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 21.) VM rendelet tartalmazza.

A hulladékok közül megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a veszélyes hulladékokra.

A veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Kormányrendelet előírásai vonatkoznak. A veszélyes hulladék termelő köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerinti kezeléséről, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni- és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem, hulladék. Az állati tetemek elhelyezése az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 110/2002. (XII. 12.) OGY határozat, valamint a hatályon kívül helyezett 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet értelmében 2005. december 31-e után nem történhet dögtűtban, dögtéren.

A hatályos jogszabály a 45/2012. (V. 8.) VM rendelet. A tetemek elhelyezésére a fehérje-feldolgozó üzembe való szállítás a megnyugtató hosszú távú megoldás. Ha és amennyiben a foglalkoztatás érdekében állattartó telep létesül, úgy erre is figyelemmel kell lenni.

Az elhullott állatok tetemeinek - mint a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1069/2009/EK rendelet 9. cikk szerinti 2. kategóriába sorolt állati hulladéknak - ártalmatlanító üzembe történő szállítás céljából erre engedéllyel rendelkező vállalkozásnak való átadása, vagy engedélyezett kikapacitású hulladékégetőben történő elégetése megfelelő.

Az állati tetemeket elszállításukig szilárd padozatú, mosható falfelületű, fedett, zárható, kerítés vonalában elhelyezett és kívülről üríthető hullatárolóban kell elhelyezni.

3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zajhelyzet jelenlegi állapota

A zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek teljesüléséhez a vizsgálati adatok ismeretében, illetve azok értékelését követően kerülhetnek meghatározásra azok az intézkedések és feladatok, melyekkel a meglévő káros mértékű terhelések csökkenthetők, illetve egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata szükséges:

- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sport-létesítmények zajforrásai).

A **közlekedési eredetű** zajforrások közül a **közúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet.

A település közigazgatási területét a M6.-os számú autópálya, az 55. és 56.-os számú főutak, illetve az 5603., 5604 és az 5513 számú összekötő utak érintik.

Külterületen településközi mezőgazdasági utak, mezőgazdasági gyűjtő és feltáró utak találhatóak. Belterületen kiszolgáló és gyalogutak biztosítják a település lakói számára a közlekedés lehetőségét. Meg kell említeni a kiépített kerékpárutakat is.

Az M6.-os számú autópálya zajterhelése védett létesítményeket közvetlenül nem érint és a főúthálózat fejlesztésével csökken a terhelése, így nem várható zavaró hatás kialakulása.

Az **ipari jellegű** zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezhet.

Bátaszék város több részén található nagyobb kiterjedésű gazdasági terület, amely viszonylag jól elkülönül a lakóterületektől.

Az üzemi létesítmények nagy része a telepengedélyezési eljárás során igazolta a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését, másik része a lakóterülettől való nagyobb távolságból, illetve az üzemelési körülményekből adódóan nem jelent káros mértékű zajterhelést a közvetlen környezetére.

A település teljes területén megengedett az 1-2 fős vállalkozások végzése, melyek esetenként jelentenek káros mértékű zajterhelést a környezetükre. Ilyen tevékenységek: autószerelő, asztalos, árufuvarozó, kőműves, géplakatos, műkökészítő, fémszerkezet lakatos, stb..

Az **egyéb jellegű zajforrások** közé tartoznak a szórakoztatóipari, illetve vendéglátó létesítmények (italboltok, büfék), amelyek működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelhetik. A lakossági zavarást általában a hangosító berendezések okozzák, panaszra adhatnak okot.

A jogszabály értelmében a szórakoztatóipari létesítmények, illetve hangosító berendezések is üzemi létesítménynek minősülnek, ezért a környezetükben is gondoskodni kell a zajterhelési határértékek betartásáról.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Bátaszék településen elsősorban a közlekedés terheli a lakóterületet, de az üzemi létesítmények is jelenthetnek esetenként a megengedettnél nagyobb mértékű zajterhelést.

Fontos feladat tehát a csendes és nyugodt környezet biztosítása érdekében a területrendezés, területfejlesztés eszközeinek megfelelő alkalmazása, a helyi szabályok megalkotása és érvényesítése, melyekkel csökkenthetők a káros mértékű terhelések, és egyidejűleg az új terhelések kialakulása megakadályozható.

Környezeti zajvédelmi követelmények

A környezeti zaj- és rezgésvédelem területén érvényes rendeletek, előírások megtartásával biztosítható a környezetvédelmi szempontból is megfelelő települési környezet kialakítása.

A területrendezés, településfejlesztés során kell érvényesíteni azokat az előírásokat, melyekkel a káros hatások kialakulása megelőzhető, a meglévő hatások csökkenthetők, illetve bizonyos területeken a kedvező állapot megtartható.

A környezeti zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes kérdéseiről szóló 284/2007.(X. 29.) Kormányrendelet, továbbá a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007 (XII. 18.) KvVM rendeletek tartalmazzák.

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a területi funkciótól függően külön a nappali (6⁰⁰-22⁰⁰) és külön az éjszakai (22⁰⁰-6⁰⁰) időszakra vonatkozóan a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet mellékletei tartalmazzák.

A Kormányrendelet értelmében a környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj- vagy rezgésterhelés megfeleljen a követelményeknek.

Védendő területeket pedig úgy kell kijelölni, hogy a megengedett határértékek teljesüljenek.

A rendelet meghatározza a létesítéssel kapcsolatos követelményeket is. E szerint zajt kibocsátó berendezés, telephely, tevékenység úgy létesíthető, illetve üzemeltethető, hogy környezeti zajkibocsátása nem haladhatja meg a jogszabályban előírt zajterhelési határértékeket (jelenleg a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben foglaltak szerint).

Meglévő közlekedési útvonalak melletti, új tervezésű, vagy megváltozott övezeti besorolású területeken, megfelelő beépítési távolság meghatározásával és betartásával, illetve műszaki intézkedésekkel kell biztosítani az előírt zajterhelési határértékek teljesülését.

Korszerűsítés, útkapacitás bővítés esetében, ha a változást megelőző állapotban már határérték túllépés állt fenn, akkor legalább a változást megelőző zajterhelés a követelmény.

Új út létesítése (tehermentesítő út), a forgalmi viszonyok lényeges és tartós megváltozását eredményező felújítás, korszerűsítés tervezésekor a zajterhelési határértékeket érvényesíteni kell.

Ennek érdekében a hosszú távra tervezett forgalom figyelembevételével zajcsökkentő létesítmények, berendezések alkalmazását kell szükség esetén előírni és biztosítani (Jelenleg a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet 3. sz. melléklete határozza meg).

A forgalmi adatok ismeretében a közúti közlekedési zaj mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklet szerint kerül meghatározásra.

A forgalom nagyságának figyelembevétele a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Rt. által kiadott „Országos Közutak 2018. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” adatainak, és az ÚT 2-1.302.2003 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előre vetítő módszerrel” című Útügyi Műszaki Előírás által megadott forgalomfejlődési szorzók alkalmazásával történik.

A zajterhelési határértékeket új utakra, vagy megváltozott területi funkcióra a 27/2008. (XII. 3.) KvVM – EüM együttes rendelet 3. sz. melléklete határozza meg.

A település területére, az OTÉK szerint meghatározott terület-felhasználási egységekre, illetve a beépítésre szánt területek esetén építési övezetekre, beépítésre nem szánt területek esetén övezetekre vonatkozóan, a zajterhelési határértékeket tartalmazó KvVM-EüM együttes rendelet figyelembevételével a következő határértékek érvényesítendőek:

Üzemi-, szolgáltató létesítmények esetében

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre (dB)	
		N	É
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület, gyógyfürdő	45	35
2.	Kisvárosias, kertvárosias, falusias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, temetők és a zöldterületek	50	40
3.	Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Védett létesítmény, épület (lakó- és intézményépület) nélküli ipari- gazdasági területekre a hivatkozott KvVM-EüM együttes rendelet nem állapít meg zajterhelési határértékeket.

Közlekedési létesítmények melletti területeken megengedett zajterhelési határértékek

Sor-szám	Területi funkció	Határérték (L_{TH}) az $L_{AM\ k\ddot{o}}$ megítélési szintre (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutak-tól, illetve vasúti mellékvonaltól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi és főutaktól származó zajra	
		N	É	N	É	N	É

1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület, gyógyfürdő	50	40	55	45	60	50
2.	Kisvárosias, kertvárosias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, temetők és a zöldterületek	55	45	60	50	65	55
3.	Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Újonnan létesülő lakó- és közösségi épületekben a külső környezetből származó rezgések megengedett egyenértékű, súlyozott rezgésgyorsulás értékeit a KvVM-EüM együttes rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza.

3.2.5. Táj- és természetvédelem

Táji besorolás, természeti adottságok

Nagytáj	Alföld	Dunántúli-dombság		
Középtáj	Duna menti síkság	Tolnai-dombság	Baranyai-dombság	
Kistáj	Tolnai-Sárköz	Szekszárdi-dombság	Geresdi-dombság	Dél-Baranyai-dombság

Bátaszék egy alföldi kistáj és három dunántúli kistáj találkozási pontjában, az Alföld és a Dunántúli-dombság határán fekszik, emiatt változatos domborzattípusokból áll. A Tolnai-Sárköz a Duna menti síkság középtájhoz, a dunántúli részek a Tolnai-baranyai-dombvidék középtájhoz tartoznak. A Duna-menti kistáj legjellemzőbb tájtípusa a holtmedrekkel tarkított mentesített alacsony- és magasártér. Ezeken kívül a Tolnai-Sárközben nagyobb kiterjedésben hullámtéri területekkel találkozhatunk.

A közigazgatási terület legnagyobb részét lefedő Dél-Baranyai-dombságot az arra jellemző átlagos morfológiai viszonyokhoz képest igen változatos felszíni formák, lejtési és kitérési viszonyok jellemzik. A lejtési viszonyokhoz gyakran nem alkalmazkodó szántóföldi művelés következtében az erózió káros hatásai fokozottan jelentkeznek. Völgyhálózata DK-i lefutású. A völgyeket vastag löszös üledékkel fedett széles völgyközi háta rendszere választja el egymástól.

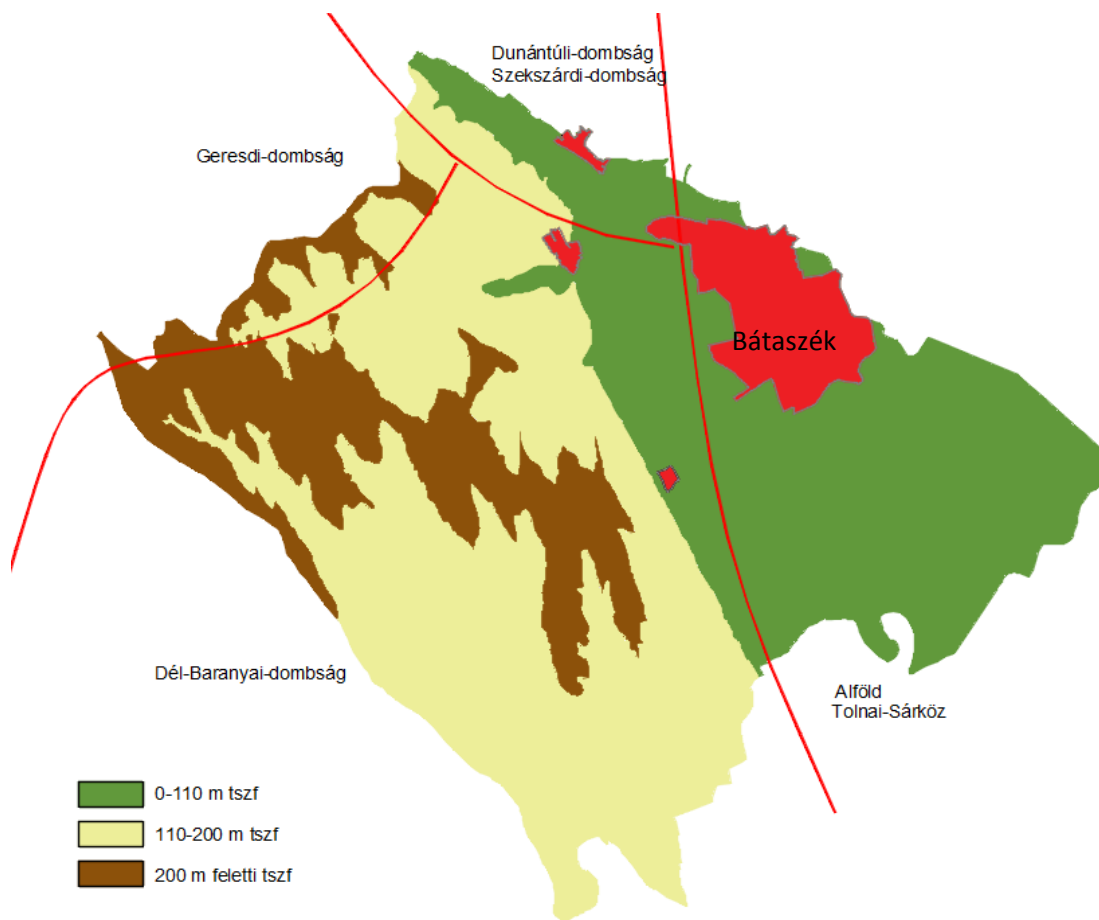
A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szelet nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz). Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizét összegyűjtő, időszakosnak tekinthető Kövesdi-árok és Cigány-árok. Kevésbé jelentős vízfolyás a külterület keleti szélén kanyargó Rárós-csatorna.

Budapest alatt a Duna egy közelítőleg észak-déli lefutású, többször kiszélesedő majd összeszűkülő völgyben kanyarog. Ezt a széles, lapos völgyteknőt a Duna formálta ki és töltötte fel az utolsó interglaciálistól napjainkig. A völgy Dunaföldvárnál kezdődő alsó

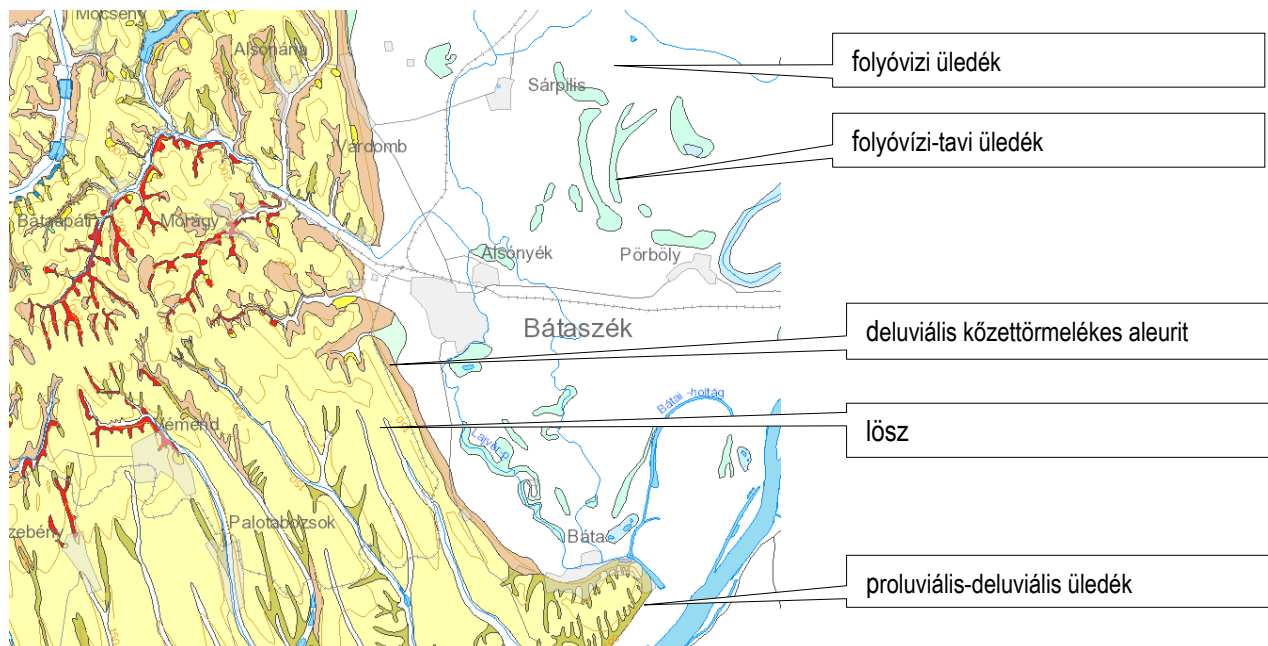
szakaszának (Alsó-Duna-völgy) nyugati határát a Mezőföld és a Tolna-Baranyai-dombság képezi, ezért aszimmetrikus nyugati oldala magasabb és meredekebb, keleti oldala kevésbé határozott. A helyenként 30 km széles völgyben ártéri szintek sorakoznak. Ahol a Duna a völgy nyugati széléig kihúzódik, ott közvetlenül a pannon üledékekre települt vastag lösztakarót mossa.

A Tolnai-Sárköz síksági terület, északi része tökéletes síkság, a déli részén terasz-szigetek, nyugati peremén a szomszédos Tolna-Baranyai-dombságról a Duna felé igyekvő patakok hordalékkúpjai figyelhetők meg. Tengerszint feletti magassága (88 és 162 m között) szerint ez a síksági terület alföld. (Északnyugati peremén található Dunaszentgyörgyi-hegy (188 m), már a Dél-Mezőföldhöz tartozik).

A kistáj felszínén található jelenkori (holocén) üledékek alatt a Duna folyó vastag (40–60 m) hordalékanyagát fedezhetjük fel. A kistáj területén sok kisebb-nagyobb állóvíz található, ezek többsége holtmeder (morotva), de a tavak is valaha folyómedrek voltak. A Tolnai-Sárköz a Duna egykori ártere ma döntő részben ármentett és belvíz-mentesített kultúrtáj. A talajvízszint többnyire 2–4 m mélyen húzódik, a talajvíz magas Ca-Mg-hidro-karbonát tartalma miatt nagyon kemény (25–35 nk°), és a terület nagy részén többé-kevésbé szennyezett. Rétegvize jelentős, amit artézi kutakkal általában 100 m körüli mélységből hoznak a felszínre.

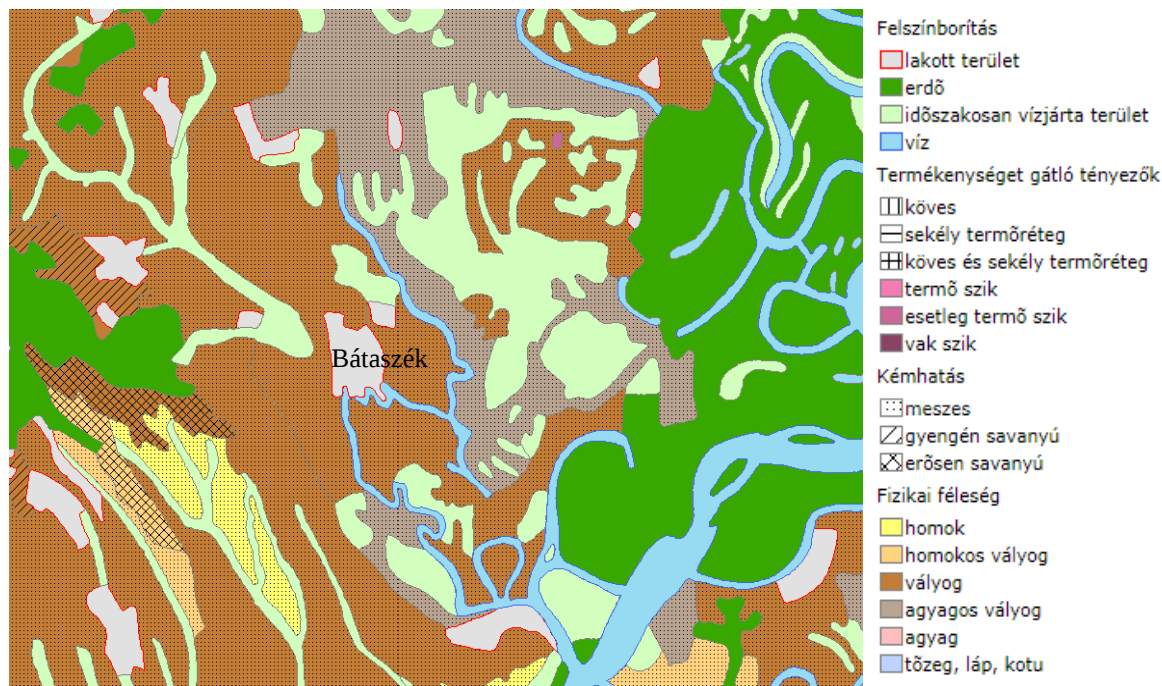

Kistájhatárok és domborzati viszonyok Bácskai Kistáj környékén

Bátaszék környékének földtani térképe (Forrás: MFGI)

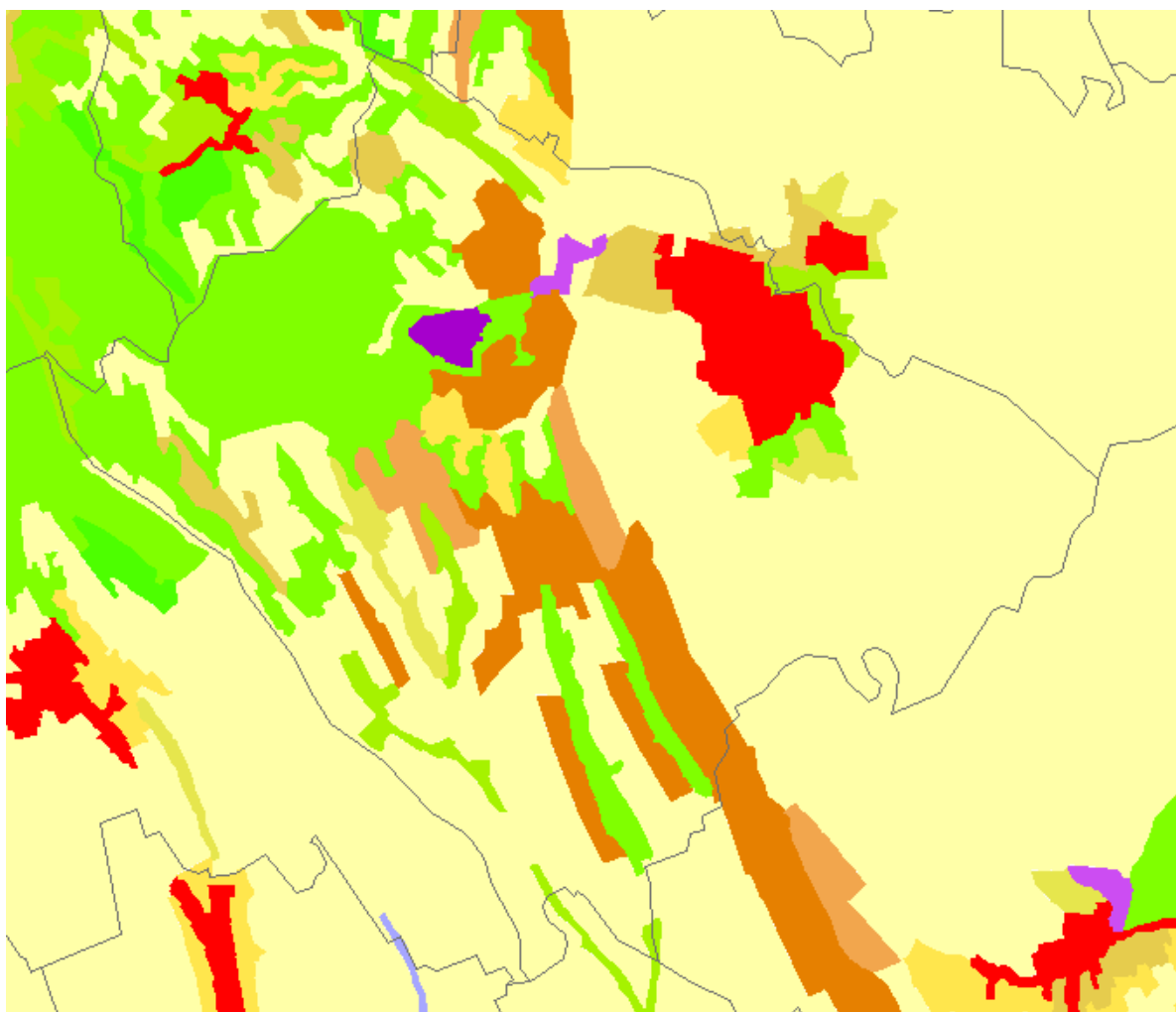
Éghajlata mérsékelten meleg–mérsékelten száraz. Az évi középhőmérséklet északi részén 10,5 °C, a délin 10,6–10,7 °C. A napfénytartam 2050 és 2060 óra évente. A csapadék évi mennyisége 600–650 mm. A növénytermesztés számára nagyon kedvező, hogy az április 1-je és a szeptember 30-a közötti vegetációs időszak középhőmérséklete 17,2–17,3 °C, a tavaszi fagyok általában április legelején megszűnnek, az őszi fagyok pedig többnyire csak október végén jelentkeznek. Telente sokévi átlagban 33–35 napig borítja hó a talajt, a hótakaró legnagyobb vastagsága 23–25 cm. Uralkodóan északnyugati szél fúj, utána leggyakoribb a déli szél.

Bátaszék talajai (Forrás: <http://map.georgikon.hu>)

Tájhasználat, tájszerkezet

A táj működéséről sok információt nyerhetünk abból, hogy a táj milyen vizuálisan elkülöníthető egységek mozaikjából épül fel. A táj külső megjelenése nem tökéletes leképezése a táj funkcionális működésének, de számos lényeges tájműködési kérdésre – például tájérzékenység, antropogén átalakítottság mértéke, stb. – megfelelő biztonsággal lehet következtetni. A település tájszerkezetét az elsősorban a domborzati és borítottsági viszonyokból fakadó tájhasználatok és a vonalas szerkezeti elemek határozzák meg. A különböző tájhasználatok alakítják ki a település külterületének tájmintázatát, azaz a tájat felépítő természetes, és ember által kialakított tájfoltok tájgeometriai megjelenését. Ennek vizsgálatához a homogének tekinthető alapegységeket a CORINE klasszifikáció alapján a következő ábrán mutatjuk be.

A Corine felszínborítás térképe Bátaszék térségében (Forrás:TeIR)

JELMAGYARÁZAT:

Jel	Kategória	Kategória településre eső területe (ha)	Arány (%)
	Nem öntözött szántóföldek	3238,86	50,98

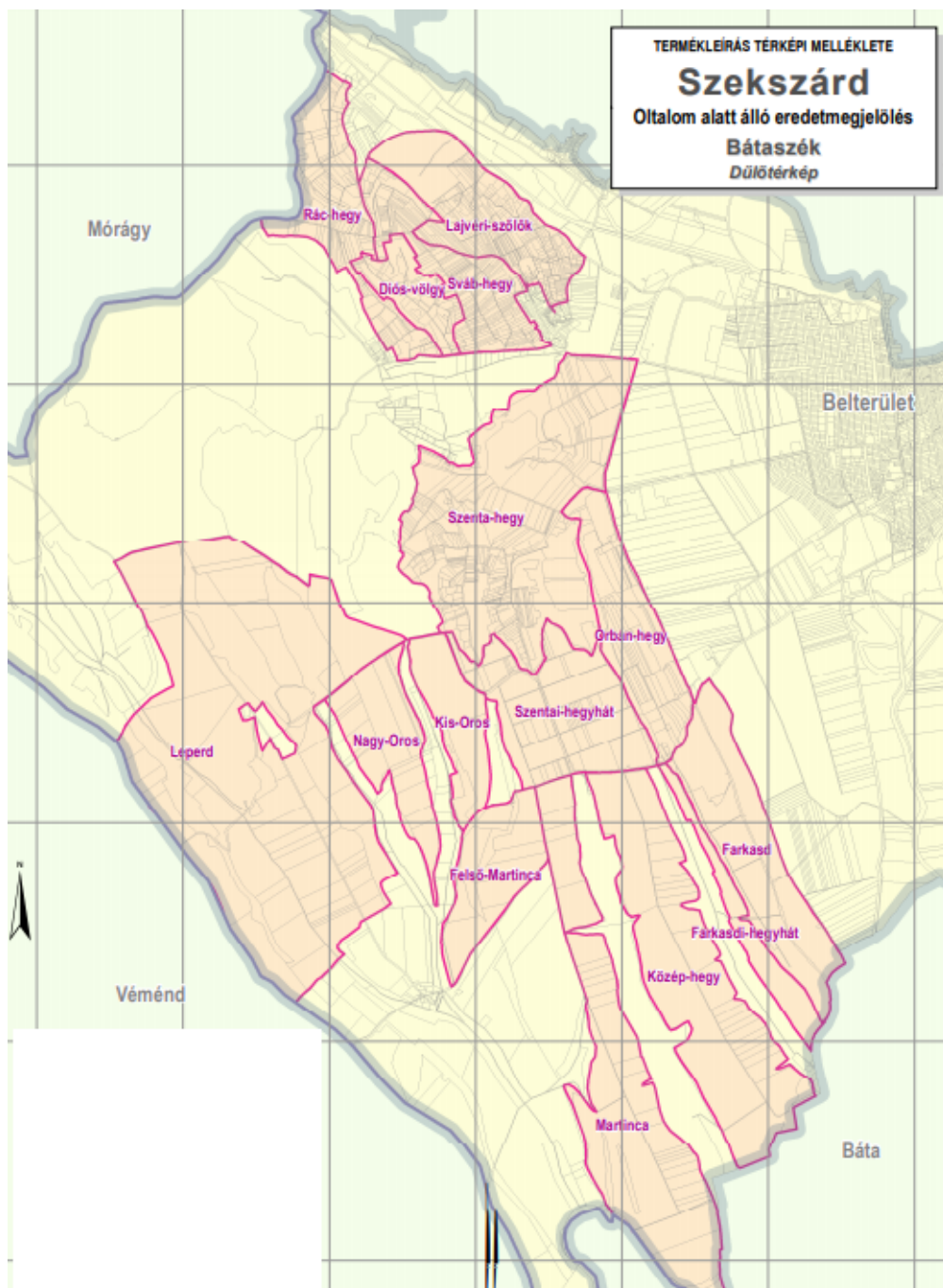
Jel	Kategória	Kategória településre eső területe (ha)	Arány (%)
	Lomblevelű erdők	1151,89	18,13
	Gyümölcsösök, bogyósok	139,3	2,19
	Szőlők	693,56	10,92
	Rét, legelő	97,3	1,53
	Átmeneti erdős-cserjés területek	351,01	5,52
	Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal	186,55	2,94
	Komplex művelési szerkezet	135,45	2,13
	Nem összefüggő település szerkezet	307,87	4,85
	Ipari vagy kereskedelmi területek	26,25	0,41
	Nyersanyag kitermelés	25,16	0,40

A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A térség jó termőterületekkel rendelkezik, 1354,41 ha a megyei terv szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, legnagyobb problémát az erózió okozza, mellyel nagy területek érintettek, illetve a sárközi részek rendszeresen belvízjárta területek.

A belterülettől nyugatra a löszvidék domboldalaihoz, tetőrészeihez kapcsolódnak a kertés területek és szőlők. A szekszárdi borvidékhez Bátaszék szőlőkataszter szerint I. és II. osztályú határrészei tartoznak (9/2006. FVM rendelet). A szőlőtermesztés hagyományai egészen a római időkig nyúlnak vissza a területen. A Bátaszék-bátai Hegyközség Bátaszékhez tartozó OEM dűlőit az alábbi ábra mutatja.

A hegyközségi rendtartás a borszőlő kataszteri besorolás alapján borvidéknek minősülő határrészekre (szőlőhegy) kiterjedő hatállyal határozza meg az ingatlanok, az utak, vízelvezető árkok állapotára és növényvédelmére, valamint az ingatlanok rendeltetésszerű használatával kapcsolatos létesítmények karbantartására vonatkozó szabályokat. A Rendtartás ezen előírásait a szőlőhegy területébe eső, más művelési ágú külterületi ingatlanok használóinak és az utak kezelőinek is be kell tartaniuk. Ennek során figyelembe kell venni a természet- és tájvédelemre vonatkozó jogszabályokat is.

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 13. § (1) szerint borvidéki település szőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - nem minősíthető beépítésre szánt területté.

A Szekszárdi borvidék Bátaszék-báti Hegyközség bátaszéki OEM dűlői (Forrás: Bátaszéki Térségi Hegyközség)

Bátaszék része a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet melléklete szerint „A római birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza” területnek. Az érintett helyszínrész befoglaló jellemző EOY koordinátái: (622942,96179); (622771,96157); (622931,96290); (623049,96268).

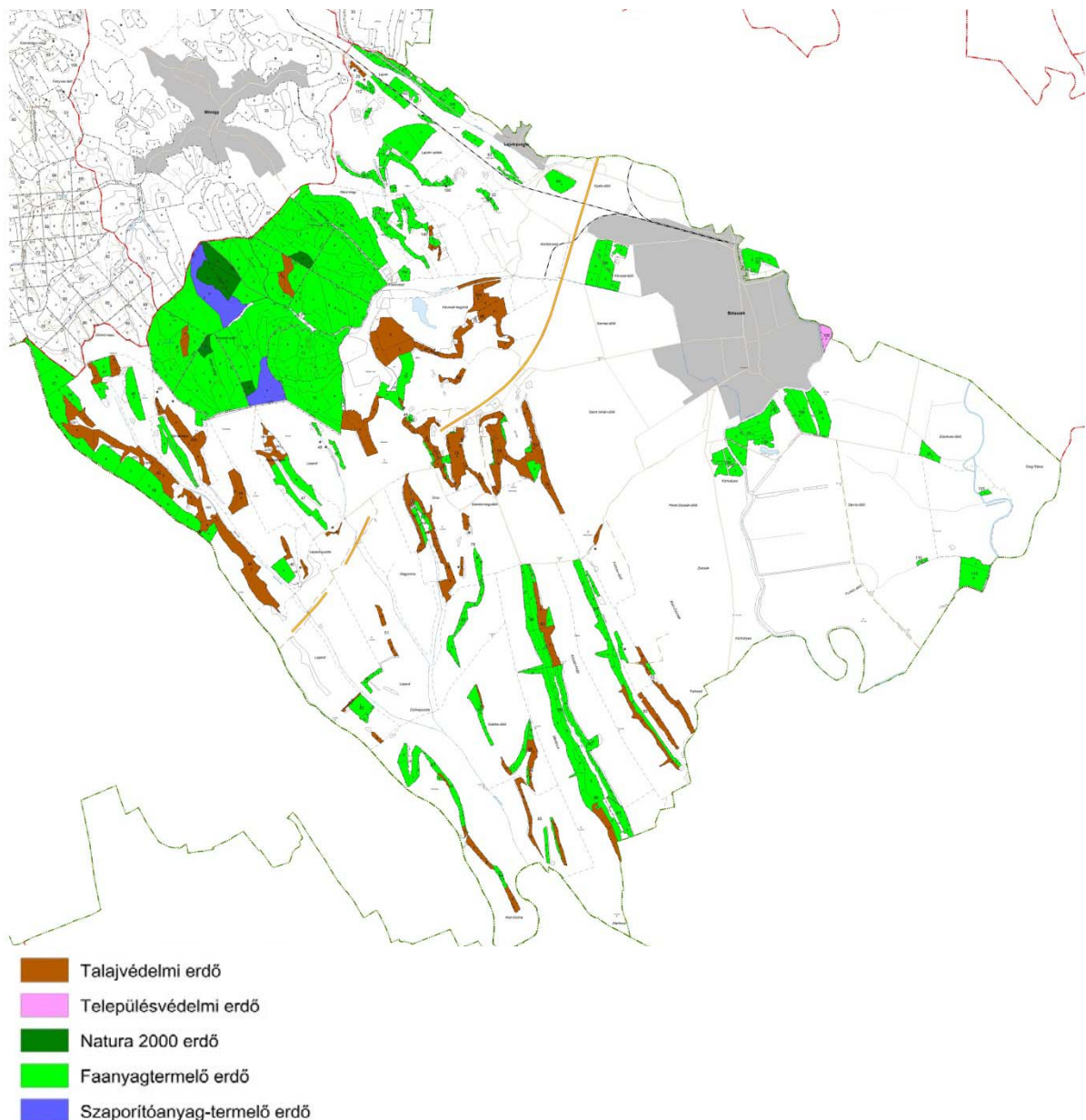
Az erdősültség mértéke az országos átlagnál valamivel magasabb, és elsősorban a külterület északnyugati részére koncentrálódik.

A település közigazgatási területén az Országos Erdőállomány Adattár 1213,96 ha erdővel borított, és 53,2 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő ún. egyéb részletként

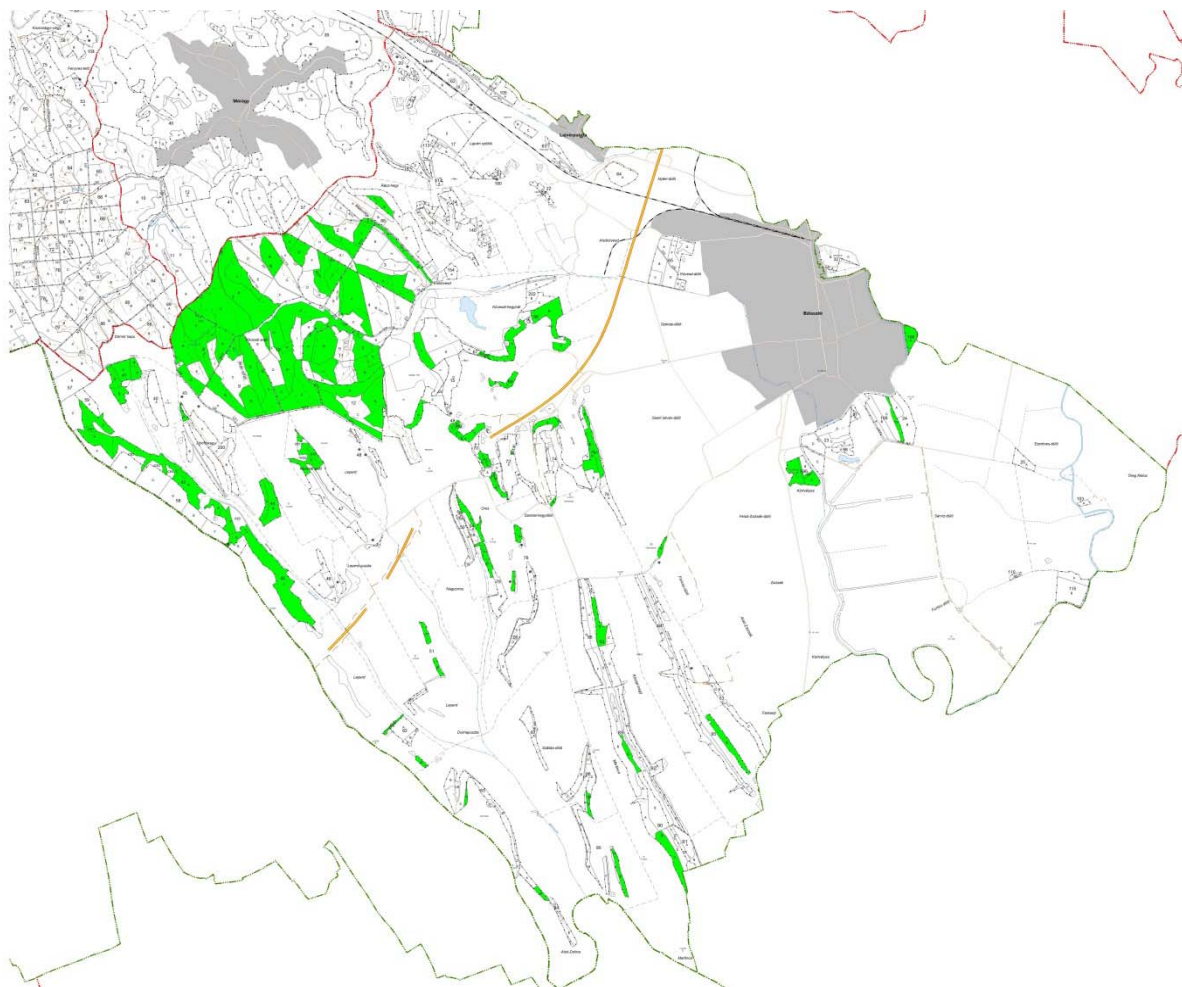
megjelölt területet (nyiladék és vezeték védősávja, ha 6 m-nél szélesebb erdei tisztás; cserjés; erdészeti létesítményhez tartozó terület) tart nyilván, ami a település területének mintegy 19,9 %-a. Az Erdőállomány Adattár szerint a település közigazgatási területén a kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága 433,32 ha, míg Tolna megye területrendezési tervén 401,13 ha. Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

- védelmi: 300,14 ha
- gazdasági: 913,82 ha
- közjóléti: 0 ha

Az erdőként nyilvántartott erdőterületek és a kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület elhelyezkedését a következő ábrákon mutatjuk be.

Bátaszék erdőterületei rendeltetés szerint a BmKH Erdészeti Osztály
adatszolgáltatása alapján

Bátaszék kiváló termőhelyi adottságú erdőterületei a BmKH Erdészeti Osztály adatszolgáltatása alapján

Bátaszék területén ásványvagyon kitermelés a Bátaszék I. és II. agyag nevű bányatelkek területén folyt. A Bátaszék melletti Kövesd pusztá térségében 1972-ben épült cserép- és vázkerámiagyár téglagyártásához szükséges agyagot a gyártól DNy-i irányba fekvő saját tulajdonú Bátaszék I. – agyag” agyagbányából nyerték. A gazdasági visszaesés miatt a Téglagyár bezárásra került, a termelés megszűnt. A termelés végleges leállítása után a Wienerberger Téglaiipari Zrt. úgy döntött, hogy a bányát nem kívánja tovább üzemeltetni, bezárja és elvégzi a végleges tájrendezést. A bánya rendelkezik érvényes tájrendezési tervvel, mely biztosítja a roncsolt felszín kitermelés utáni hasznosítását, ill. tájba illesztését

A táj jelenlegi szerkezetének és további fejlődésének legmeghatározóbb vonalas elemei:

- A Dombóvár-Bátaszék-Baja vasúti mellékvonal
- Az M6 autópálya
- Az Alföld és a Dunántúl találkozásánál húzódó magasabb és meredekebb perem, mint erőteljes tájhatár
- Kelet-nyugati irányban az 55.sz. Bonyhád - Baja főút
- Észak-déli irányban az 56-es számú főút, amely Szekszárdot köti össze Moháccsal

Erőtéljes tájhatár a dombsor

Szerkezeti jelentőségű területhasználati jellemzők:

A város történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik, alapvetően a Duna-völgy nyugati peremén, a Budára vezető út és a Dunai átkelési lehetőség csomópontjában, a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában alakult ki. Ezen adottságok és a felszíni formák együttes hatása területhasználat szempontjából is különböző karakterű oldalakra osztja a település külterületét. Az északnyugati oldalon jellemző az erdőterületek magas aránya, amelytől a keleti oldal összefüggő szántóit a löszdombsor lejtőin kialakult kertgazdasági sáv választja el. A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szélét nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz). Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizét összegyűjtő, időszakosnak tekinthető Kövesdi-árok és Cigány-árok. Kevésbé jelentős vízfolyás a külterület keleti szélén kanyargó Rárós-csatorna.

Tájtörténeti vizsgálat

A táj adottságai már a korai időszakok emberét is vonzották, így e vidék már az őskorban lakott volt. Az itt élők ellátását a környező erdők vadjai, a vízi világ állatai, védelmét a Duna és a környék mocsarai szolgálták. A halban és vadban gazdag vidékre az első ismert embercsoportok mintegy 10 ezer évvel ezelőtt, a jégkorszak végén érkeztek meg. Lajvér fölött a Gubaci hegyen és Farkasdon bronzkori védőmű, földvár ismert. A vaskor első szakaszában kelták éltek a területen, Wosinszky szerint Szekszárd római kori neve (Alisca) is kelta eredetű.

A keltákat a rómaiak váltották fel, az I. század végétől Pannóniában a dunai határ mentén húzódó határvédelmi rendszer, a limes vonala rendhagyó módon a Gemenc vidékén eltávolodott a Dunától, és a Szekszárdi-dombság lábainál húzódott.

Bátaszéktől északra, Várdombon állt az "Ad statuas" nevű erődítmény, délre Furkóig haladt. A római út vonala Furkó és Kövesd közt bizonytalan. A honfoglalás korában a területen a Megyer és Kürt törzs közötti majdnem lakatlan sáv, a gyepűelve terülhetett el, amelyből II. Géza király 1142-ben birtokadományként a mai Bátaszék helyén alapította az első magyarországi ciszterci monostort, a cikádori apátságot.

A rend hacsak módjában volt, művelés alá nem vett területre telepedett, erdős és mocsaras helyre, melyet azután a rendtagok saját kezük munkájával tettek kultúrterületté.

Többek közt ők vetették meg a bátaszéki bortermelés alapjait is. Azóta megszakítás nélkül – még a török alatt is – szőlőt teremnek a bátaszéki hegyek.

Az apátság mellett, mint ez természetes is, csakhamar falu is keletkezett. 1468-ból van egy oklevelünk, melyben Bátaszéknek összes, szám szerint 49 jobbágját sorolják fel, ami akkori viszonyok szerint már elég tekintélyes települést jelent. A középkorban Bátaszék szomszédságában a bátai bencés apátság állt, mely a cikádorit jóval felül is múlta. A község középkori történetéhez tartoznak azok a települések is, melyek a cikádori apátság birtokán keletkeztek: Furkó, Leperd, Kövesd, Lajvér, Alsónána, Mórág, Pörboly. Ezek úgy jöttek

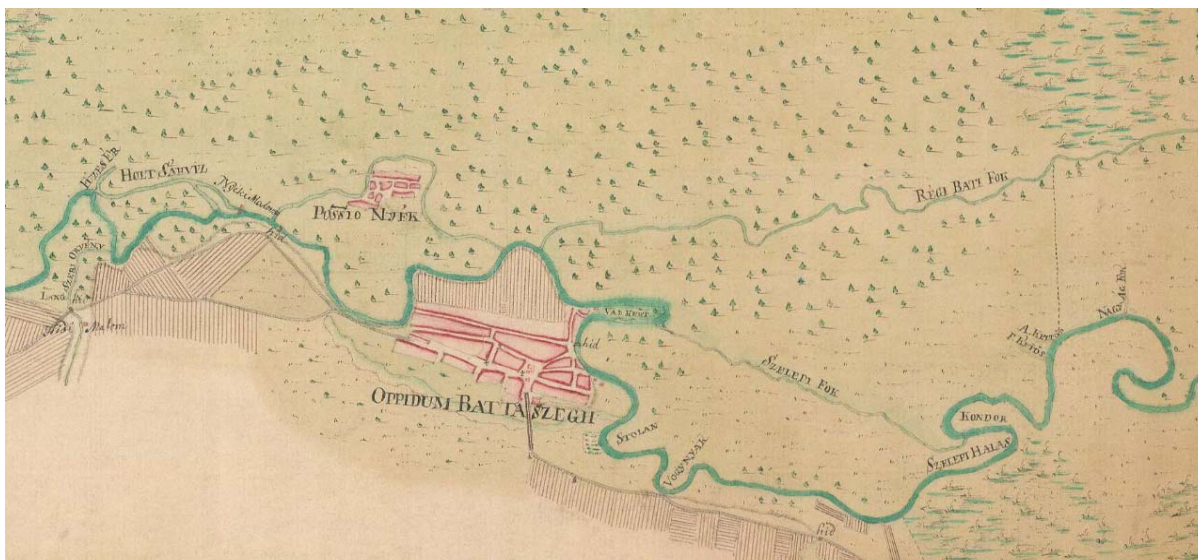
létre, hogy az apátság majorságait fejlesztette tovább.

Evlia Cselebi. Elmondja, hogy I. Ferdinánd király – már a mohácsi csata után – Bátaszéken egy földerődítményt, ún. palánkát emeltetett, melyet Ibrahim nagyvezír 1529-ben elfoglalása után földig romboltatta. De Buda eleste után, amikor a török ezeket a területeket végleg birtokába vette, megint felújította a palánkát az út és a Duna vonalának biztosítására. Ottendorff leírása szerint a palánktól délre néhány muskétalövésre folyik a mocsaras Sárvíz a Dunába, melyen a nagyvezér két új hidat veretett. Az út jobb oldalán az egész vidék majdnem tiszta hegység, melyen sok szőlő van, de itt-ott erdő borítja. A bécsi kormány a török kiűzése után a magyarországi várak jó részét, köztük a palánkokat leromboltatta.

A bátai és bátaszéki birtokot egyesítve a bécsi kormány világi, külföldi papoknak, először Jány Jánosnak, majd Jány Jakab Ferdinándnak adományozta, aki német telepeseket hozott a területre. Mária Terézia a birtokot a bécsi Teréziánumi Akadémiának adományozta az ott nevelkedő magyar ifjak eltartására. Ebben az időben Bátaszék már jelentős község volt, azzá tette az uradalmi központ és fekvése a forgalmas főútvonal mentén. Az 1815-ből származó Vavrik-féle térkép arról tanúskodik, hogy a község először észak-déli irányban terjeszkedett, s csak azután kelet-nyugati irányban. A Duna védgátjainak kiépítéséig (1870) Bátától Bátaszék déli széléig az egész terület mocsaras, vizes volt, úgyhogy csónakon jártak.

Bátaszék az első katonai felmérés térképének részletén, látszik, a magaspart, a Sárvíz és a vízjárta területek.

Franciscus Böhm, kamarai mérnök térképén 1774-ből a Sárköz mint hajózási útvonal

1871-1873 közt épült Bátaszék első vasútja, a dombóvári vonal, a Szekszárd-Bátaszék közti szakaszt is megépítették. A pécsi és a bajai vonal és a dunai híd megépítésével lett Bátaszék jelentős vasúti csomópont. A II. világháború után Bátaszék lakossága kicserélődött, közel 2000 németet telepítettek ki Németországba, helyükbe bukovinai székelyek és felvidékiek jöttek, s akadt egy-egy egyéni letelepülő is az ország különböző részeiből.

Tájhasználat értékelése

Az egyes területek tájhasználatára az OTÉK szerinti terület-felhasználási egység és a művelési ág mellett a felszínborítás térképe szolgáltat adatokat. A felszínborítás térkép a tájszerkezet feltárás alapvető eszköze, a földfelszín borításának térképe. egységes európai kategóriarendszerben készült el űrfelvételek és légifelvételek alapján, térinformatikai módszerrel a corine land cover adatbázis az egész ország területére 1:100.000-es és 1:50.000-es léptékben. a felszínborítás térkép a tájléptékű és az e feletti hierarchiaszinteken alkalmazható alapadatbázis, amely a felszíni térszerkezet és az ökológiai hálózat nagyléptékű áttekintését teszi lehetővé.

Nomenklatúrája 4, egyes felszínborítás típusoknál 5 hierarchiaszinten 82 elkülönített kategóriát alkalmaz. a kategóriák többsége a mesterséges objektumok és a mezőgazdasági területek elkülönítésére szolgál. Felszínborítási információinak részletessége alapján alkalmazása jó alapot ad tájleíró és tervezési feladatok ellátására. A Bátaszék területére vonatkozó corine-térkép a következő ábrán található.

Bátaszék tájhasználatára a domborzati és vízrajzi viszonyokra alapuló övezetes tájszerkezet jellemző. a dunától nyugatra fekvő alacsony ártéri területeken jelenleg meghatározó a mezőgazdálkodás, amit csak néhány kisebb erdőtömb, illetve a vízfolyásokat követő keskeny gyepsáv szakít meg. Itt, a városhoz közel alakultak ki a nagyobb mezőgazdasági jellegű üzemek, állattartó telepek is. A vasúttól nyugatra húzódó változatosabb felszínű, dombvidéki területen a tájhasználat is változatosabb, a jó fekvésű, lankás domboldaltakat szőlő- és gyümölcsültetvények borítják, az észak-déli irányú dombhátakon kisebb kiterjedésű szántóföldek terülnek el.

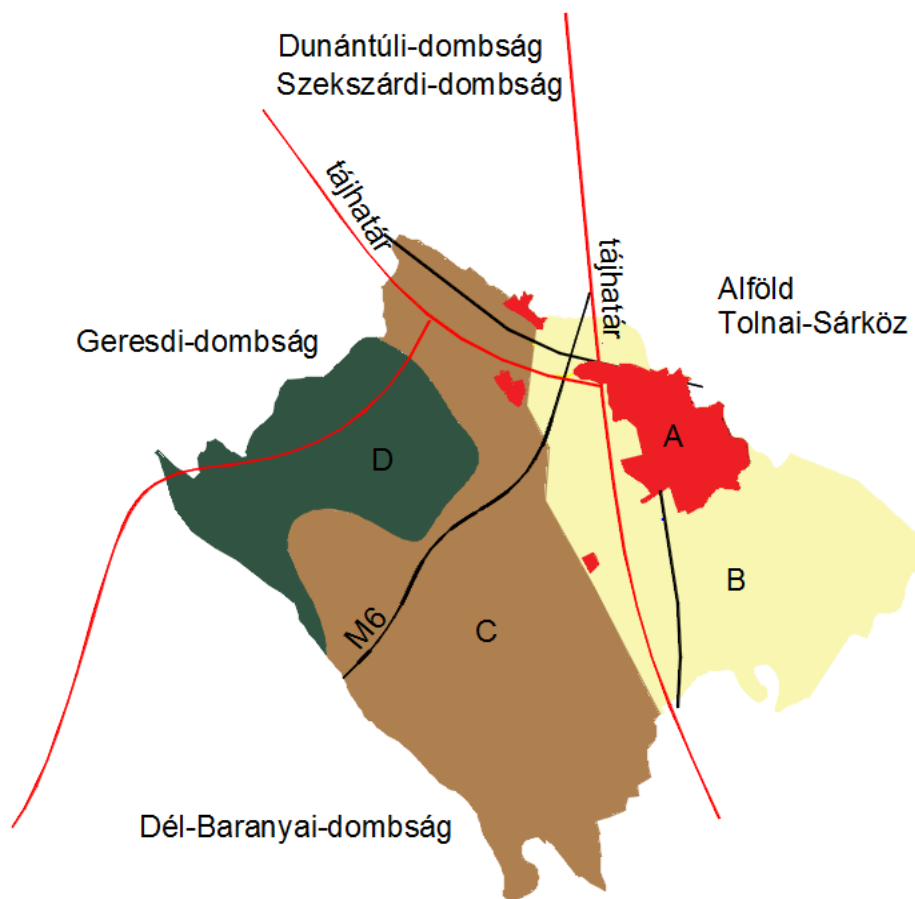
A dombhátak közötti völgyekben természeti értéket képviselő gyepfelületek és keskenyebb erdősávok húzódnak. az igazgatási terület mórággyal határos részét nagy kiterjedésű erdő borítja. Markáns művi elem a Kövesdtől délre található agyagbánya, aminek kitermelése, illetve a letermelt területek rekultivációja folyamatos. A dombsor és keleti peremének

érzékenysége, terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi és turisztikai szempontból eltér a hagyományos mező- és erdőgazdasági tájhasználatától.

Tájjelleg (tájkarakter) a természeti és antropogén tájalkotó elemek elkülöníthető, felismerhető, konzisztens rendszeréből, sajátos együtteseiből kialakult jellemzők összessége, amely a tájakat egyedivé, megkülönböztethetővé teszi. Bátaszék település külterületét természeti adottságai és az erre alapuló tájhasználati alapján az alábbi különböző táji adottságú területekre tagolhatjuk:

- A.** belterület: lakó, intézményi, üdülő és gazdasági funkciókkal.
- B.** a várostól déli és keleti irányban elterülő, 100-120 m magasságú, elsősorban szántóként hasznosított területek.
- C.** természeti és tájképi értékekben gazdag, ökológiai szerepet is betöltő, elsősorban mező- és kertgazdasági hasznosítású területek.
- D.** nemzetközi és országos természet- és tájképvédelem alatt álló magas természeti értékű elsősorban erdős területek

A következő ábrán az egyes tájrészletek lehatárolását mutatjuk be, amelyen jól látszik a „sávós” tájszerkezet.

Tájszerkezet alkotóelemei Bátaszéken

- A. Belterület
- B. Elsősorban szántóként hasznosított területek
- C. Természeti és tájképi értékekben gazdag mező- és kertgazdasági hasznosítású területek
- D. Magas természeti értékű elsősorban erdős területek

A táj terhelhetősége szempontjából Bátaszék területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájegységekre osztjuk fel:

- Természeti táj (D terület)
- Mezőgazdasági táj (B és C terület)

A természeti táj a településtől nyugatra a Geresdi-dombság területén található, jellemzően erdőborította területek. A táj területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág és a földtani értékek védelme, többfunkciós használatának megvalósítása. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település déli és keleti és részének meghatározó része, amelyet a település külterületén é-d-i irányban keresztül húzódó dombsor oszt két eltérő karakterű részre (b és c terület). Ez a határ a tájszerkezet jelentős eleme. a mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, városiasodásában a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető. a mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

A táj terhelhetősége

A táj terhelhetőségét az adottságnak tekinthető természeti tényezők és az azon kialakult tájhasználat módja határozza meg. Amennyiben a használat nem felel meg az adottságoknak, tájhasználati konfliktusok keletkeznek. a tájrészletek stabilitása pedig a táj terhelésétől, érzékenységétől, regenerálódó képességétől és a tájgondozástól függ. A terhelhetőség továbbá nagyban függ a felszínborítás természetességétől, amely az egyes tájtípusokon belül is különböző lehet:

I. Természetközeli és természetes élőhelyekkel fedett felszínek (D): hasznosítás, illetve emberi beavatkozás alacsony mértékű. Terhelhetősége a legkisebb, használata extenzív, illetve ökoturisztikai.

II. Erősen átalakított élőhelyekkel fedett felszínek (C): döntően emberi tevékenység által befolyásolt, növényzettel fedett felszínek. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető, viszont tájképileg sokszor érzékeny lehet.

III. Mozaikos élőhelyekkel fedett felszínek (C): jellemzően emberi tevékenység és használat által befolyásolt mozaikos területek, ahol az intenzív és az extenzív hasznosítási formák dominanciája mellett a természetes vegetáció változó mértékben átalakított maradványai is előfordulnak. Általában az adottságokhoz alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető, tájképileg érzékeny lehet.

IV. jellemzően mesterséges élőhelyekkel fedett felszínek (A és B): Döntően telepített növényzetű, művelt területek, ahol a természetes vegetáció szinte teljes egészében hiányzik. Jellemzően mezőgazdasági kultúrák és kapcsolódó építmények, kertes lakó- és

üdülőövezetek, gyomtársulások borítják. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető, szabályozása szükséges.

V Beépített, burkolt mesterséges felszínek (A): túlnyomó részben építményekkel és szilárd burkolattal fedett felszínek, ahol a természetes vegetáció teljes egészében hiányzik. Terhelhetősége inkább építészeti-műszaki, mint táji kérdéseket vet fel.

A tájhasználat (tájhasznosítás) a tájpotenciál társadalmi célú igénybevétele (MSZ-20370:2003). A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról (1996. LIII. tv. 6§). A felszínborítási adatok meglehetősen jó korrelációt mutatnak a domborzati tájtypusok és az előbb ismertetett tájhasználati egységekkel. A tájhasználati konfliktus mindig az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól való eltérés következménye, a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása.

VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJI-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

Tájképvédelmi területek

Ide tartoznak a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek. Ezek pontos meghatározása az értékvizsgálat alapján történt, és magában foglalja a védett természeti területeket, értékeket és egyedi tájértékeket. A város tájképileg kiemelt területei nagyrészt a dombsági és védett természeti területeket fedik le, bár azokkal nem mindenhol van átfedésben.

A tájképvédelmi terület övezete Bátorfőszék területén a 9/2019.(VI.06.) MvM rendelet szerint

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, elemek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint a védett természeti területeket és értékeket - a védelem kiterjedtségének, céljának, hazai és nemzetközi jelentőségének megfelelően - a következőképpen lehet csoportosítani:

- A.) Országos jelentőségű védett természeti területek és értékek
- B.) Helyi jelentőségű védett természeti területek

Ezekon kívül nemzetközi egyezmények, a Tvt. és az OTTr tartalmaz táj- és természetvédelmi kijelöléseket, amelyek adatait az következő táblázatban foglaltuk össze.

NÉV	VONATKOZÓ JOGSZABÁLY
Geresdi-dombvidék (HUDD 20012) kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület	14/2010. (v. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről
Ex-lege védett földvár: Gubaczi-hegy	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 23. § (2)
Ökológiai hálózat	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (53. §), 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (25. 26. és 27. §-ok)
Tájképvédelmi övezet	9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról
Egyedi tájértékek	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 6. § (3) (4) és (5)

Az elmúlt évtizedekben előkészítés alatt volt a Szekszárd-Geresdi dombság TK kijelölése, de ennek jelenlegi státuszáról nincs információnk.

A **helyi jelentőségű** természetvédelmi kijelölés a védett természeti területek törzskönyvi adatai szerint nincs Bátaszéken.

A Dombóvár-Bátaszék vasútvonaltól északra fekvő vizenyősebb területeken viszonylag nagykiterjedésű, a település külterületének egyéb, magas talajvíz állású részein pontszerűen, kisebb területű nádasok maradtak fenn.

Bátaszék alábbi EOV koordinátákkal határolt területe a világörökségi várományos helyszínek jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet melléklete szerint része a **Világörökség Várományos** listán szereplő „A Római Birodalom határai – A Dunai Limes Magyarországi szakasza” területnek: (622942,96179);(622771,96157);(622931,96290);(623049,96268).

Az Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) és Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT) olyan extenzív művelés alatt álló területek, amelyek a természetkímélő gazdálkodási módok megőrzését, fenntartását, ezáltal az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség fennmaradását, a tájképi és kultúrtörténeti értékek megőrzését szolgálják. A gazdálkodó ezek védelme érdekében hozott előírások betartása esetén normatív, föld alapú, vissza nem térítendő támogatásban, a gazdálkodása kedvező környezeti teljesítményeiért nyújtott kifizetésben részesül. Bátaszéket ilyen kijelölés nem érinti.

Natura 2000: A Geresdi-dombvidék (HUDD20012), különleges természet-megőrzési területeknek például részei a Bátaszék 0369/7, 0369/8, 0369/9, 0369/10, 0367/2, 0367/30374/5, 0367/6, 0374/7, 0367/8 és a 0749/1 hrsz-ok.

A Natura 2000 terület kezelési terve még nem készült el, a területhasználatokra az Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2000. (X. 18.) Korm. rendelet, a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet tartalmazza.

Ex-lege védett területek

- Az ex lege védelem szempontjából forrásnak számít a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása, ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 liter/percet, akkor is, ha időszakosan elapad. Forrásként nyilvántartott objektumról Bátaszéken nincs tudomásunk, Bátaszék Város Önkormányzata Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 21/2017. (XII. 29.) önkormányzati rendelete 1/C mellékletében szereplő Marika forrás és Bükkös-forrás vízhozamát nem ismerjük.
- A Tvt. szerint a földvár olyan védelmi céllal létesített vonalas vagy zárt alakzatú földmű, amely azonosíthatóan fennmaradt domborzati elemként történeti, kulturális örökségi, felszínalaktani, illetve tájképi értéket képvisel. Ennek a definíciónak megfelel Bátaszéken az Alsónyék határában levő Gubaczi-hegy bronzkori földvára.

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. Ezeknek az értékeknek gyakran „csak” a helyi közösségek számára van jelentősége, mint például a népi vallásosság táji megjelenéseként egy-egy kápolnának, vagy a korábbi tájhasználat emlékeként egy-egy gémeskútnak, borospincének. Sok esetben viszont jelentőségük a helyi szinten messze túlmutat. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzeti park-igazgatóságok feladata. Az egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg. A településen számos tájértéket találunk, amelynek egy része országos és helyi védelem alatt álló építészeti érték is. Az OKIR Bátaszéken nem tart nyilván egyedi tájértéket, ezek felmérése eddig tudomásunk szerint nem készült el. A TÉKA adatbázis részben tartalmazza a keresztek, épületek, köztéri szobrokat, idős fákat, viszont az adatok forrása és a felvétel ideje nem ismert. Bátaszék Város Önkormányzata Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 21/2017. (XII. 29.) önkormányzati rendelete 1/C mellékletében a Duna-Dráva Nemzeti Park felvételezése (2003.) alapján a következő értékek szerepelnek.

Természeti örökség – egyedi védelem (T)

1. Csábrági-rét: A Kövesdi patak mentén a Bodza-völgybe vezető út elágazásáig, hrsz: 0369/8, 0369/10
2. Öreg cserfa: A Kövesdi-erdőben a bátaapáti határon vezető főút mellett, hrsz: 0374/5
3. Marika forrás: A Kövesdi-völgy végében, hrsz: 0374/5s
4. Bükkös-forrás: A Kövesdi-erdőben, az Akác-völgyben, hrsz: 0374/5t
5. Kövesdi erdészház: A Kövesdi-völgyben, hrsz: 0374/7
6. Öreg cserfa: Kövesdi-völgy elején, a Csábrági rét mellett, hrsz: 0749/1

További egyedi tájértékek

1. A Szent István tér vadgesztenye fái, hrsz.: 951
2. A Szentháromság tér templom előtti gömbkőris fái, hrsz.: 951
3. Szentháromság téren álló két platánfa, hrsz: 767/2
4. Lucfenyő fasor a református temetőben, hrsz.: 1912
5. Nyárfasor a Kövesdi bekötőút mellett, hrsz.: 0716/2
6. Molyhos tölgy, Európai Év Fája 2016, a Szent Orbán kápolna mellett, hrsz.: 0852/1

Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat célja a biológiai sokféleség és a biológiai kapcsolatok fenntartása, helyreállítása, amely kiterjed mind az élőlények, mind állományaik, mind pedig életközösségeik megóvására, valamint az ökológiai rendszert képező területek működőképességének, természetes dinamikájának biztosítására. Az ökológiai hálózatot a természetes és természetközeli területek és a köztük kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók, valamint a körülöttük a hatások mérséklését biztosító védőterületek egységes, összefüggő rendszere alkotja. A hálózat csaknem teljes egészében magába foglalja a védett természeti területeket és Natura 2000 területeket. Az ország ökológiai hálózatát Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény jelöli ki. Ennek az ökológiai hálózatnak része két helyen található meg a településen: a tervezett Szekszárd-Geresdi-dombságtól K-re lévő erdőtömb területén, és a tervezési terület DNY-i részén, a 0971 és 0963 hrsz-ú árok menti rét területek egy részénél.

Természetvédelmi, tájvédelmi és tájképvédelmi konfliktusok és problémák

A településen a jellemző tájhasználat a mezőgazdálkodás, az erdő- és kertgazdálkodás, szőlészet. A város kialakulásában illetve fejlődésében egyik legfontosabb tényező az észak-déli és kelet-nyugati közlekedési útvonalak találkozási pontja, ezért nem véletlen, hogy a természetvédelmi, tájvédelmi és tájképvédelmi konfliktusok és problémák nagy része is a nyomvonalas létesítményekhez kapcsolódik.

A különböző funkciók különböző területhasználatot jelentenek, amelyek egymást zavarják vagy ellehetetlenítik, esetenként akár erősítik. A különböző új és régi funkciók, a különböző léptékek, érdekek rendszerint konfliktusokat generálnak az autópálya és más fő közlekedési folyosók környezetének használatában.

Funkcionális konfliktusokat az egymást akadályozó, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák. A tájhasználati konfliktusok ezen kívül leginkább a gazdálkodók és a helyi közösségek, ingatlanulajdonosok érdekeinek különbségeiből adódnak. Emellett az ingatlan-nyilvántartás és a mai kialakult tájhasználat között is vannak olyan eltérések, amelyek tájhasználati konfliktust eredményezhetnek. A természetes folyamatok során – állatállomány vagy a korábbi használat hiányában – gyakorta erdősülnek, fásulnak be a korábbi gyepek, legelők.

Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból legfontosabb, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemnek a belterület vonatkozásában a parkok, fasorok, szőlők és erdőterületek biológiai aktív felszíneit tekinthetjük. Ezek nemcsak fontos zöldfelületi elemek, hanem gazdasági szempontból, és tájképileg is értékes, karakteres területek.

A települési szerkezetet nagymértékben befolyásoló zöldterületek vonal- és pontszerűen helyezkednek el és többé-kevésbé folytonos zöldfelületi rendszert alkotnak. Funkciójuk elsősorban a lakosság és a településen tartózkodók komfortérzetének javítása. Nem elhanyagolandó, hogy mint biológiai aktív felületek, a klímát, a levegő- és talajminőséget is erősen befolyásolják. A köznyelvben gyakran keverednek a különböző zöldfelületi kategóriák megnevezései, ezért ezek egyértelmű és szakszerű használata érdekében a Magyar Tájépítészeti Szövetsége által használt fogalmi definíciók alkalmazását javasoljuk. Használat szerint a belterület közhasználatú zöld infrastruktúrájának elemei lehetnek

- korlátlan közhasználatúak: közparkok, közkertek, fásított közterek, sétányok, fásított utak (fasorok), zöldsávok.
- korlátozott közhasználatúak: lakóházak körüli növényzet, zöldhomlokzatok, sportterületek, kempingek, temetők, strandok.

Korlátlan közhasználatú zöldfelületek

Az országos településrendezési és építési követelményekről 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. sz. mellékletében található meghatározás a Magyar Tájépítészek Szövetsége által kibővített definíció szerint **közpark** zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², legkisebb oldalmérete legalább 80 m, amelyet bárki használhat. Ennek alapján Bátaszék jelenleg nem rendelkezik városi közparknak megfelelő területtel.

Az országos településrendezési és építési követelményekről 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. sz. mellékletében található meghatározás a Magyar Tájépítészek Szövetsége által kibővített definíció szerint **közkert** zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, legalább egy meghatározott fő funkciót (játék, sport, pihenés stb.) szolgáló közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m. Ide tartoznak a lakótelepi, pihenést szolgáló zöldterületek (úszótelkes lakótömbök) jellemzően növényzettel fedett közhasználatú zöldterületi részei, valamint közkertnek megfeleltethetőek az alábbi zöldterületek:

- Közkert és játszótér a Kövesdi utca és a Babits utca sarkán
- Közkertek a Bonyhádi út Budai úti csomópontjában
- Közkert és játszótér a Nyéki utca és a Kolozsvári utca sarkán
- Közhasználatú játszótér az általános iskola Széchenyi utcai teleknyúlványán

Közkert a Bonyhádi út Budai úti csomópontjában

Az utak menti zöldsávok, utcai fasorok, a sávelválasztó szigetek tartoznak ide. **Szabadtér** a felülről nyitott, az időjárás hatásainak kitett, emberi használatra feltárt, építészeti, tájépítészeti eszközökkel alakított külső tér, mint például az alábbiak:

- Szentháromság tér
- Szent István tér

Közlekedési zöldfelületek

A történelmi és a tágabban értelmezett belvárosban az adottságok (szűk utcák, zöldsáv hiánya, megnövekedett forgalom) kevés a fasor, sok helyen a zöldsáv alatti közművezetékek miatt nem telepítettek. Szellőzési szempontból az utcák iránya általában jó, mert az túlnyomóan észak-déli. Ennek az az előnye, hogy az uralkodó szélirány a várost jól átszellőzteti, és az utca mindkét oldali házsora elegendő napfényt kap.

Temetőkertek

A köztemető (katolikus temető, Bátaszék, Garay u. 68. 1662/13 hrsz.) fenntartását Bátaszék Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2014.(II.1.) önkormányzati rendelete szabályozza. Felekezeti temetők:

- Református temető (Bátaszék, Kolozsvári utca 1912 hrsz.)
- Izraelita temető (Bátaszék, Kolozsvári utca 25 hrsz.)

A városi temetők, jelentős zöldfelületi arányuknak köszönhetően, a zöldfelületi rendszer fontos elemei, de ez a szerepük nincs tudatosan kihasználva Magyarországon, pedig méreteikben vetekednek a városi közparkokkal, de esztétikai értékük sem elhanyagolható. Ahhoz, hogy a temető, mint városi zöldfelület, kellően ki tudja fejteni a hatását, tervezéskor vagy felszámolásakor megfelelően tájba és terepre kell illeszteni, és gazdag növényállománnyal kell ellátni. A temetőbővítésre kijelölt területeken előfásítás, a bezárt temetőrészek kegyeleti parkká alakítása javasolható.

Korlátozott közhasználatú zöldfelületek

A Vicze János Városi Sportpálya jelentősebb zöldfelülettel rendelkezik. Az óvodák és iskolák is általában rendelkeznek olyan udvarral, amelyen kisebb zöldfelület található. A Szivárvány Idősek Otthona kertje a város értékes zöldfelülete.

A kereskedelmi, ipari létesítmények zöldfelületei nagyon különböző méretűek és borítottságúak, növényállományuk is sokféle állapotú és kiterjedésű. Általában sok burkolt terület jellemzi ezeket a területeket. Ide tartoznak az ipari területek telephelyeinek zöldfelületei, amelyek között sok elhanyagolt, gazos.

A szőlővel beültetett területek fontos részei a zöldfelületi rendszernek. Megmaradásukat és megfelelő fenntartásukat a Hegyközség biztosítja.

Az erdők területi aránya a síkságon csekély, csak a város közvetlen környezetét fedik jelentősebb erdőtömbök. A dombvidéki területen az erdők aránya jelentős, itt nagyobb összefüggő, a tájat meghatározó erdőtömbök alakultak ki. A kialakult erdőterületek zömmel gazdasági rendeltetésű, faanyag termelő erdők, de nem elhanyagolható arányú a védelmi rendeltetés sem (talajvédelmi, településvédelmi, Natura 2000 és szaporítóanyag-termelő erdő). A kialakult erdők távlatban is megőrzendők.

Zöldfelületi ellátottság

A zöldterületek mennyisége és minősége a társadalom jóléti állapotát, a környezet milyenségét jelzik. Egy kisvárosban a gondozott, esztétikus, tájba illő zöld környezet lehet a legnagyobb vonzerő. A természetet mindenki szereti.

A zöldfelületek mennyiségét illetően elmondható, hogy a belterületen alapvetően alacsony a zöldfelület-arány, az ITS megalapozó tanulmány alapján Bátaszéken az egy lakosra jutó összes zöldterület, 5,9 m, a város zöldfelületeinek összterülete 39 658 m².

A közlekedési zöldfelületekről elmondható, hogy többnyire gondozottak, ápoltak. Az út menti fasorok hiányosak, vegyes képet mutatnak, több, karakteresebb növényzetet lehetne telepíteni, bár mint mindenhol a légvezetékek nagyban meghatározzák és csökkentik a zöldfelületek kialakításának lehetőségét, és tájképileg is zavaróak. A szűkebb utcákban nincs elég hely az útmenti fasorok részére.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Az ITS szerint Zöldfelület területén probléma, konfliktus jelenleg nincs a területen. Véleményünk szerint viszont a temetőkből kevés, vagy alig vannak a fák, hiányoznak az utcai fasorok, és a tervszerű zöldfelület-fejlesztés alapját képező fakataszter vagy zöldfelületi kataszter legalább a kiemelt önkormányzati közterületekre nem készült el, pedig nagyon fontos lenne.

Helyzetelemzés

Bátaszéket és környékét összességében jó természeti környezeti állapot jellemzi. A település elsősorban agrárgazdaság-szerkezettel rendelkezik. A város kiemelt értékének a kiváló termőtalajai, szőlőterületei, kulturális öröksége és tájképi adottságai tekinthetők.

A természeti adottságokat tekintve a település sok olyan táji és kultúrtörténeti értékkel rendelkezik, amelyre a fejlesztések során támaszkodni lehet, sőt kell is. Ezek az értékek jelentős mértékben járulnak hozzá a lakosság életminőségéhez és alapját képezhetik a település fejlődésének. Ezért fontos, hogy a település olyan jövőképet fogalmazzon meg maga számára, ami biztosítja a meglévő értékek megőrzését, a gazdaság, az idegenforgalom és a hagyományos gazdálkodás összhangját.

SWOT analízis

Erősségek	Lehetőségek
A dombsági rész természetszerű állapotban lévő területei, védett növény- és állatfajok, regionális jelentőségű ökológiai folyosó Borvidék, szőlőterületek Kedvező tájképi adottságok Teljes körűen kiépített vezetékes infrastruktúra hálózat Számos értékes építészeti és táji elem. Összességében jó természeti környezeti állapot.	Bekapcsolódás a borturizmusba. Városfásítási programok megvalósítása. A lakosság környezettudatosságának fokozása.
Veszélyek	Gyengeségek
Erózió- és belvízveszély A klímaváltozás miatt bekövetkező szélsőséges időjárási körülményekhez való alkalmazkodás nehézségei.	Hiányos közterületi faállomány, fakataszter hiánya

A táj- és természet védelmével kapcsolatos követelmények

A táj- és természetvédelmi követelményeket az európai közösségi követelmények szerint hatályban lévő jogszabályok tartalmazzák.

A legjelentősebb a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekre (NATURA-2000) a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásai alkalmazandók.

A vizek és a közcélú vízlétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999.(VIII. 6.) Korm. rendelet

A tájvédelemmel kapcsolatos eljárások rendjét a módosított 166/1999. (XI.19.) Kormányrendelet tartalmazta. A hatályon kívül helyezett jogszabály helyett ki kell dolgozni a térségi és megyei terveket, amelyek iránymutatók lehetnek a táj-potenciál megőrzésével kapcsolatban.

Az 1996. évi LIII. törvény értelmében „ex lege” védett – vagyis külön védelmi határozat nélkül is természetvédelmi oltalom alatt áll – az ország valamennyi lápja, földvára, valamint 5 liter/perc értéket meghaladó vízhozamú forrása.

A település közigazgatási területén található „ex lege” védett értékek listája – hazánk többi területéhez hasonlóan – még nem került nyilvánosságra. Tekintettel a hiányos jogszabályi háttérre igen fontos a tervezés során a későbbiekben nem releváns szempontok környezeti értékelése is, ezért a vizsgálati szempontok miatt feltétlen szükséges a keret jogszabályok rögzítése.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezése szerint természetvédelmi oltalom alatt állnak azok az erdő, gyepek, nádas művelésű ágyúterületek, művelés alól kivettként nyilvántartott és nem építmény elhelyezésére szolgáló, vagy bányaművelés alatt nem álló földterületek, valamint mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterületek, melyeket elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek.

Ezek az ún. természeti területek, melyek jelentőségét az adja, hogy - általában a nagy kiterjedésű szántók közé ékelődve – a természetes élővilág számára menedékhelyet biztosítanak.

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet részletesen előírja a területek kijelölésének és létesítésének szabályait.

A természetvédelmi kezelési tervek a 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet előírásai vonatkoznak.

3.2.6. Épített környezet és kulturális örökség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A településrendezési eszközök felülvizsgálatához adatszolgáltatással segítette a munkavégzést a Tolna Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály. Az adatszolgáltatás keretében nyilatkoztak Bátaszék régészeti lelőhelyeinek listájáról, amely tartalmazta a nyilvántartott régészeti lelőhelyek és az egyedileg védett régészeti lelőhelyek listáit. Továbbá biztosították a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartás szerint a műemlékek és nyilvántartott műemléki értékek listáját.

Az adatszolgáltatás és a korábban készült örökségvédelmi hatástanulmány és a településkép védelméről szóló önkormányzati rendelethez készült vizsgálatok során áttekintették a település történetét, a település régészeti örökségét és a védett műemléki értékeket. Részleteiben vizsgálták a település szobrai, képzőművészeti alkotásait, utcabútorait, valamint a táj- és kertépítészeti alkotásait, egyedi tájértékeket, növényzetet.

A vizsgálatok eredménye alapján a következő régészeti lelőhelyek és műemlékek lettek rögzítve:

RÉGÉSZETI LELEŐHELYEK

	Név	Azonosító	Védelem	Hrsz
1.	II.sz.iskola / Gimnázium	19959	nyilvántartott	1119, 1161, 1163, 1164, 1165, 1169, 1259, 1260
2.	Lajvér u.	19960	nyilvántartott	33, 227, 228, 229, 230/1, 230/2, 231, 434, 439, 440, 441, 442, 443/2, 444, 445, 446, 447, 472/157, 472/158, 472/190, 472/191
3.	Budai u. 36-40.	19974	nyilvántartott	573/4, 580, 583, 584, 585, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 993/2, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001
4.	Ráctemető	19962	nyilvántartott	1662/2, 1662/8, 1662/11—13, 1738, 1739, 1740, 1741, 1743, 1744, 1745, 1748
5.	R.k. templom / Templom / Cikádor / Cikádori apátság	19963	nyilvántartott	634/6, 647, 648, 649, 650/1, 651/1, 767/2, 768, 772, 838, 839, 840, 841, 843/4, 844, 845, 846/1, 846/2, 847, 848/1, 874, 875, 876, 948, 949, 950, 951, 955, 956, 957/1, 957/2, 958/1, 958/2, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 990, 991, 993/2, 1116, 1117, 1118, 1139/1, 1140, 1141/1, 1142/1
6.	Svábhegy	19964	nyilvántartott	0181/1, 0181/7-12, 0181/16-28, 0181/30-33, 0182/1-26, 0183/1, 0199/22, 0199/25, 0199/27-30, 0203/7, 0203/13, 0203/19-23, 0696, 0699/1-2, 0700, 0704, 0728, 0729
7.	Orbán u. 1-2.	19973	nyilvántartott	196/91-93, 196/95, 197 (utca), 198, 199, 201, 202, 434
8.	Dolinapuszta	19982	nyilvántartott	0337/4-7, 0337/9-11, 0337/13-18, 0337/20-21, 0337/25, 0337/28-37, 0337/40-45, 0348/2, 0348/6, 0966
9.	553-554.sz. vasúti szelvény	25011	nyilvántartott	0935/2, 0950
10.	Alsónyék-Bátaszék / Kanizsa-dűlő / Malomréti-dűlő / M6-M56 TO 10/B. lelőhely / M6-M56 TO 11. lelőhely	30724	nyilvántartott	0133/8, 0135/5, 0135/13, 0135/16, 0135/19, 0135/21, 0135/22, 0135/25, 0135/28, 0135/29, 0135/3842, 0135/48-49, 0135/52-54, 0135/56-58, 0135/66, 0136, 0139/4-6, 0139/8-12, 0147/12-22, 0641/2, 0643, 0644/1, 0644/2, 0647, 0652/1-2, 0653; 0661, 0663, 2538/3
11.	M6-M56 TO 12. lelőhely	30723	nyilvántartott	0120/92- 95, 0120/176, 0120/179-180, 0120/182-183, 0120/186, 0624/3
12.	Leperd-puszta / M6-M56 TO 013/A2 lelőhely	30725	nyilvántartott	0379/21, 0379/22, 0379/36-40, 0379/42-43
13.	25. lelőhely	32043	nyilvántartott	053/13-15, 053/17-22, 053/25, 053/32-35, 053/42, 053/50, 053/51, 053/60, 053/62, 053/66, 065/1-7, 065/9-20, 086/30, 0567, 0592/1, 2536/5
14.	Dolinai úttól délre	32045	nyilvántartott	0855, 0275, 065/14-18
15.	Kálvária / Szennyvíz-tisztító telep	55160	nyilvántartott	047/2, 047/12-15, 047/27-36, 058/4-6, 058/8-13, 058/33-40, 080/9-10, 080/14, 080/16, 080/19-24, 0408, 0409/1, 0409/3-4, 0409/6-7, 0410/1-2, 0566, 0592/2, 725/1, 739/1-2, 742/2, 767/4-5
16.	Kiskövesd	58176	nyilvántartott	0213/16, 0219/2-4, 0755
17.	Hunyadi János u. / Tanuszoda	58485	nyilvántartott	472/164, 512/1, 512/2, 580, 714/3, 716/3-4, 716/7, 716/11-15, 716/38, 716/39, 716/76, 716/78-79, 716/90, 716/91,

				716/106, 718/46
18.	M6 TO 43-44. lelőhely / Leperd- puszta M6 169 kmsz. / M6 169 kmsz. / Nagyorros I-II.	58969	nyilvántartott	0349/3, 0349/24-26, 0349/28-30, 0349/38, 0361/44, 0361/47, 0361/50-57, 0967/1, 0967/3, 0969/1-3
19.	Malomrét-dűlő	58970	nyilvántartott	0644/1, 0644/2, 0645, 0647, 2538/2, 61/15, 61/17-22, 61/24-26
20.	Kövesd	19958	nyilvántartott	0216/1-3, 0219/1, 0219/5, 0755
21.	Diós-völgy	63090	nyilvántartott	0165/5, 0165/11-14, 0682
22.	Gesztenyész-völgy	69631	nyilvántartott	0374/5
23.	Téglagyári lakótelep	74621	nyilvántartott	0128/17, 0128/18, 0128/29, 0648/5
24.	Nagyorrosi-völgy	74759	nyilvántartott	0361/34
25.	Diós-völgy I. (Kövesd)	74771	nyilvántartott	0204/29, 0204/48, 0204/49, 0213/1, 0749/2
26.	Diós-völgy II. (kövesd)	74773	nyilvántartott	0204/46, 0204/47
27.	Kiskövesd I.	74775	nyilvántartott	0213/15, 0213/16, 0749/2
28.	Kiskövesd II.	74777	nyilvántartott	0213/15, 0213/16
29.	Kiskövesd III.	74779	nyilvántartott	0372/29—32
30.	Ad Statuas 5 Burgus / István- dűlő	77679	nyilvántartott	082/10, 082/12-14
31.	Leperd-puszta, M6 TO 013/ABC lelőhely	78911	nyilvántartott	0379/33-35, 0379/31
32.	Alsó-Zsizsák	85289	nyilvántartott	051/3, 051/12, 051/14-17, 053/22, 053/61, 053/63, 0564, 0566
33.	Vasútállomás	19971	nyilvántartott	14/2
34.	Hosszú-dűlő	59171	nyilvántartott	0431
35.	Gubaczi-hegy / Lajvér-puszta	23415	nyilvántartott	2121, 2122/1-3, 2123, 2124, 2125, 2139/2, 2141, 2142, 2143
36.	Vasúti téglagyár	51621	nyilvántartott	18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27/5
37.	I.sz. általános iskola	92593	nyilvántartott	593/1-2, 594/2-3, 634/6, 644, 991, 993/2
38.	Alsó-Zsizsák II.	92587	nyilvántartott	051/12, 051/15-16, 053/57-58, 0566
39.	Alsó-Zsizsák III.	92589	nyilvántartott	053/57, 0566
40.	Diós-völgy II.	92583	nyilvántartott	0176/7-12
41.	Lajvéri-szőlők	92581	nyilvántartott	0186/15-17, 0682
42.	Szentai-völgy	92585	nyilvántartott	0120/101, 0120/133, 0120/140, 0120/142, 0120/144-145
43.	Leperdi-völgy I.	92311	nyilvántartott	0344/5, 0344/8, 0379/11-13
44.	Leperdi-völgy II.	92313	nyilvántartott	0344/9-10, 0344/12
45.	Leperdi-völgy III.	92315	nyilvántartott	0337/25, 0337/37-39, 0337/42, 0337/45, 0347/1-2
46.	Alsó-Dolina I.	92317	nyilvántartott	0341/3-4, 0341/6
47.	Alsó-Dolina II.	92319	nyilvántartott	0341/3-4
48.	Dolina	92321	nyilvántartott	0337/34, 0348/2, 0348/5, 0348/6, 0966, 0971
49.	Kis Orros	92323	nyilvántartott	0350, 0352/9, 0972
50.	Szállás-dűlő I.	92325	nyilvántartott	0332/5, 0332/12-13, 0334/2, 0944
51.	Szállás-dűlő II.	92327	nyilvántartott	0332/4, 0333/2, 0944
52.	Ellető-völgy	92329	nyilvántartott	01013, 0384/2, 0384/5, 0384/12, 0384/13
53.	Bátaszék- Lajvér /	59096	kiemelten	2101, 0143/2, 0147/8, 0147/10, 0147/12-

	M6 TO 46. lélőhely		védett	14, 0147/16, 0147/18, 0147/22, 0147/24-25, 0659/2, 0663/1 kiemelten védett hrsz.-ok: 0143/2, 0147/12, 0147/25
	Bátaszék-Lajvér védőövezete	85277	kiemelten védett lelőhely védőövezet	0143/2, 0147/12, 0147/14, 0147/25

MŰEMLÉKEK ÉS MŰEMLÉKI KÖRNYEZETÜK

sor- szám	név	törzsszám azonosító	védelem státusza	védelem fajtája	védés éve	bírság kat.	cím	hrsz.
1.	R.k. templom	10002 8550	műemléki védelem	műemlék	1987	II.	Szent- háromság tér	955
	R.k. templom ex- lege műemléki környezete	10002 23830	műemléki védelem	műemléki környezet				951, 957/2, 958/1, 958/2, 959, 960, 961, 993/2, 950, 948, 949, 843/4, 844, 875, 767/2, 768, 769, 649, 650/1, 650/2, 651/1, 652/1, 991, 1141/1, 1140, 1138, 1139/1, 1287, 845, 957/1
2.	Kőkereszt korpusszal	10002 15275	műemléki védelem	műemlék tartozék	1987	II.	Szent- háromság tér	955
3.	R.k. plébánia	11327 12346	műemléki védelem	műemlék	2009	II.	Szabadság u. 1.	845
	R.k. plébánia műemléki környezete	11327 13464	műemléki védelem	műemléki környezet				843/4, 841, 846/1, 844, 874, 950, 951, 767/2, 875, 955, 768
4.	Népi lakóház	11328 12347	műemléki védelem	műemlék	2009	II.	Szabadság u. 15.	852
	Népi lakóház	11328 13465	műemléki védelem	műemléki környezet				851, 835, 844, 834,

	műemléki környezet							833, 853
5.	Népi lakóház, tájház	11455 12522	műemléki védelem	műemlék	2011	I.	Szabadság u. 24.	831
	Népi lakóház, tájház műemléki környezet	11455 18391	műemléki védelem	műemléki környezet				844, 856, 855, 854, 832, 830, 796
6.	Szent Orbán kápolna	11329 12348	műemléki védelem	műemlék	2009	II.	Külterület	0852/1
	Szent Orbán kápolna műemléki környezet	11329 13466	műemléki védelem	műemléki környezet				0268/18, 0268/16, 0268/17, 0268/19, 0268/20, 0268/21, 0268/22, 0268/1, 0268/10, 0268/15, 0268/2, 0268/42, 0268/43, 0268/44, 0268/8, 0268/9, 0272/2
7.	Kálvária	4197 8549	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	56. sz. főút mellett	0409/1
	Kálvária ex-lege műemléki környezet	4197 21697	műemléki védelem	műemléki környezet				0408, 0409/3, 0409/4, 080/10
8.	Kálvária szoborcsoport: Mária, Szent János és Mária Magdolna szobrai	4197 14574	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	56. sz. főút mellett	0409/1
9.	Három kereszt: Krisztus és a két lator újabb szobrai	4197 14575	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	56. sz. főút mellett	0409/1
10.	Szűz Mária kápolna	4196 8545	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	Budai utca	1006
	Szűz Mária templom ex-lege műemléki környezet	4196 21633	műemléki védelem	műemléki környezet				1012, 1005, 1007, 993/2, 991, 990, 568, 567, 1016/8, 1009,

								1008, 1004
11.	Uradalmi épület (lakóház)	4195 8547	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	Budai u. 7.	647
	Uradalmi épület (lakóház) ex-lege műemléki környezete	4195 21695	műemléki védelem	műemléki környezet				634/6, 648, 961, 962, 990, 991, 993/2
12.	Szent- háromság oszlop	4199 8546	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	Szent István tér	768
	Szent- háromság oszlop ex-lege műemléki környezete	4199 23827	műemléki védelem	műemléki környezet				767/2, 843/4, 993/2, 951, 955, 650/1, 651/1, 769, 652/1, 650/2
13.	Nepomuki Szent János kápolna	6826 8548	műemléki védelem	műemlék	1958	II.	Dózsa György utca	726
	Nepomuki Szent János kápolna ex-lege műemléki környezete	6826 21696	műemléki védelem	műemléki környezet				725/1, 716/111, 716/113, 767/1, 767/4-5
14.	Uradalmi épület (iroda és lakóház)	9191 8551	nyilván- tartott műemléki érték	általános műemléki védelem	1980	III.	Szabadság u. 2.	843/4
15.	Melléképület	9191 15273	nyilván- tartott műemléki érték	általános műemléki védelem	1980	III.	Szabadság u. 2.	843/4
16.	Melléképület	9191 15274	nyilván- tartott műemléki érték	általános műemléki védelem	1980	III.	Szabadság u. 2.	843/4

A településkép védelméről szóló 21/2017. (XII. 29.) önkormányzati rendelethez készített vizsgálat során rögzítették a helyi védelem kategóriáit, és az ezzel kapcsolatos szabályokat.

A TELEPÜLÉS HELYI VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉPÍTÉSZETI ÉS TERMÉSZETI ÖRÖKSÉGÉNEK JEGYZÉKE

1/A. Építészeti örökség – területi védelem (HT)

1. Védett telekstruktúra és beépítés

1.1. A Ferenc utca térségének telekstruktúrája és beépítése

1.2. A Szent György utca térségének telekstruktúrája és beépítése

2. Védett utcaszakasz

2.1 Bátaszék

Deák Ferenc utca 23.-73.
42.-76.

hrsz.: 1253-1264, 1266-1278
hrsz.: 1446-1449, 1452-1464

2.2 Kövesd

Svábhegy utca 58.-82.

hrsz.: 2490-2499, 2501/1-2509, 2535-2533

Bátaszék, Deák Ferenc utca

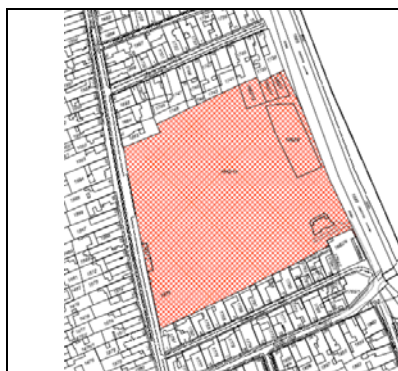
Kövesd, Svábhegy utca

3. Védett temetők

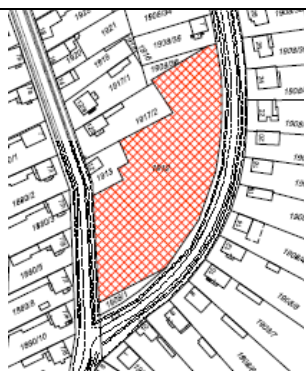
3.1. Római katolikus temető Garay J. u. hrsz.: 1661, 1662/11-1662/13, 1662/8, 1662/2

3.2. Református temető Kolozsvári u. hrsz.: 1912

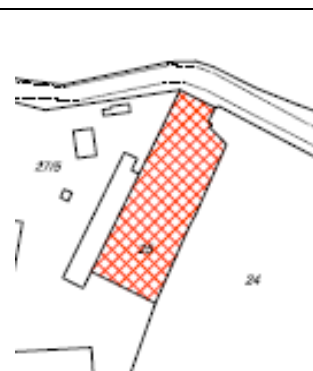
3.3. Izraelita temető Bonyhádi u. hrsz.: 25

Római katolikus temető

Református temető

Izraelita temető

1/B. Építészeti örökség – egyedi védelem (H)

H1 (az építmény, vagy együttes egészére vonatkozó) védettség

BÁTASZÉK

1.	Árpád u. 4.	hrsz.: 978	lakóépület
2.	Baross u.	hrsz.: 781	Szerb ortodox emlékkereszt
3.	Bonyhádi u.	hrsz.: 14/2	vasútállomás épülete
4.	Bonyhádi u.	hrsz.: 0645	kőkereszt
5.	Bonyhádi u.	hrsz.: 19	Trianon emlékmű
6.	Budai u. vége	hrsz.: 16	kőkereszt
7.	Budai u. 2.	hrsz.: 962	kisáruház
8.	Budai u. 23.	hrsz.: 588/1	üzletház, volt kaszinó
9.	Budai u. 49.	hrsz.: 567	lakóépület
10.	Budai u. 61.	hrsz.: 561	bölcsőde
11.	Budai u. 134.	hrsz.: 1057	söröző (volt vasutas klub)
12.	Budai u. 138. és 140.	hrsz.: 1059, 1060	lakóépület
13.	Budai u. 151.	hrsz.: 316	lakóépület (volt kocsmá)
14.	Budai u. 157.	hrsz.: 313	lakóépület
15.	Deák Ferenc u. 56.	hrsz.: 1454	lakó- és gazdasági épület
16.	Flórián u. 3.	hrsz.: 246	lakóépület, volt óvoda
17.	Flórián u. 5.	hrsz.: 245	lakóépület, kerítés
18.	Flórián u. 23.	hrsz.: 211	lakóépület
19.	Garay János u. 6.	hrsz.: 1628	lakó- és gazdasági épület, kerítés
20.	Garay János u. 147.	hrsz.: 1539	lakóépületek, gazd. épület, kerítés
21.	Hősök tere 1.	hrsz.: 961	könyvtár
22.	Hősök tere, romkert	hrsz.: 957/1	1848-as emlékmű
23.	Hősök tere, romkert	hrsz.: 957/1	I. világháborús emlékmű
24.	Hősök tere, templomkert	hrsz.: 955	Szűz Mária-szobor
25.	Hősök tere, templomkert	hrsz.: 955	Szent Vendel-szobor
26.	Kossuth Lajos u. 3.	hrsz.: 1117	óvoda
27.	Kossuth Lajos u. 13.	hrsz.: 1112	lakóépület
28.	Kossuth Lajos u. 44.	hrsz.: 1169	lakóépület, gazd. épület, kerítés
29.	Kossuth Lajos u. 47.	hrsz.: 1095	lakóépület, gazd. épület, kerítés
30.	Kossuth Lajos u.	hrsz.: 1120	Flórián szobor
31.	Lajvér u. 38.	hrsz.: 199	lakóépület
32.	Magyar u. 29.	hrsz.: 1374	lakóépület, kerítés
33.	Malom u. 1.	hrsz.: 753	lakóépület, gazd. épületek, kerítés
34.	Óz u. 61.	hrsz.: 1785	lakóépület és „kisház”
35.	Hunyadi u. 44/a.	hrsz.: 537	volt óvoda
36.	Perczel Mór u. 63.	hrsz.: 285	lakóépület
37.	Perczel Mór u. 69.	hrsz.: 282	lakóépület
38.	Szabadság u. 4.	hrsz.: 841	Városháza épületei, utcai kerítés
39.	Szentháromság tér 2.	hrsz.: 769	lakóépület
40.	Szent István tér	hrsz.: 951	II. Géza király szobra
41.	Szent István tér 3.	hrsz.: 1141/1	lakóépület
42.	Szent István tér 4.	hrsz.: 1140	lakóépület
43.	Szent István tér 6.	hrsz.: 1138	Ref. Imaház és Lelkészi Hivatal
44.	Szent István tér	hrsz.: 955	kőkereszt

KÖVESD

1.	Svábhegy u.	hrsz.: 2488	kápolna
2.	Svábhegy u. 3. (40.)	hrsz.: 2471/1	lakó- és gazdasági épület, kerítés

3.	Svábhegy u. 23. (48.)	hrsz.: 2444	présház
4.	Svábhegy u. 38. (68.)	hrsz.: 2504	lakóház
5.	Svábhegy u. 46. (64.)	hrsz.: 2508	lakó- és gazdasági épület, kerítés
6.	Alsó Kövesd am.	hrsz.: 0192/39	szobor fülke

LAJVÉR

1.	Hegyalja utca	hrsz.: 2153	kápolna
2.	Hegyalja utca	hrsz.: 2125	présház
3.	Hegyalja utca	hrsz.: 2213	kőkereszt

KÜLTERÜLET

1.	Bezerédj u. folytatása	hrsz.: 0613/1 út	szobor fülke
2.	Előhegy	hrsz.: 0592/1	kőkereszt
3.	Előhegy	hrsz.: 0256/46	pincészet
4.	Kültelek 25.	hrsz.: 0290/4	volt szőlőfeldolgozó
5.	Leperd pusztára vezető út	hrsz.: 0268/1	présház
6.	Leperd pusztára vezető út	hrsz.: 0256/85	kőkereszt
7.	Leperd pusztára vezető út 0592/1 út mellett	hrsz.: 0275	szobor fülke
8.	Leperd pusztára vezető út és a 0888 út sarok	hrsz.: 0854	szobor fülke
9.	Mohácsi út	hrsz.: 726	kőkereszt
10.	A várostól délre elhunyt gyermekek síremléke	hrsz.: 043/11	II. világháborúban

H2 (az építmény egyes részleteire vonatkozó) védettség

1.	Budai u. 48.	hrsz.: 1003	volt lakó- és gazd. épület tornác
----	--------------	-------------	-----------------------------------

1/C. Természeti örökség – egyedi védelem (T)

A Duna-Dráva Nemzeti Park felvételezése alapján

1. Csábráki-rét: A Kövesdi patak mentén a Bodza-völgybe vezető út elágazásáig, hrsz.: 0369/10, 0369/8
2. Öreg cserfa: A Kövesdi-erdőben a bátaapáti határon vezető főút mellett, hrsz.:0374/5
3. Marika forrás: A Kövesdi-völgy végében, hrsz.:0374/5s
4. Bükkös-forrás: A Kövesdi-erdőben, az Akác-völgyben, hrsz.:0374/5t
5. Kövesdi erdészház: A Kövesdi-völgyben, hrsz.: 0374/7
6. Öreg cserfa: Kövesdi-völgy elején, a Csábráki rét mellett. hrsz.: 0749/1

További egyedi tájértékek

1. A Szent István tér vadgesztenye fái, hrsz.: 951
2. A Szentháromság tér templom előtti gömbkőris fái, hrsz.: 951
3. Szentháromság téren álló két platánfa, hrsz.: 767/2
4. Lucfenyő fasor a református temetőben, hrsz.: 1912
5. Nyárfasor a Kövesdi bekötőút mellett, hrsz.: 0716/2
6. Molyhos tölgy, Európai Év Fája 2016, a Szent Orbán kápolna mellett, hrsz.: 0852/1

Épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények

Az épített környezet védelmét az ország sajátos jogszabályrendszere biztosítja. Tolna megye vonatkozásban meghatározó az Országos Területrendezési Tervről, azaz a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény.

Meghatározó továbbá Tolna megye területrendezési terve, illetve a megye települései településrendezési tervei. A településrendezési eszközök rögzítik az építési szabályokat, amelyet önkormányzati jogalkotás keretében dolgoznak ki.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, az örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény és a végrehajtásukra kiadott jogszabályok tartalmazzák, illetve biztosítják az épített környezet védelmét.

Külön ki kell emelni az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm.rendelet /83. és 84. §/ előírásait.

4. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK ALKALMAZÁSA ESETÉN VÁRHATÓ KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK

A települési környezet minőségét a környezeti elemek védelme és a jelentős hatások elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A szerkezeti és szabályozási terv kidolgozása során a kedvező környezeti állapot megőrzését és javítását tűztük ki célul, így ennek a szempontnak való megfelelés értékelése a feladata a fejezetnek a területfejlesztés, területrendezés várható hatásainak elemzésével.

A Bátaszék város településszerkezeti tervének felülvizsgálatához alapot nyújtó településszerkezeti terv 2004-ben készült. A tervet Bátaszék Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 99/2004.(VI.1.) KTH határozatával fogadta el.

A településszerkezeti terv 2006-ban, 2009-ben, 2011-ben, 2014-ben és 2016-ban módosult.

Az alaptervet és a módosításokat is a Kokas és Társa Tervező Kft. készítette. Az új településszerkezeti terv a tervezett fejlesztéseket a 2016-ban elfogadott településfejlesztési koncepció figyelembe vételével tartalmazza. A terv feldolgozása friss földhivatali adatállomány felhasználásával készült tervezési alaptérképen történt.

A változások értelmezése és rögzítése az alábbiak figyelembe vételével történt:

- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terven már kijelölt, meg nem valósult, de továbbra is a korábbival azonos rendeltetésű területeket meglévőségként kezeltük. Ezek a következők:
 - o kertvárosias lakóterület fejlesztés a Kövesdi-árokra nyugatra
 - o zöldterületi fejlesztés az 56. út déli bevezető szakasza mentén
 - o különleges terület strandfürdő céljára a Kövesdi-árokra nyugatra
 - o kereskedelmi szolgáltató területi fejlesztés a hulladékudvar térségében
 - o nagy területigényű kereskedelmi létesítmények elhelyezésére szolgáló különleges terület a Bajai út északi oldalán (részben megvalósult)
 - o nagyüzemi szőlő- és gyümölcsstermesztésre előirányzott területek a volt pécsvárad vasútvonaltól nyugatra emelkedő domboldalakon (részben megvalósult)

- A meglévőségtől eltérő jelkulccsal, változásként jelennek meg a felülvizsgálat során kijelölt, vagy megszüntetett fejlesztési területek.
- Változásként jelennek meg azok a területek is, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, de az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó területfelhasználási kategória jelent meg. Ezek a következők voltak:
 - o kertvárosias lakóterület helyett intézményi terület – óvoda a Bezerédj utcában
 - o intézményi célú különleges terület helyett intézményi terület – tanuszoda és idősek otthona a Bezerédj utcában
 - o különleges beépítésre szánt terület helyett különleges beépítésre nem szánt terület - sportpályák
 - o jelentős mértékű zavaró hatású gazdasági terület helyett mezőgazdasági üzemi terület – külterületi majorok
- Változásnak tekintettük a területrendezési tervekhez való igazodás érdekében megváltozott területfelhasználást. Ezek elsősorban a következők voltak:
 - o erdőterületek kijelölése a BaMKh PJH Erdészeti Osztály adatszolgáltatása alapján, egyben az MTrT erdők övezetéhez való illeszkedés érdekében
 - o általános mezőgazdasági területek kijelölése az MTrT kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetéhez való illeszkedés érdekében
 - o kertes mezőgazdasági területek kijelölése a szőlőkataszterrel érintett földrészekeken

Az előzőekben ismertetettek alapján a felülvizsgálat célja a város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása volt.

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A településrendezési eszközök készítése során figyelembe vett, a 3.1. pontban részletezett tervekkel és regionális léptékű programokkal való összhang megteremtése volt a célja mind az önkormányzatnak, mind a tervezőknek.

Sikerült megteremtteni a településrendezési eszközök összhangját a magasabb szintű tervekkel, jogszabályokkal.

A magasabb szintű jogszabályoknak és követelményeknek való megfelelés természetesnek tekinthető.

4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése

A környezeti alapállapot és a fejlesztési elképzelések, programok alapján a település-szerkezeti és szabályozási terv kialakításával várható környezeti hatások a követelményeknek megfelelően a környezeti elemek rendszerei szerint, és a jelentős környezeti hatások figyelembevételével értékelhetők.

A környezeti értékelés alapján a helyi építési szabályzat korszerűsítésére tettünk javaslatot.

4.2.1. A talaj és a vizek védelme

A felülvizsgálat célja a város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

- Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, meglévőségnek tekintettük.
- Az alaptérképen szereplő, már korábban megtörtént művelési ág változások átvezetése a jog előzményekre tekintettel nem tekinthető környezethasználat változásnak, talaj- és vízvédelmi szempontokat nem érint.
- Az OTÉK módosulása miatt történt besorolás miatt funkciómódosulás nélküli változás szintén nem eredményezett környezethasználat változást, amelyek a következők:
 - o kertvárosias lakóterület helyett intézményi terület – óvoda a Bezerédj utcában
 - o intézményi célú különleges terület helyett intézményi terület – tanuszoda és idősek otthona a Bezerédj utcában
 - o különleges beépítésre szánt terület helyett különleges beépítésre nem szánt terület - sportpályák
 - o jelentős mértékű zavaró hatású gazdasági terület helyett mezőgazdasági üzemi terület – külterületi majorkok
- A kisvárosias lakóterületeken területfejlesztési igény nélkül minőségi átalakulás várható, talaj- és vízvédelmi szempontból nem jelentős a változás.
- Kertvárosias lakóterületen közel 100-170 építési telek kialakítása várható. A terület igénybevétele az előfeltétele az átfogó vízrendezés és a közművesítés.
- Falusias lakóterületen nem tervezett fejlesztés.
- Vegyes területen a beépítés intenzitásának a növelése várható. Biztosítani kell a megfelelő kapacitású közművek kiépítését, szükség esetén el kell végezni a korszerűsítésüket.
- Intézményi területfejlesztés során biztosítani kell a terület vízrendezését, közművesítését és a közszolgáltatásba való bevonás feltételeit.
- Zöldterületen tervezett közpark fejlesztés rekreációs célokat szolgál, biztosítani kell a területen a hulladékok gyűjtését és elszállítását. A zöldterületek fejlesztésekor a csapadékvíz elvezetés és kezelés megoldásával biztosítható a települési környezet javítása.
- A vízgazdálkodási területen biztosítani kell a vízfolyások folyamatos karbantartását. A vízfolyások bel- és külterületi szakaszainál el kell végezni a szükséges felméréseket és tisztázni kell a tulajdonjogi viszonyokat.
- Különleges beépítésre nem szánt területen történő rekreációs célú fejlesztés során a kialakításánál be kell tartani a talaj- és vízvédelmi követelményeket, meg kell oldani a terület vízrendezését.
- A földtani veszélyforrások övezetébe – hosszútávon mozgásveszélyes területhez – tartozó földrészleteken történő új építmény kialakításánál az építési engedélyezési, vagy a használatbavételi engedélyezési dokumentációhoz az építmény létesítését, illetve biztonságos használatát igazoló talajvizsgálati jelentést kell készíteni.
- A vízbázis védelme érdekében a különböző védőövezetek által érintett területeken a 123/1997. (VII.18.) Korm rendelet 5. számú mellékletének korlátozásait kell érvényesíteni a területek igénybevételekor.
- A talaj- és vízvédelmi követelmények fejezetben rögzített jogszabályokban foglalt védőtávolságok, védősávok (parti sáv, állattartó telepek, illetve trágyatárolók elhelyezésére vonatkozó követelmények betarthatók a fejlesztések során.

A területi fejlesztéseknek földtani, vízföldtani, illetve talaj- és vízvédelmi szempontú akadálya a követelmények betartása esetén nincs.

4.2.2. A levegőminőség védelme

- Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott

rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, meglévőségnek tekintettük. Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, levegőtisztaság-védelmi szempontokat nem érintenek.

- A kisvárosias lakóterületeken területfejlesztés nélkül tervezett minőségi átalakulás levegőtisztaság-védelmi szempontból nem jelentős változás.
- Kertvárosias lakóterületen közel 100-170 építési telek kialakítása várható. A fejlesztés során előnybe kell részesíteni a megújuló fűtési és hűtési megoldásokat és a korszerű, magas hatásfokú berendezések alkalmazását.
- Falusias lakóterületen nem tervezett fejlesztés.
- Vegyes területen a beépítés intenzitásának a növelése várható. Biztosítani kell az alacsony kibocsátású technikák alkalmazását, szükség esetén el kell végezni a korszerűsítéseket.
- Intézményi területfejlesztés során előnyben kell részesíteni a megújuló fűtési és hűtési megoldásokat és a korszerű, magas hatásfokú berendezések alkalmazását.
- Zöldterületen tervezett közpark fejlesztés rekreációs célokat szolgál, biztosítani kell a területen a hulladékok gyűjtését és elszállítását.
- A vízgazdálkodási területen biztosítani kell a vízfolyások folyamatos karbantartását, meg kell akadályozni a hordalék berohadását, így elkerülhető a felesleges bűzterhelés.

A módosításoknak levegőtisztaság-védelmi akadálya nem ismert.

4.2.3. Hulladékgazdálkodás

- Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, meglévőségnek tekintettük. Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, hulladékgazdálkodási szempontokat nem érintenek.
- A kisvárosias lakóterületeken területfejlesztés nélkül tervezett minőségi átalakulás hulladékgazdálkodási szempontból nem jelentős változás.
- Kertvárosias lakóterületen közel 100-170 építési telek kialakítása várható. A fejlesztés során biztosítani kell a közszolgáltatást, a hulladékok szelektív gyűjtését és elszállítását.
- Falusias lakóterületen nem tervezett fejlesztés.
- Vegyes területen a beépítés intenzitásának a növelése várható. Biztosítani kell a hulladékok szelektív gyűjtését és ártalmatlanításra való elszállítását.
- Intézményi területfejlesztés során is biztosítani kell a szelektív gyűjtést.
- Zöldterületen tervezett közpark fejlesztés rekreációs célokat szolgál, biztosítani kell a területen a hulladékok szelektív gyűjtését és elszállítását.
- A vízgazdálkodási területen biztosítani kell a vízfolyások folyamatos karbantartását, a hulladékok követelmények szerint való elhelyezését.

A módosításoknak hulladékgazdálkodási szempontú akadálya nem ismert.

4.2.4. Zaj elleni védelem

- Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, meglévőségnek tekintettük. Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, zajvédelmi szempontokat nem érintenek.
- A kisvárosias lakóterületeken területfejlesztés nélkül tervezett minőségi átalakulás zajvédelmi szempontból nem jelentős változás.
- Kertvárosias lakóterületen közel 100-170 építési telek kialakítása várható. A fejlesztés során a követelmények betartása esetén nem kifogásolható a módosítás. A beruházások

során a gépészeti berendezések telepítésekor és üzemeltetése során be kell tartani a zajterhelési határértékeket.

- Falusias lakóterületen nem tervezett fejlesztés.
- Vegyes területen a beépítés intenzitásának a növelése várható. Biztosítani kell a zajvédelmi követelmények és a zajterhelési határértékek betartását.
- Zöldterületen tervezett közpark fejlesztés rekreációs célokat szolgál.
- A vízgazdálkodási területen biztosítani kell a vízfolyások folyamatos karbantartását. A területi fejlesztésekhez kapcsolódó szolgáltatások, telephelyek engedélyezésekor az eljárás során ellenőrizni kell a létesítmények zajterhelését és a követelmények betartását.
- A fejlesztések nem igénylik új zajvédelmi sávok kialakítását.

A követelmények betartásával, körültekintő tervezéssel biztosítható a zajterhelési határértékek betartása, így a módosítás a feltételek teljesítésével elfogadhatók.

4.2.6. Táj- és természetvédelem

TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET FEJLESZTÉSE

A tájrendezési javaslatok, ill. a külterület-szabályozás célja a táji, természeti értékek, a termelési hagyományok figyelembe vétele mellett a föld rendeltetésszerű használatának biztosítása. A közigazgatási terület keleti része kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe tartozik, a nyugati részen magas az erdősültség, míg a kettő közötti sávban a Szekszárdi borvidék szőlői találhatók. Ezek egyrészt adottság szinten, másrészt a célszerűség szintjén meghatározzák a tájhasználatot. Mivel a cél, hogy a jelenlegi tájhasználat a jövőben is megmaradjon, ehhez a termőföld védelme alapvető. A termőföldet művelési ágának megfelelően kell hasznosítani. Mivel a táji, természeti értékekben gazdag területek is túlnyomórészt mező- vagy erdőgazdasági hasznosítás alatt állnak, így a tájrendezési javaslatok elsősorban a mezőgazdasági területek rendezésére, fejlesztésére, a sajátosságoknak, adottságoknak megfelelő differenciált övezeti rendszer megfogalmazására irányulnak.

Az erdőterületek megfelelő területi aránnyal vesznek részt a tájformálásban, ezt a jövőben sem kell lényegesen változtatni. Ha esetleg új erdő telepítésére kerül sor, akkor új erdők, erdősávok telepítése elsősorban az új beépítésre szánt területek körül indokolt. A telepítésre ajánlott fafajok kizárólag a tájra jellemző, a termőhelynek megfelelő, őshonos fa-, cserje- és vadgyümölcs fajok lehetnek, lehetőleg többszintes állomány kialakítása javasolt. A véderdősávokat szaktervezővel kell megterveztetni. Erdősítés emellett elsősorban rekreációs célból történhet.

Bátaszék település külterületét természeti adottságai és az erre alapuló tájhasználati alapján a megalapozó vizsgálatok alapján öt különböző táji adottságú területre tagoltuk. A táj terhelhetősége szempontjából Bátaszék területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján három tájegységre osztottuk fel. Javasatainkat ezen különböző karakterű és érzékenységű területek szerinti bontásban adjuk meg. A belterület lakó, intézményi és gazdasági funkciókkal, elsősorban mezőgazdasági területekkel határos. A javaslatokat ld. a Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslatai c. fejezetben.

A természeti táj a településtől nyugatra a Geresdi-dombság területén található, jellemzően erdő borította területek. A táj területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág és a földtani értékek védelme, többfunkciós használatának megvalósítása. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a

terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is. Mivel terhelhetősége kicsi, a területfejlesztés során elsősorban extenzív, illetve ökoturisztikai funkciók javasolhatók. A vízfolyások tájba illesztése, a vízminőség védelme érdekében a vízfolyások mentén tájfasítás, környezetükben természetkímélő gazdálkodás folytatása, valamint szigorú környezetvédelmi előírások megfogalmazása javasolt. A javaslatokat ld. a Természetvédelmi javaslatok c. fejezetben.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település déli és keleti részének meghatározó eleme, amelyet a település külterületén É-D-i irányban húzódó dombor osztt két eltérő karakterű részre. Ez a várostól nyugatra elhelyezkedő határ a tájszerkezet jelentős eleme. Az ettől nyugatra fekvő területek jellemzően kiskerti, szőlő hasznosításúak, a Szekszárdi-borvidék részei, tájképi, történeti és kultúrtörténeti jelentőséggel bírnak. Ebben a kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, legelők, rétek fenntartását, az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő prэшázak, épületek fenntartását. Terület-felhasználás tekintetében extenzív, az adottságokhoz nagymértékben alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető. A szőlőtelepítésre alkalmas területek szőlőként történő hasznosítását folytatni kell. A kertes és gyümölcsös területhasználatokat javasolt fenntartani, előregedés esetén a gyümölcsfák újratelepítése javasolható. A szőlők telepítésénél, vízrendezés során úgy kell eljárni, hogy a domboldalon hirtelen lezúduló csapadékvizek se a szőlőültetvényt, se a szomszédos, illetve alacsonyabban fekvő ingatlanokon kialakult területhasználatot ne veszélyeztesse.

A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, városiasodásában a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető.

A mezőgazdasági táj területeinek fejlesztése során a termőföld mennyiségi és minőségi védelmének prioritását kell érvényesíteni. A szántó és gyepterületek mentén mezővédő erdősávokat, fasorokat javasolt telepíteni honos, tájra jellemző fajok felhasználásával. A külterületi földrészeket csapadékvíz-elvezetését komplex módon, a beépített területek veszélyeztetése nélkül kell megoldani.

Természetvédelmi javaslatok

A közigazgatási terület természeti értékeinek megőrzését többféle védelmi kategória is szolgálja. Ebből adódóan a különböző védettségi kategóriákkal jelölt területek sok esetben fedik egymást. A településszerkezeti terv tartalmazza a különböző védelem alatt álló területek lehatárolását.

A területhasználatkor a természet védelme érdekében a védelem módját meghatározó jogi háttérrel maradéktalanul figyelembe kell venni.

A Natura 2000 területek esetében általános természetvédelmi célkitűzés a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, és a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása. A Natura 2000 terület kezelési terve még nem készült el, de javasolható az alábbi - területhasználatokat befolyásoló – szempontok figyelembe vétele:

- A gyepek területek megfelelő kezelésének biztosítása legeltetéssel vagy kaszálással, valamint a cserjésedés visszaszorításával
- A természetes erdőterületeken az állandó erdőborítottság fenntartása, természetközeli erdőgazdálkodás bevezetése, megfelelő idős faállomány és holt faanyag megtartása.
- Megfelelő vízállapot fenntartása a vizes élőhelyeken.
- Olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható. A közlekedésre (gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárműves) kizárólag a meglévő földutak használhatók. Műút a területen nem létesíthető.
- Technikai sport (terepmotorozás, quadozás, stb) nem végezhető.
- Az őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett), a vadgyümölcsök és az őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok megőrzése.
- Lejtőirányú művelés nem megengedett.
- Gazdasági célú föld és egyéb ásványvagyon kitermelést, új anyagnyerő helyek kialakítását és engedélyezését a védett területen belül nem javasoljuk.

Az OTÉK definíciója szerint a fényszennyezés olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.

Szintén az OTÉK 54. §-a szerint az építmények megvilágítását, a köz- és díszvilágítást, a fényreklámot és a hirdető-berendezést úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy a fényhatás fényszennyezést ne okozzon.

Ez különösen fontos a védett természeti területek és védett tájak esetében. Ennek alapján javasolt – az OTÉK szerint is – a HÉSZ-ben vagy a TKR-ben a fényszennyezés elkerülését szolgáló szabályozás a LoNNe (Loss of the Night Network) kutatói hálózat ajánlásait alapul véve, a következők szerint:

- El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.
- A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van: Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába, – utóbbi esetben nagy távolságra terjed és nem kívánt „mellékhatásként” a természetes tájat is megvilágítja. A fényeknek – még a díszvilágítás esetén is – lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetők telepítésekor gyakorlatilag elérhetetlen az az OTÉK kritérium, hogy ne világítsunk a horizont fölé.
- Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen - és amennyire csak lehet - alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fényssűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítási szabványoknak (EN13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokkal erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.
- Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslatok

A település nyugati magaslatairól kiemelkedő, kultúrtörténeti jelentőséggel is bíró kilátás nyílik az Alföldre. Ez jelenleg Bátaszék legnagyobb tájképi értéke, amit a 9/2019.(VI.06.) MvM rendelet tájképvédelmi területként határol le. A területről nyíló kilátások megőrzése, javítása kiemelt fontosságú. Az övezetben új épületek kialakításánál biztosítani kell a tájba illesztést, nem csak az épület paraméterei (magassága és tömege, tetőformája, építőanyag használat), hanem a tereprendezés és növényesítés során is. A HÉSZ lehetőség szerint szabályozza az építmények tájba illeszkedésének bemutatására készítendő látványterv készítésére és tartalmára vonatkozó követelményeket. Emellett a tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

Javasoljuk a tájba illesztés megítéléséhez alkalmas látványterv készítését, ahol a kilátás és a kilátás szempontjait kell elsősorban vizsgálni, és amely az eredeti terepszintnek megfelelően, a lejtő, és/vagy a területet feltáró, meghatározó irányokból vagy a természetvédelmi szempontból érzékeny területek felől ábrázolja az épületet, színezve, a szomszédos épületek és a tájképi háttér bemutatásával makett, fotómontázs, vagy digitális 3D megjelenítéssel. A grafikus megjelenítések esetén a nézőpontot a talajon álló ember szemmagasságában kell felvenni. A látványterven meg kell jelennie a környező terepalakulatoknak.

A tervezett épületek kialakítása során figyelemmel kell lenni a terepviszonyokra: a telek lejtése esetén a különböző magassági igényű épületek telepítésével kihasználhatók, az épületek részben a terepbe süllyeszthetők. Tájképvédelmi okokból az építési telken történő terepalakítás 10 % alatti tereplejtésnél legfeljebb 1,0 m 10-20 % közötti tereplejtésnél legfeljebb 1,5 m 20 %-ot meghaladó tereplejtésnél 2,0 m legyen az eredeti terepszinttől mérten. A kialakításra került rézsűk 2'-nál meredekebbek ne legyenek. A természetes terepalakulatokat lehetőség szerint meg kell őrizni.

A tájba illesztést elősegítheti a telek be nem építhető részének kiszabályozása. Az ipari, gazdasági és mezőgazdasági üzemi területen beültetési kötelezettség szükséges. A tájba illesztés eszköze lehet az építmények takarása a természeti adottságoknak megfelelő, a táji és természeti adottságoknak megfelelő, közepes, vagy nagy lombkoronát növelő lombhullató fafajokból és egyéb honos növényekből kialakított növényzav. A tájbaillesztés érdekében a környezetrendezéseknek arculati szempontból is összhangban kell lennie a települési arculati kézikönyv (TAK) és településképi rendelet ajánlásaival és előírásaival.

A meglévő szőlő- és kertes területeket fenn kell tartani, művelési ág, illetve területhasználat változtatás csak az adottságoknak megfelelő tájhasználat érdekében javasolt.

A településképi arculatot, a tájképet negatívan befolyásoló, vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok forrását jelentő, művi létesítmények (ipari, kereskedelmi, közlekedési) telkén tájba illesztési megoldások alkalmazását, elsősorban az ökológiai viszonyok javításában is szerepet játszó takarófásítás kialakítását javasoljuk.

Gondoskodni kell a használaton kívül helyezett épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések új funkciójának megállapításáról, illetve ennek hiányában megszüntetésükről, elbontásukról, az érintett területnek a táj jellegéhez igazodó rendezéséről.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER FEJLESZTÉSE

Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslata

A település morfológiájából adódóan sokszor jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is. Az utcák faállományára jellemző a változó egészségi állapot, több esetben a nem megfelelő növényvédelmi kezelés, helyenként a szakértelmet nélkülöző fatelepités. A korábbi jószándékú kiültetések sokszor nem vették figyelembe a fa várható kifejlettségi méretét. Problémát okoznak a légvezetékekre nézve, vagy a házfalakhoz érnek, esetleg értékes homlokzati részeket takarnak.

A díszfák esetében sokféle faj alkalmazása tapasztalható, sokszor a kellő ültetési távolság meg nem tartásával idéztek elő nem kívánt helyzetet. Jellemző utcakép, hogy váltogatják egymást szakaszonként a vegyes-gyümölcsösök, a minőségi, iskolázott díszfák és a teljesen kopár részek.

A zöldfelületi rendszer konfliktusainak és problémáinak megoldására az alábbiakat javasoljuk:

- A város zöldfelületi karakterének erősítése javasolt közterület-alakítási terv alapján (Lajvér utca – Diófa sor – Hársfa sor – Park sétány – Toldi utca vonalában tervezett sétány).
- A meglévő és tervezett kisebb városi terek, zöldterületek (újra)tervezése, zöldfelületi rendezése.
- A temetők fásítása terv alapján.
- A fa- és parkkataszter elkészítése.
- Egy útvonal fásíthatósága a szabályozási szélességtől, az út pályaszerkezetétől, a burkolatok elrendezésétől, valamint a közművezetékek elhelyezésétől függ. Mindezeket az út burkolati rendszere és a közművek tervezésénél úgy kell kialakítani, hogy az útvonal fásításához irányadóan legalább 2,5 m széles szabad sáv álljon rendelkezésre.
- Lényeges, hogy az útpályák szerkezeti kialakításánál a fásítási sávval is számoljanak és pl. a közművezetékek elhelyezését úgy oldják meg, hogy az a fásításnak ne legyen akadálya. Nem a fásítással kell igazodni a közművek elrendezéséhez, hanem a közművek olyan nyomvonalvezetésére van szükség, amely a fásítási sávokat szabadon hagyja.
- Új közművek nyomvonalainak meghatározásánál azokat úgy kell kijelölni, hogy a meglévő fásítást ne károsítsa, illetve a jövőbeni fásításokat ne korlátozza, akadályozza.
- Új zöldfelületek kialakítása, meglévők átalakítása során tájra jellemző, honos fajok alkalmazandók.
- Új utcák, beépítések létrehozásakor fontos az elválasztó zöldsáv, a sövény vagy a fasor elhelyezésére szolgáló, kellő kiterjedésű terület biztosítása. Ez olyan koncepcionális kérdés, amit elmulasztva évtizedekre ellehetetlenedhet a jótékony utca- vagy védőfásítás.
- Kerülni kell a fák gyökerének leburkolását, közterület burkolatának építésénél és felújításánál a fás szárú növény töve körül legalább 2,56 m² víz- és légáteresztő felületet kell hagyni.
- Az útmenti zöldsávok kialakításánál fák esetében legalább 8 m töltávolság megtartását javasoljuk.
- Tájépítész szakági tervezés (utcafásítási tervek) a növényállomány kialakításában a településépítészter terén. Nem elegendő önmagában a fafajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás. A fasor vizsgálat elvégzése

rávilágíthat utcánként, vagy útszakaszonként olyan települési érdekre, ami túlmutat esetleg a konkrét fásítási terv készítésén. Egyedi cselekvési programot igényelhet az a gyakori eset, amikor a lakosság által telepített dús növényállományt ritkítani kell. Továbbá egy utcában előfordulhat oly mértékű zsúfoltság, hogy a helyhiány és közművek miatt nem is lehetséges fasor ültetése.

- A történeti településrészen levő idős fák ápolása nagyon fontos lenne.

Utcafásor telepítéskor az alábbi minőségi követelményeket javasoljuk a sorfa minőségű fákkal szemben:

- min.2,2-2,5 m törzsmagasság,
- min.5 cm törzsátmérő,
- min.5-6 koronavessző,
- min. 30-50 cm-es, sűrűn elágazó gyökérzet,
- előnevelt, legalább kétszer iskolázott, nagyobb törzskerületű egyedek telepítése az utcafásítás, illetve fasor megújítás során.

Zöldfelületi ellátottság alakulása

A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő területek az alábbiak:

- Lajvér utca – Diófa sor – Hársfa sor – Park sétány – Toldi utca vonalában javasolt zöld sétány
- a volt agyagbánya területén, a bányató keleti oldalán városi rekreációs programok lebonyolítására alkalmas terület és a
- városi szintű ligetes rendezvényter az 56. sz. út mohácsi bevezető szakasza mentén alkalmi rendezvények (pl. cirkusz, vásárok) fogadására

Mindezek megvalósulása esetén a város meglévő, és még fejlesztendő közösségi célú zöldfelületi elemei elegendő zöldfelületi ellátottságot biztosítanak a településnek. Ezeken a területeken a – strand zöldfelületeivel kiegészülve – a pihenés, a testedzés és a rekreáció megoldható.

Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

A lakott területek telkein biztosítandó (övezettől függően, de jellemzően a telkek 40%-án) zöldterületek karbantartását, fenntartását meg kell oldani.

Új telkek kialakításánál ösztönözni kell az építetőt, hogy 3 szintű (gyep, cserje, lombkorona) zöldfelületet alakítson ki. Megfelelően kialakított, kisebb zöldfelületek hálózatával a mikrokörnyezet minősége javítható. Az utak menti meglévő fasorok, fásított területek fenntartását biztosítani kell. A vízfelületek mentén, az újonnan kijelölt rekreációs területeken csak olyan növény-fajokat lehet telepíteni, melyek a terület adottságaihoz alkalmazkodnak, továbbá nem veszélyeztetik sem a kárelhárítási munkákat (fenntartási sáv - jogszabályi kötelezettség), sem az ökológiai folyosókban, vizes élőhelyekben nem tesznek kárt. A szőlőterületek rendezésénél, fejlesztésénél oly módon kell a telepítéseket megvalósítani, hogy a csapadékvizek elvezetése biztosított legyen a környező beépített és beépítetlen területek veszélyeztetése nélkül. A szőlők permetezése esetén a hatályos előírásokat be kell tartani, a közeli lakóterületeken élőkre figyelemmel kell lenni.

Új fasor, zöldfelület létesítéskor figyelemmel kell lenni a természetföldrajzi adottságokra, az egyes fajok növekedési igényére (telepítési távolság), az egészségügyi szempontból kedvezőtlen fajok kerülésére, hogy a telepítésre kerülő zöldfelületi elemek hosszú távon szolgálják a települést. Az erdőterületek bővítése, a védősávok létesítése ökológiai

szempontból kedvező hatású, új életteret biztosítanak számos fajnak. A belterületen az ökológiai szerepet az erősíti legjobban, ha a zöldterületek megfelelő minőségben való fenntartása folyamatosan biztosított.

Zöldfelületek felújításakor, létesítésekor az ún. „Green City” elvek és megoldások alkalmazása javasolt, azaz:

- a csapadékvizek visszatartása természetes és művi technikákkal (növényzet, lombos fák telepítése, záportározók, szikkasztók építése, stb.), a vizek bejuttatása a talajba és a növények számára a víz elérhetőségének biztosítása (kevés burkolt felület, vízáteresztő burkolatok használata),
- az építkezés közben kitermelt al- és feltalaj helyben tartása, helyben hasznosítása, minimális talajbolygatás, természetes talajjavító adalékok használata, víz számára áthatolhatatlan burkolatok minimalizálása,
- a növényzet mennyiségi és minőségi fejlesztése a terület környezeti és szociális problémáinak figyelembe vételével, koros fák alkalmazásának előtérbe helyezése, programspecifikus faméret, ökológiailag adekvát növényhasználat (honos fajokra alapozott települési társulások kialakítása), a zöldfelületi rendszer tudatos gazdagítása,
- a növénynek, mint tájépítészeti és építészeti anyagnak a fenntarthatóság jegyében való tervezése és használata, csökkentett fenntartási igényre való tervezés, helyi anyagok használata,
- zöldtetők, zöldfalak, növényi árnyékolók szigetelő és széltörő hatásának kihasználása, megújuló energiaforrások használata és esztétikai-vizuális integrálása, alacsony gondozási igényre való tervezés, energiatudatos működtetés (mozgásérzékelő világítás, időzített elektromos berendezések használata, stb.).

4.2.6. Épített környezet és kulturális örökség

A módosítás célja a város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi törvény 24-27.§-ai szerint összefoglalóan a következők rögzíthetők:

- A módosítással érintett területek fejlesztése a települési környezet minőségén javít
- megakadályozza a területek állag és környezetminősége és a klimatikus viszonyok további romlását.
- A település hatályos és a módosítás realizálódása esetén is a településrendezési eszközei a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján övezeteket határoz meg.
- A fejlesztési területeken a jelenleg folytatott és a tervezett tevékenységek sem igényelnek jelen ismeretek szerint védőterület kialakítását, azonban a szabályozási elemekkel optimalizálni kívánja az Önkormányzat a környezethasználatot.
- A hatályos településrendezési eszközök és a módosítás realizálódása esetén is meghatározott a zöldterületi követelmény rendszer.
- A környezeti értékelés szempontjai a tervezés során maximálisan figyelembe lettek véve.

5. JAVASLAT A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEKRE, MONITORIZÁLÁSRA

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során a környezeti értékelés a terület-felhasználási kérdéseket és az építési tevékenység feltételrendszerét tisztázza.

A településrendezési tervekhez kapcsolódóan, azokkal összhangban, lehetőleg az elfogadásával egy időben szükségszerű olyan önkormányzati intézkedések foganatosítása, melyek kezelik a településen meglévő, esetleg bekövetkező környezeti konfliktusokat és szabályozzák a lakosság együttélési szabályait, valamint a kötelezően igénybeveendő közszolgáltatásokat.

Bátaszék város számára a következő kapcsolódó intézkedésekre teszünk javaslatot:

- A település környezetvédelmi programjának kidolgozása.
- A települési hulladékgazdálkodási tervek korszerűsítése a kistérségi lehetőségek és a regionális rendszer működési keretei szerint.
- A korszerűsített hulladékgazdálkodási tervek alapján a hulladékgazdálkodást érintő helyi rendeletek módosítása (köztisztasági, közszolgáltatási stb.), aktualizálása a hatályos jogszabályoknak megfelelően.
- A csapadékvíz-elvezető rendszerek hidraulikai felülvizsgálata, átereszek kiváltása, összehangolása, az 5%-ot meghaladó lejtésű árokszakaszok burkolása szükséges, melyhez átfogó vízrendezési és víz-kárelhárítási terv készítését javasoljuk.
- A levegőminőség megőrzése, az irritáló bűz és szaghatás elkerülése érdekében javasolt a tűzgyújtásra vonatkozó helyi rendelet alkotása / korszerűsítése is.
- Az elfogadható és a követelményeknek is megfelelő „zajhelyzet” elérése érdekében fontos továbbá azoknak a feladatoknak és eszközöknek a meghatározása, melyekkel megakadályozható a környezet minőségének további romlása, valamint fokozatos javulás érhető el.
- A település lakóingatlanain megengedett kisvállalkozások esetében az engedélyezés során az előírt zajterhelési határértékek teljesülésének igazolását követelménynek kell tekinteni annak érdekében, hogy a közvetlen környezetükben lévő lakóterületek kedvező zajhelyzete megmaradjon, illetve a zajterhelés növekedése megakadályozható legyen.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

- Bátaszék város településrendezési eszközei felülvizsgálatához elkészítettük a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészhez szükséges környezeti értékelést.
- A környezeti hatások értékelését a meglévő, a települési környezet minőségét, állapotát befolyásoló környezethasználatok feltárásával, elemzésével kezdtük.
- Célrányosan rögzítettük környezeti elemenként, szakterületenként a követelményeket, elvárásokat, melyek a környezethasználat minősítésén túl a szabályozási terv kialakítását és a helyi építési szabályzat kereteit határozták meg.
- Összegeztük a területfejlesztés, területrendezés várható hatását, a fejlesztési irányt. Ellenőriztük a védőterületek és védősávok betarthatóságát.
- Javaslatot adtunk a kedvező klimatikus viszonyok megőrzésére, javítására, különösen a levegőminőség védelme és a zöldfelületi rendszer, illetve a természeti környezet vonatkozásában.
- Külön javaslatot adtunk a településrendezési tervekhez kapcsolódó egyéb önkormányzati intézkedésekre, melyek a települési környezetminőségnek a javítását eredményezhetik.
- A helyi építési szabályzathoz korszerűsítésre tettünk javaslatot.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Bátaszék településrendezési eszközeinek 2020. évi felülvizsgálata segíti a település fenntartható fejlődését, kedvező környezeti helyzetének megtartását és hosszútávon biztosíthatja a környezet védelmét. A településrendezési eszközök módosítása nem veszélyezteti a környezeti elemeket.

